

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra primární a preprimární pedagogiky

Diplomová práce

Radka Hrušková

**VYUŽITÍ REGIONÁLNÍCH PRVKŮ V PRÁCI
UČITELE PRIMÁRNÍ ŠKOLY - OPAVSKO**

Olomouc 2020

Vedoucí práce: Mgr. Alena Vavrdová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Aleny Vavrdové, Ph.D. a že jsem použila zdroje, které cituji a uvádím v seznamů pramenů a literatury.

Ve Lhotce u Litultovic dne 4. 3. 2020

.....

Radka Hrušková

Poděkování

Děkuji své vedoucí práce, Mgr. Aleně Vavrdové, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady a připomínky, za ochotu a čas strávený při konzultacích. Díky patří také školám, které se účastnily výzkumného šetření a učitelkám, které byly ochotné mi poskytnout rozhovor. V neposlední řadě děkuji mé rodině, která mě při studiu vždy podporovala a věřila mi.

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 DEFINOVÁNÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	10
1.1 Region	10
1.2 Regionalismus.....	10
1.3 Regionální prvky ve škole	11
1.3.1 Výuka založená na regionálním principu.....	11
2 VYUŽITÍ REGIONÁLNÍCH PRVKŮ V KURIKULU	13
2.1 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání	13
2.1.1 Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět	14
2.1.2 Regionální prvky v dalších vzdělávacích oblastech	17
2.2 Využití regionálních prvků ve vlastivědě	21
3 ORGANIZAČNÍ FORMY VÝUKY	22
3.1 Organizační formy výuky ve vlastivědě	22
3.1.1 Projektová výuka.....	22
4 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA REGIONU OPAVSKO	26
4.1 Poloha a rozloha.....	26
4.2 Geologické zvláštnosti Opavska	27
4.3 Vodstvo, nádrže a minerální prameny na Opavsku	27
4.4 Přírodní charakteristika regionu Opavsko – fauna a flóra	28
4.4.1 Arboretum Nový dvůr	29

4.4.2	Naučné stezky Hvozdnice a Moravice.....	29
5	HISTORIE MĚSTA OPAVY.....	30
5.1	Historický vývoj	30
5.1.1	Název města Opavy, legenda	30
5.2	Správa města a jeho symboly.....	31
6	PAMÁTKY A VÝZNAMNÉ BUDOVY NA OPAVSKU	32
6.1	Památky a budovy v blízkosti centra města.....	32
6.2	Významné církevní stavby.....	35
6.3	Zámky v okolí Opavy	36
7	VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI REGIONU OPAVSKO	37
7.1	Petr Bezruč.....	37
7.2	Leopold Bauer.....	37
7.3	Joy Adamsonová.....	38
7.4	Pavel Křížkovský	38
7.5	Johann Gregor Mendel.....	39
7.6	Vladislav Vančura.....	39
	EMPIRICKÁ ČÁST	40
8	CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU.....	40
8.1	Cíle výzkumu a stanovení předpokladů.....	41
9	METODIKA VÝZKUMU	42
9.1	Výzkumná metoda – didaktický test.....	42

9.2	Konstrukce a vlastnosti didaktického testu.....	42
9.3	Popis použitého didaktického testu.....	43
9.4	Charakteristika výzkumného vzorku	43
9.5	Charakteristika zúčastněných škol na výzkumu	45
9.6	Předvýzkum	45
9.7	Výzkumná metoda – rozhovor.....	47
9.8	Průběh výzkumu	48
10	ANALÝZA A VYHODNOCENÍ DIDAKTICKÉHO TESTU.....	49
10.1	Charakteristika analýzy dat	49
10.2	Celkové vyhodnocení didaktického testu.....	49
10.3	Celkové vyhodnocení dívek a chlapců.....	52
10.4	Vyhodnocení jednotlivých testových položek didaktického testu	54
10.5	Shrnutí platnosti předpokladů a výsledků	74
11	ANALÝZA ROZHovorŮ S UČITELKAMI	77
11.1	Rozhovor s učitelkou vlastivědy školy A.....	77
11.2	Rozhovor s učitelkou vlastivědy školy B.....	80
11.3	Shrnutí výsledků rozhovorů	82
12	CELKOVÉ SHRnutí EMPIRICKÉ ČÁSTI.....	84
12.1	Navrhované doporučení	85
	PRAKTICKÁ ČÁST	87
13	ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	87

13.1	Návrh projektu.....	87
13.2	Charakteristika navrženého projektu.....	91
13.3	Realizace projektu	92
ZÁVĚR		101
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK		102
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....		103
SEZNAM OBRÁZKŮ		116
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....		118
SEZNAM PŘÍLOH		121

ÚVOD

Město Opava – bylo vždy pro mě jedno velké město, které mi poskytovalo vše, co mi má rodná vesnice nemohla nabídnout – obchod, služby, pamětihodnosti, kulturu. Ačkoli pocházím z vesnice Lhotka u Litultovic – část Životské Hory, která má přibližně 60 obyvatel – vždy to byla právě ta Opava, o které jsem říkala, že z ní pocházím. Místo bydliště je pro mě tak důležité, že si momentálně neumím představit žít poblíž jiného města. Možná to je důvodem tématu mé diplomové práce, který jsem vybírala tak, abych psala o něčem, co je mi blízké, zajímá mě a chci, abych onu lásku k mému městu probudila i v ostatních – především v mých žácích, kteří žijí ve stejném regionu jako já.

Když jsem se dostala do praxe a začala učit téma místo, kde žijeme – ihned jsem si uvědomila, že to chci dělat jinak. Nechci dětem předat pouhé vědomosti a znalosti, ale ukázat jim cestu. V rámci prvouky jsme s žáky šli na vycházku, žáci mi ukazovali jejich vesnici, formou kvízu získávali znalosti, které i přes to, že ve vesnici žijí, neznali. A to mě dovedlo k zamyšlení – které znalosti by žáci o své obci, městě měli mít? A znají vůbec své rodné místo, místo, ve kterém denně navštěvují školu, místo, které je pro ně velmi důležité, anebo znají pouze cestu do školy a zpět domů? Jak můžeme využít regionální prvky v primární škole? To je jeden z mnoha důvodů, kvůli kterým jsem se rozhodla rozdělit diplomovou práci na 3 části, které na sebe budou vzájemně navazovat – teoretickou, empirickou a praktickou část.

Hlavním cílem diplomové práce je zjistit znalosti žáků 5. ročníků základní školy o městě Opava. Dále porovnat, zda jsou znalosti dívek větší než znalosti chlapců. Dalším cílem je zjistit, zda má místo, kde se škola nachází (ve městě nebo na vesnici), vliv na jejich znalosti, a tím pádem mají žáci navštěvující školu přímo ve městě Opavě vyšší znalosti než žáci, kteří navštěvují školu mimo město Opava. Dalším dílčím cílem je zjistit, jakým způsobem je vedena výuka s regionální tematikou a jaký je vliv těchto metod na znalosti žáků – tento cíl budeme splňovat formou rozhovorů.

Cílem teoretické části je definování základních pojmů k tématu využití regionálních prvků v práci učitele primární školy, vymezuje využití těchto prvků v kurikulárních dokumentech – v Rámcovém vzdělávacím programu, ale také organizací forem výuky – především projektovou metodou, která navazuje na praktickou část diplomové práce.

Následné kapitoly jsou věnovány základní charakteristice regionu Opavsko – historií města, památkám a významným budovám na Opavsku a významným osobnostem tohoto regionu.

Cílem praktické části je projekt, který je zaměřen na region Opavsko, jehož hlavním cílem je prohloubit znalosti žáků o místě, ve kterém žijí. Je vytvořen především pro žáky 1. stupně – konkrétně 4. a 5. tříd, je rozvržen do 5 dnů v rámci 4 vyučovacích hodin za den.

TEORETICKÁ ČÁST

1 DEFINOVÁNÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Na začátku je potřeba definovat základní pojmy vztahující se k názvu diplomové práci. Základními pojmy jsou: region, regionalismus, regionální prvky.

1.1 Region

Kolektiv autorů a konzultantů Nakladatelství Plot uvádí, že: *„region je oblast, která z určitého hlediska vykazuje jednotné rysy.“* (Kolektiv autorů, 2018, str. 291)

V mnoha jazycích (španělštině, francouzštině, italštině) má pojem region stejný nebo podobný význam – kraj, krajinu, krajský, správní oblast. Nejvhodnější české slovo k pojmu region je oblast. Nelze však pojem region chápat pouze v jednotném významu. Bartoš uvádí, že: *„Pojem region je třeba chápat spíše v širším významu, tedy jako územně ohraničenou prostorovou jednotku zemského povrchu.“* (Bartoš, 1981, str. 113)

Je důležité využívat k vymezení pojmu region vhodné přívlastky, aby nebyl termín příliš všeobecný – např. opavský region, valašský region, východoslovenský region apod. (Bartoš, 1981, str. 114)

Složitější je vymezení daných regionů, jelikož se některé regionální prvky projevují výrazněji než jiné, z tohoto důvodu je náročné přesně vymezit a určit hranice regionů. Velmi dobře se vymezily hranice v Čechách – Chodsko, na Moravě – Slezsko, Valašsko a Slovácko, jelikož všechny tyto regiony se od sebe vzájemně liší duchovní i hmotnou kulturou. (Cuřín, 1977, str. 6)

1.2 Regionalismus

Pojem regionalismus vychází z latinského slova regio = kraj, krajina. Cuřín vymezil pojem regionalismus takto: *„Regionalismem rozumíme studium charakteristických znaků a zvláštností jednoho kraje, jedné oblasti a také snahu je zachovat.“* (Cuřín, 1977, str. 5)

1.3 Regionální prvky ve škole

Regionálními prvky se zabýval F. Povolný, který charakterizuje regionální prvek takto: „*doklad společenskoekonomického dění spolu s přírodními jevy, jenž blíže charakterizují a dokumentují zvláštnosti určité obce.*“ (in Fabiánková, 1995, str. 24)

Regionalismus se na základní škole vyučuje v 1. až 3. ročníku v rámci předmětu prvouka, ve 4. a 5. ročníku v rámci předmětu vlastivěda. Vyučování by mělo být založeno na znalostech a zkušenostech žáků. Tyto znalosti a zkušenosti by měli žáci získávat prostřednictvím známého, blízkého, konkrétního, zvláštního. Prostřednictvím regionálních prvků jsou žáci vedeni k lásce k vlasti, vlastenectví. Žáci se nejprve setkávají s regionální prvky v rámci domova, rodné obce, rodného kraje. Učitel by měl regionální prvky dostatečně znát, aby je mohl předávat žákům ve škole srozumitelně a se zájmem. (Cuřín, 1977, str. 8–9)

F. Povolný člení regionální prvky na:

- *geografické* (např. vodstvo, přírodní útvary, fotografie...),
- *sociální* (např. charakteristické stavby),
- *populační* (např. hustota osídlení),
- *ekonomické* (např. ekonomika dané oblasti) a
- *komunikační a kulturní* (např. mezilidské vztahy, lidová kultura).

Regionální prvky je možné členit i jiným způsobem – podle časové posloupnosti. Z hlediska historie, současnosti a budoucnosti obce nebo regionu.

Využití regionálních prvků ve velké míře závisí na učiteli, který má mnoho možností. Uplatňování regionálních prvků vytvoří moderní vyučování, které by žáky mělo bavit a podněcovat jejich zájem o znalosti regionu. (Fabiánková, 1995, str. 24-25)

1.3.1 Výuka založená na regionálním principu

Tato výuka současně využívá regionální princip ve výuce o regionu. Informace o regionu jsou žákům předkládány v čase, ve kterém jsou žáci schopni těmto informacím porozumět nebo úzce souvisí s probíranou látkou.

Hlavním cílem učitele ve výuce o regionu je předat znalosti žákům o daném regionu (zejména o tom, ve kterém žijí) – seznámit je s polohou, přírodou, historií, současností. Zatímco výuka, která je založena na regionálním principu, není totožná jako výuka o regionu.

Rozdíl je především v tom, že není hlavním cílem předat znalosti o regionu, ale využívat znalosti o regionu i v jiných předmětech, ročnících nebo fázích vyučovací hodiny. Výuku založenou na regionálním principu je možné využít v rámci jiných vyučovacích předmětech – jedná se o využívání tzv. mezipředmětových vztahů (např. přečíst si pověst o vzniku názvu města v hodině českého jazyka).

Využívat výuku založenou na regionálním principu nelze nutit. Je nutný osobní zájem, zkušenost a chuť předávat regionální principy. Každý region má svá specifika a je odlišný od ostatních, je však potřeby tyto odlišnosti vidět a chtít posunout další generaci. Každý učitel si může vybrat, zda bude do své výuky zařazovat regionální principy a pomocí kterých didaktických metod a prostředků. (Frýzová, Regionální princip ve výuce v praxi 1. stupně základní školy [online])

2 VYUŽITÍ REGIONÁLNÍCH PRVKŮ V KURIKULU

V rámci této kapitoly se pokusíme ukázat zařazení tématu regionálních prvků v kurikulárních dokumentech. Kurikulární dokument je pedagogický dokument, který vymezuje koncepci, cíle a vzdělávací obsah dané etapy vzdělávání. Kurikulární dokumenty jsou vytvořeny na dvou úrovních – státní a školní úrovně.

Národní program vzdělávání a rámcové vzdělávací programy (dále jen RVP) představují státní úroveň kurikulárních dokumentů. Školní vzdělávací programy (dále jen ŠVP) se řadí do školní úrovně kurikulárních dokumentů. Vzhledem k názvu naší diplomové práce – „Vyžití regionálních prvků v práci učitele primární školy“ je pro nás závazný především RVP pro základní vzdělávání (dále jen RVP ZV). (RVP ZV, část A, 2017 [online])

2.1 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

RVP ZV je otevřený dokument, který vznikl v letech 2001-2004. Věnuje se základnímu vzdělávání – od 1. do 9. třídy. Pro nás je podstatný z hlediska 1. stupně základní školy. RVP ZV je velmi důležitý, jelikož zobecňuje požadavky k základnímu vzdělávání. Určuje obsah, cíle, očekávané výstupy ke studentům tohoto druhu vzdělávání. (Nelešovská a Spáčilová, 2005, str. 36)

RVP ZV vešel v platnost od školního roku 2007/2008. Hlavním významem a cílem RVP ZV je vybavit žáky stejnými znalostmi a schopnostmi, aby dosáhli stejné či velmi podobné úrovně vzdělávání. Tyto cíle se pokouší naplnit pomocí klíčových kompetencí, které představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Celkem je v RVP ZV charakterizováno 5 základních kompetencí. Vzhledem k aktuálním problémům současného světa jsou dále v RVP ZV uvedena průřezová témata, která by měla být zařazena přímo do výuky, popř. vytvořena jako samostatné předměty. (Vavrdová, 2009, str. 15-18)

Obsah RVP ZV se dělí do 9 vzdělávacích oblastí. Prvnímu stupni základního vzdělávání se z těchto 9 vzdělávacích oblastí vyčlenilo celkem 5 – jazyk a jazyková výchova, matematika

a její aplikace, člověk a jeho svět, umělecká výchova a tělesná výchova a výchova ke zdraví. (Nelešovská a Spáčilová, 2005, str. 36-37)

Téma regionu je blíže specifikováno ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. S ohledem na využití regionálních prvků se níže budeme podrobněji věnovat pouze této vzdělávací oblasti.

2.1.1 Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět

Tato vzdělávací oblast je jediná, která je zaměřená pouze po 1. stupeň základního vzdělávání. Obsah této oblasti se věnuje člověku, rodině, společnosti, přírodě, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a především vlasti. Důležité je propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a praktickou zkušeností žáka.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je rozčleněna do 5 tematických okruhů:

- místo, kde žijeme,
- lidé kolem nás,
- lidé a čas,
- rozmanitost přírody a
- člověk a jeho zdraví.

Každý tematický okruh obsahuje očekávané výstupy a učivo. Očekávané výstupy jsou rozděleny do 2 období – 1. období, které určuje očekávané výstupy pro 1. až 3. třídu a 2. období, které určuje očekávané výstupy pro 4. a 5. třídu. Od 1. do 3. třídy je vzdělávací oblast Člověk a jeho svět vyučována součástí předmětu prvouka, od 4. třídy se tato oblast rozděluje do dvou předmětů – přírodověda a vlastivěda.

Vyučování regionálních prvků se nejčastěji promítá do tematických okruhů – místo, kde žijeme, lidé kolem nás a lidé a čas. Z tohoto důvodu nyní uvedeme očekávané výstupy obou období těchto tří tematických okruhů.

Tematický okruh – místo, kde žijeme

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na učené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí,
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě) a
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost.

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu,
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě,
- rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí,
- vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického a
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.

Učivo

- domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště,
- škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace,

- obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť,
- okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany a
- mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky.

Tematická oblast Lidé kolem nás

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města).

Učivo

- kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura.

Tematická oblast Lidé a čas

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti a
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti a báje spjaté s místem, v němž žije.

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy,
- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek,
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik a
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti využitím regionálních specifik.

Učivo

- regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost a
- báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj.

(RVP ZV, část C, 2017 [online])

2.1.2 Regionální prvky v dalších vzdělávacích oblastech

Regionální prvky nemusí souviset pouze se vzdělávací oblastí Člověk a jeho svět. Můžeme téma regionu zahrnout v rámci dalších vzdělávacích oblastí. Níže uvádíme pouze vybrané vzdělávací oblasti, do kterých bychom regionální prvky mohli zařadit.

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace

❖ Komunikační a slohová výchova

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti,

- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích,
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev a
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh.

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas,
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodné pro daný věk, podstatné informace zaznamenává a
- obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.

Učivo

- čtení – praktické čtení a
- naslouchání – praktické naslouchání.

❖ Literární výchova

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- vyjadřuje své pocity z přečteného textu a
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností.

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma.

Učivo

- poslech literárních textů,
- zážitkové čtení a naslouchání,
- tvořivé činnosti s literárním textem a
- základní literární pojmy – literární druhy a žánry.

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie

❖ Vyhledávání informací a komunikace

Očekávané výstupy – 1. a 2. období

žák

→ při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty.

Učivo

- metody a nástroje vyhledávání informací a
- formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy.

Vzdělávací oblast Umění a kultura

❖ Hudební výchova

Očekávané výstupy – 1. období

žák

→ rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem.

Očekávané výstupy – 2. období

žák

→ ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace.

Učivo

- hudebně pohybové činnosti – pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby a
- poslechové činnosti – hudební styly a žánry, interpretace hudby.

❖ **Výtvarná výchova**

Očekávané výstupy – 1. období

žák

→ ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace a

→ na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.

Očekávané výstupy – 2. období

žák

→ při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy a

→ nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.

Učivo

- ověřování komunikačních účinků – osobní postoj v komunikaci, proměny komunikačního obsahu a
- uplatňování subjektivity – přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením.

(RVP ZV, část C, 2017 [online])

Jistě by bylo možné uplatnit regionální prvky ve výuce v mnohých dalších vzdělávacích oblastech, zde jsme uvedli ukázkou některých z nich.

2.2 Využití regionálních prvků ve vlastivědě

Téma regionu je ukotveno v rámci RVP ZV, především ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět.

Regionální prvky můžeme začlenit zejména do předmětu vlastivěda, který je vyučován od 4. do 5. třídy. Samozřejmostí je využívání regionálních prvků ve vyučování již dříve, a to v rámci předmětu prvouka, ve kterém se žáci seznamují s prvotním uceleným obrazem o světě kolem nich.

V rámci vlastivědy je důležité, aby žáci poznávali regionální prvky prostřednictvím vlastní zkušenosti. Podstatné je důsledné poznání regionu (obce, města), ve kterém žáci žijí nebo navštěvují školu a tráví většinu svého času. Měli by se zajímat o vodstvo, krajinu, pamětihodnosti, stručnou minulost, dopravní komunikace regionu (obce, města). Všechny tyto znalosti by měli žáci získat prostřednictvím aktivního poznání – vycházkou, návštěvou expozic a muzeí apod. Podstatné je, aby to žáky bavilo a toužili po nových vědomostech a znalostech o místě, které je jim nejbližší. Následně je možné rozšiřovat povědomí o dalších místech v rámci České republiky. (Vavrdová, 2009, str. 55-57)

3 ORGANIZAČNÍ FORMY VÝUKY

Podle Václavíka rozumíme pod pojmem organizační forma výuky: „*uspořádání vyučovacího procesu, tedy vytvoření prostředí a způsob organizace činnosti učitele i žáků při vyučování.*“ (in Kalhous, Obst a kol., 2002, str. 293)

Existuje mnoho organizačních forem výuky, zde uvádíme výčet nejznámějších dle Kalhouse, Obst a kol.

- individuální výuka,
- hromadná a frontální výuka,
- individualizovaná výuka,
- projektová výuka,
- diferencovaná výuka,
- skupinová a kooperativní výuka,
- týmová výuka a
- otevřené vyučování.

3.1 Organizační formy výuky ve vlastivědě

Je důležité, jakým způsobem zvolíme organizační formu výuky ve vlastivědě, jelikož zvolení správné organizační formy má vliv na celý výchovně-vzdělávací proces.

Vavrdová rozlišuje dvě hlavní organizační formy:

1. vyučovací formy, které jsou uskutečněny ve škole – jedná se především o hodinu základního typu a

2. vyučovací formy, které jsou uskutečněny mimo školu – exkurze a tematické vycházky. (Vavrdová, 1998, str. 12)

V rámci projektové výuky je možné využít obě organizační formy – hodinu základního typu i tematickou vycházku. Níže se budeme podrobněji věnovat projektové výuce.

3.1.1 Projektová výuka

Projektová výuka je charakterizována dle Svobodové a kol. takto: „*specifický způsob cíleného zpracování obsahu vyučování, založený na aktivním a motivovaném přístupu skupiny*

žáků k vlastnímu učení, kdy ve vymezené době dostupnými prostředky mají žáci získat definované znalosti a dovednosti.“ (Svobodová a kol., 2010, str. 51)

Základní znaky projektu

Jestliže chceme hovořit o projektu, je potřeba, aby splňoval základní znaky. Níže tyto základní znaky uvádíme.

- Důležité je, aby projekt přicházel především se zájmem dítěte a jeho touze po poznání.
- Dítě chce poznávat a získávat nové vědomosti, zkušenosti a dovednosti.
- Neopomenutelným základním znakem je podnět, proč projekt začal vznikat, který by měl vycházet z konkrétní a aktuální situace.
- Je potřeba, aby projekt byl interdisciplinární (mezioborový) a činem hlavně žáka.
- Výsledkem projektu bude konkrétní produkt, který by měl být nějakým způsobem prezentován.
- Při tvorbě projektu by mělo docházet ke spolupráci, v rámci projektu by měli žáci pracovat ve skupině.
- V neposlední řadě je důležité propojení projektu s praktickým životem.

(Coufalová, 2006, str. 11)

Realizace projektu

Přípravený a naplánovaný projekt bude úspěšnější než realizace spontánního nápadu bez promyšlené podstaty. Realizace projektu by měla proto probíhat ve 4 fázích.

1. Příprava projektu – tzv. iniciace

V této části dochází k výběru tématu a formulaci cílů. Neopomene určit rozsah učiva a znalostí, ke kterým by žáci měli formou projektu dospět.

2. Plánování projektu

Určíme časovou dotaci, která bude k realizace projektu potřeba. V této fázi bychom měli předem zařadit osoby, které budou dané činnosti v projektu vykonávat – podle toho se bude odvíjet čas, který při realizaci budou potřebovat.

3. Realizace projektu

Žáci pracují na činnostech, které jsou součástí projektu, aby dosáhli a splnili předem stanovený cíl. Je pravděpodobné, že se nemusí v každé činnosti dařit a žáci mohou mít problémy. Učitel by měl v těchto chvílích být nápomocen. Současně je potřeba žáky v průběhu jejich práce hodnotit a kontrolovat.

4. Ukončení projektu

Výsledkem projektu by měl být produkt, který bude následně prezentován. Žáci by měli svůj produkt představit a učitel i ostatní by měli svou práci okomentovat a následně vyhodnotit. Ukončení projektu by mělo být samozřejmostí.

(Svobodová a kol., 2010, str. 52)

Pozitiva a negativa projektů

Každá výuková forma má své klady a zápory. Není tomu jinak ani u projektové výuky.

Mezi přednosti projektové výuky můžeme zařadit:

- a) spolupráci – nejenom že se učí spolupracovat žáci spolu navzájem, ale také při tvorbě a realizaci projektů spolu často spolupracují učitelé a v neposlední řadě také žáci a učitelé,
- b) řešení problémů – během realizace může dojít k různým problémům a žáci i učitelé na ně musí vhodně reagovat,
- c) vzbuzení fantazie a tvořivosti – žákům je umožněno se kreativně „vybouřit“, nejsou omezeni pouze na jednu formu, kterou musí dodržet, záleží pouze na nich, jakým způsobem se rozhodnout pracovat a

- d) práce s informacemi – žáci se učí vyhledávat a třídit informace a vybírat to nejdůležitější.

Slabinami projektové výuky mohou být:

- a) nedostatečné promyšlení obsahu a špatná organizace projektové výuky,
- b) nespolupráce některých žáků – projektu se mohou více věnovat žáci, které je zaujala, někteří se nemusí příliš účastnit a skrývají se za práci ostatních a
- c) neefektivnost projektové výuky – někteří kritici si myslí, že nelze, aby žáci pouze pracovali na projektech a vyčlenilo se úplně racionální předávání poznatků, projektová výuka není dle nich jediná forma získávání vědomostí.

(Coufalová, 2006, str. 16-20)

4 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA REGIONU OPAVSKO

4.1 Poloha a rozloha

Město Opava leží v severovýchodní části České republiky a je součástí Moravskoslezského kraje, který patří mezi významné části České republiky.

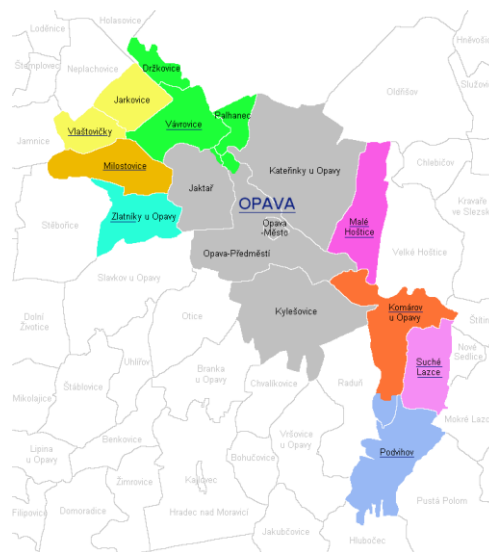
Moravskoslezský kraj sousedí se dvěma státy – na severu s Polskem a na východě se Slovenskem, ale také s dalšími dvěma kraji – Zlínským a Olomouckým krajem. Rozloha kraje je přibližně 5 554 km² a počet obyvatel okolo 1 260 277. Celkem se na území tohoto kraje nachází cca 299 obcí. (Moravskoslezský kraj, 2006, str. 8) Město Opava se nachází přibližně 30 km od Ostravy, krajského město.

Obr. 1 Moravskoslezský kraj

Zdroj: (Wikipedia, 2011 [online])

V současnosti se Opava rozprostírá na 90 km² a má skoro 60 000 obyvatel. (Základní informace o městě [online]) Mezi centrální oblasti města patří: Opava-Město, Opava-Předměstí, Kateřinky u Opavy, Kylešovice a Jaktař. Okrajové části města jsou rozčleněny do osmi částí, přičemž se jedná o samosprávné městské části – Komárov, Malé Hoštice, Milostovice, Suché Lazce, Vávrovice, Vlastovičky a Zlatníky. (Členění města – městské části [online])

Obr. 2 Městské části Opava

Zdroj: (Wikipedia, 2015 [online])

4.2 Geologické zvláštnosti Opavska

Město Opava leží v Poopavské nížině v přibližné nadmořské výšce 250 metrů nad mořem. (Müller a Žáček, 2006, str. 15) Nachází se na rozhraní dvou velkých evropských horských masivů – České vysočiny a Karpaty.

Severní část je tvořena Opavskou pahorkatinou, ta je součástí Středoevropských nížin. Je charakteristická mírně zvlněným povrchem s malými výškovými rozdíly. Opavská pahorkatina je tvořena Poopavskou nížinou a Hlučínskou pahorkatinou.

Jižní část Opavska se vyznačuje především vyššími nadmořskými výškami, díky pohoří Nízkého Jeseníku. V této oblasti leží nejvyšší vrchol okresu – Červená hora (748 metrů). Součástí jižní části Opavska jsou: Stěbořická pahorkatina, Vítkovská vrchovina, Bruntálská vrchovina, Domašovská vrchovina a Brantická vrchovina. V nejvýchodnější části okresu mírně zasahuje Ostravská pánev. (Norbert, 2010, str. 12)

Na západní části Opavska lze nalézt západní svahy Červené hory a Zlaté lípy. Východní hranice Opavska navazuje na území města Ostravy. (Kolektiv autorů, 2005, str. 6)

4.3 Vodstvo, nádrže a minerální prameny na Opavsku

Hustota říční sítě na Opavsku je nerovnoměrná, nepramení zde žádná významná řeka. Celé území Opavska je odvodňováno řekou Odrou, která se vlévá do Baltského moře.

Regionem Opavsko protékají dvě hlavní řeky – Opava a Moravice (pravý přítok řeky Opavy). Obě řeky jsou odlišné svým charakterem. Řeka Opava protéká spíše rovinatým krajem a její koryto je většinou hluboké a úzké, zatímco koryto řeky Moravice je mělké a široké.

Řeka Opava je největším přítokem řeky Odry. Vznikla spojením tří řek – Bílé, Střední a Černé Opavy u Vrbna pod Pradědem v Hrubém Jeseníku. (Norbert, 2010, str. 16) Řeka Opava má celkově 129 km, přičemž regionem Opavsko protéká v délce 54 km.

Řeka Moravice je pravým přítokem řeky Opavy. Pramení v Hrubém Jeseníku a do území Opavska vtéká u Slezské Harty. Z hlediska zdroje je pro Odru významnější než řeka Opava, je daleko více vodnatější. Z celkové délky 106 km protéká regionem Opavsko v délce 56 km. Největším přítokem řeky Moravice je Hvozdnice. (Kolektiv autorů, 2005, str. 14)

Významnou historickou událostí byly povodně, které se datují 7. 7. 1997, kdy se ze svých břehů vylily obě řeky protékající Opavou – Opava a Moravice. (Breuer, 1998, str. 14)

Na Opavsku můžeme najít mnoho rybníků a vodních nádrží. Podél vodního toku řeky Opavy jich je nejvíce. Největší rybník je Nezmar u Dolního Benešova. Zároveň můžeme na Opavsku navštívit zatopené lomy – největší je Stříbrné jezero (zatopený sádrovcový lom – často nazýván zlidovělým pojmenováním „Sádrák“, který je využíván jako velké přírodní příměstské koupaliště).

Obr. 3 Stříbrné jezero zvané „Sádrák“

Zdroj: vlastní archiv autorky

Velký význam mají uměle vytvořené vodní nádrže, z nich nejvýznamnější je Kružberská přehrada, který je největší vodní plochou na Opavsku. Slouží jako zdroj pitné a užitkové vody. V blízkosti Kružberské přehrady se nachází nádrž Slezská Harta.

Obr. 4 Přehrada Kružberk

Zdroj: vlastní archiv autorky

Obr. 5 Vodní nádrž Slezská Harta

Zdroj: vlastní archiv autorky

4.4 Přírodní charakteristika regionu Opavsko – fauna a flóra

Region Opavsko je díky velkému množství naučných stezek, rybníků a chráněných oblastí významným domovem pro mnohé živočichy, kde je jejich výskyt převažuje. V blízkosti potoků se vyskytují vážky, raci říční, v chráněných územích je možno spatřit vzácné druhy hmyzů (např. tesaříci, zlatohlávci, světlušky...). Z motýlů v regionu Opavsko často polétávají okáči, bělásci a žlutásci. Dokonce rybáři si přijdou na své – v říčních tůňkách jsou často loveni kapři, cejni, líni a candáti a konkrétně v řece Moravici často žijí pstruzi. V mokřinách se daří mnohým obojživelníkům – čolkům, mlokům, žabám, kuňkám a ropuchám.

Zástupci plazů v regionu Opavsko jsou ještěrky a užovky obojkové. V okolí Opavska létají kukačky, poštolky, sovy, vlaštovky. V okolí lesů můžeme na Opavsku potkat kuny, lasice, hraboše, jezevce a srny. (Kolektiv autorů, 2005, str. 35-41)

Vegetace regionu Opavska je různorodá. Na jihozápadě okresu převažují lesnatá území – listnaté, jehličnaté i smíšené lesy, zatímco ve vyšších polohách převažují dubové, bukové a jedlové lesy. (Norbert, 2010, str. 16).

Mezi hlavní zajímavosti zdejší flóry řadíme Arboretum Nový dvůr, Naučnou stezku Hvozdnice a Naučnou stezku Moravice. (Přírodní krásy [online])

4.4.1 Arboretum Nový dvůr

Arboretum Nový dvůr je botanická zahrada, která se nachází přibližně 16 km od města Opavy. Bylo založeno v roce 1958. Významné je dendrologickou expozicí, která je označována jako „Dřeviny pěti světadílů“. Kromě toho návštěvníci mohou vidět mnoho rostlin z tropických i subtropických pásů, rašelinišť, bylin. Každoročně můžeme v arboretu zhlédnout výstavu motýlů („Kouzlo živých motýlů“). Arboretum je zpřístupněno celoročně. (Arboretum Nový Dvůr, Stěbořice [online])

Obr. 6 Arboretum Nový Dvůr

Zdroj: (Slezské zemské muzeum [online])

4.4.2 Naučné stezky Hvozdnice a Moravice

Naučná stezka Hvozdnice je přírodní rezervace, jejíž název nese po stejnojmenné říčce. Nachází se cca 5 km od Opavy. Vznikla v roce 1988 a nabízí celkově 15 zastávek s informačními tabulemi. Je vhodná pro pěší i cyklistickou turistiku. V okolí se vyskytuje mnoho vzácných živočichů. Stezka je přístupná celoročně. (Naučná stezka Hvozdnice [online])

Naučná stezka Moravice je součástí Přírodního parku Moravice, kterým protéká řeka Moravice. Kromě krás zdejší řeky, které vytváří četné meandry, se zde nacházejí významné dřeviny v okolí (např. buk lesní, habr obecný). Z živočichů je možno spatřit mloka skvrnitého, veverku obecnou, srnce obecného, káně lesní, výra velkého. Naučnou stezku Moravice můžeme navštívit celý rok, doporučena je však především v létě. (Naučná stezka Moravice [online])

5 HISTORIE MĚSTA OPAVY

5.1 Historický vývoj

Již z paleolitu (starší doby kamenné) byly nalezeny pozůstatky osídlení soutoku řek Opavy a Moravice. První zmínka o kupecké osadě byla nalezena v olomoucké listině knížete Vladimíra z roku 1195, avšak byla právem zpochybněna. Je však jisté, že v roce 1224 Opava byla již městem, jelikož byla tohoto roku povýšena na město samotným králem Přemyslem Otakarem I. a Opava byla v tu dobu pod nadvládou knížecího rodu Přemyslovců. (Müller a Šopák, 2010, str. 5-6) Pro toto období jsou charakteristické hradby, kterými byla Opava obehána.

V 17. století bylo město spravováno rodem Lichtenštejnů. (Moravskoslezský kraj, 2006, str. 186) Velkým mezníkem v historii byl rok 1742, kdy došlo k vítězství Pruska nad habsburskou monarchií, a tím velká část Slezska připadla Prusku. Hlavním městem rakouské části i přes to byla Opava a kolem ní byly zbourány hradby a nahrazeny městskými parky.

V roce 1814 bylo založeno opavské muzeum (Slezské zemské muzeum) a v roce 1820 se v Opavě konal kongres evropských panovníků a diplomatů. Jakmile vznikla Československá republika, najednou obyvatelům vzrostlo české uvědomění a rozvíjel se tak národní život v Opavě. (Müller a Šopák, 2010, str. 7-8)

Následkem 2. světové války bylo zbořené město a úbytek obyvatelstva v Opavě. Záhy však došlo k postavení nových čtvrtí a obnovení života ve městě. (Moravskoslezský kraj, 2006, str. 186) Zásadní proměna společenskovešední situace se udála v roce 1991, Opava se stala univerzitním městem, sídlem okresu a získala status statutárního města Opavy. (Müller a Šopák, 2010, str. 9)

5.1.1 Název města Opavy, legenda

Název města Opavy vznikl nejspíše spojením dvou slov, která úzce souvisí se zeměpisnou polohou města. Pravděpodobně došlo ke spojení indoevropského *apa* s germánským slovem *ahwa* (*ahawa*). Oba tyto názvy mají význam vody. Následně z původního slova *Apa-ahwa* vznikl název *Apaha* a poté *Opava*. Prvotní zmínka o názvu dnešního města byla zaznamenána již v roce 1431. (Müller a Žáček, 2006, str. 16)

Se vznikem názvu města se pojí také známá legenda, ve které název města Opavy vznikl, jakmile se dva páni hádali o páva, proto se město rozhodli pojmenovat Opava. (Ježková, 2009, str. 103-105)

5.2 Správa města a jeho symboly

Město Opava je statutární město, tudíž hlavním jeho představitelem je primátor. Současným primátorem města Opavy je Ing. Tomáš Navrátil. (Vedení města [online])

Znakem Statutárního města Opavy je polcený štít, v jehož pravé červené polovině je vyobrazena polovice stříbrné orlice se zlatou zbrojí (zobákem, jazykem a pařátem) a v levé stříbrné polovině jsou vyobrazeny tři červené obrácené krokve nad sebou. Symbol orlice je pravděpodobně přebrán z císařského znaku, význam krokví není znám. (Müller a Žáček, 2006, str. 16-17)

Obr. 7 Znak města Opavy

Zdroj: (Symboly města [online])

Vlajka Statutárního města Opavy patří k dalším symbolům města Opavy. Tato vlajka je používána již od poloviny 19. století. Vlajka je tvořena ze dvou vodorovných pruhů – bílého a červeného a přes ně je uprostřed vložen městský znak. (Müller a Žáček, 2006, str. 17) Velikost znaku je v poměru k šířce vlajky 3:5 a poměr šířky a délky vlajky je 3:5. (Symboly města Opavy [online])

Obr. 8 Vlajka města Opavy

Zdroj: (Symboly města [online])

Logo Statutárního města Opavy má dva různé podtexty – historický a filozofický. Z historického hlediska je na logu vyobrazen páv, který symbolizuje legendu/ pověst o vzniku názvu města Opava a z filozofického slovní hříčka, kterou lze spatřit v názvu města (O-PAV-A). V logu města je obsažen: samotný název města (Opava), hlavní symbol města (páv), doplňkový symbol (korunka – sídlo královských úřadů), barevnost – červená, stříbrná a šedá barva. Nejčastěji je logo města využíváno k propagaci města. (Symboly města Opavy [online])

Obr. 9 Logo města Opavy

Zdroj: (Symboly města [online])

6 PAMÁTKY A VÝZNAMNÉ BUDOVY NA OPAVSKU

Historické jádro Opavy se nachází přímo ve středu města – v blízkosti Horního a Dolního náměstí. Historicky významnější je považováno Dolní náměstí, na kterém se nacházejí domy z 15. a 16. století. Kromě níže zmíněných památek a budov, jsou také z historického hlediska významné tyto barokní budovy: **Sobkův palác** (typické šlechtické sídlo z období baroka, dnes sídlo První lesní a.s.), **Müllerův dům** (původně součástí Opavského zbořeného zámku, dnes archeologické pracoviště Slezského zemského muzea) a **Blücherův palác** (v minulosti zemědělské muzeum, v současnosti přírodovědné oddělení Slezského zemského muzea). (Podhorský, 2006, str. 82-87)

6.1 Památky a budovy v blízkosti centra města

Radnice – Hláska

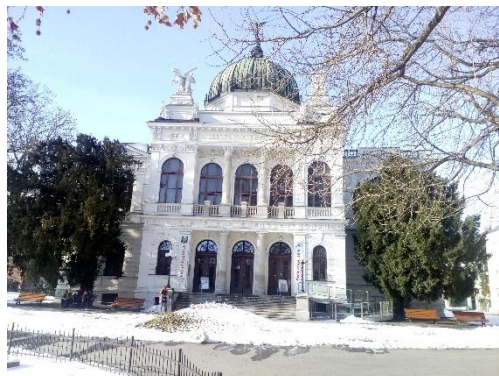
Radnice (zvaná Hláska) je městská věž, která je dominantou Horního náměstí. Původně na jejím místě stála pouze dřevěná věž v 17. století, ke které ve 20. století byla přistavěna novorenesanční budova. Dnes budově radnice sídlí Magistrát města Opavy. (Podhorský, 2006, str. 83)

Obr. 10 Radnice Hláska

Slezské zemské muzeum

Budova Slezského zemského muzea byla postavena podle projektů vídeňských architektů. Avšak během 2. světové války byla velmi poškozena včetně kupole. (Opava a Slezské muzeum, 1987, str. 53) I přes to se však pyšní přívěskem nejstaršího veřejného muzea v rámci území dnešní České republiky, jehož historie sahá až do roku 1814. Zároveň se jedná o třetí největší muzeum v ČR díky množství sbírek. Ve Slezském zemském muzeu můžeme navštívit velké množství výstav a můžeme si prohlédnout historické i přírodní sbírky z území Slezska. (Slezské zemské muzeum [online])

Obr. 11 Slezské zemské muzeum

Zdroj: vlastní archiv autorky

Slezské divadlo

Počátky divadelní scény v Opavě se datují již v 18. století a v roce 1804 byl položen základní kámen Zemského divadla. O rok později byl zahájen provoz divadla prvním představením. Budova divadla se často měnila, zejména po požáru v roce 1909. Do původní historické podoby (novorenesanční) byla budova přestavěna v roce 1992. Dnes můžeme zhlédnout činoherní i operní představení. (Historie Slezského divadla [online])

Obr. 12 Slezské divadlo

Obchodní dům Breda & Weinstein

Zdroj: vlastní archiv autorky

Obchodní dům z počátku 20. století se nachází v blízkosti centra města. Jednalo se o unikátní obchodní dům, který nese prvky gotiky, ale také amerických mrakodrapů. (Skalíková a Skalík, 2016, str. 10) Dnes budova chátrá a je nevyužita. V blízkosti této budovy, na místě bývalého zchátralého pivovaru, bylo postaveno nové obchodní centrum v roce 2012, které nese stejný název. (Breda & Weinstein [online])

Obr. 13 Stará budova Breda & Weinstein

Zdroj: vlastní archiv autorky

Obr. 14 Nová budova Breda & Weinstein

Zdroj: vlastní archiv autorky

Budova Slezské univerzity

Město Opava není pouze statutární městem, ale také univerzitním. Slezská univerzita se řadí k nejmladším univerzitám, byla založena v roce 1991. Součástí univerzity je Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné a Matematický ústav v Opavě. (O Slezské univerzitě v Opavě

[online]) Budova v neoklasicistním stylu vznikla počátkem 20. století a dnes slouží jako sídlo rektorátu Slezské univerzity. (Skalíková a Skalík, 2016, str. 9)

Městský dům kultury Petra Bezruče

Obchodní a živnostenská komora (v minulosti sloužící jako reprezentativní budova), dnes známá jako Městský dům kultury Petra Bezruče je jedna z významných památek v Opavě. Vídeňským architektem tohoto skvostu byl Leopold Bauer, původem z Krnova. (Opava a Slezské muzeum, 1987, str. 54-55) V současnosti se v této budově konají kulturní akce města, obřady sňatků, ale zejména zde sídlí Městská knihovna. (Dům kultury P. Bezruče [online])

Obr. 15 Městský dům kultury P. Bezruče

Zdroj: vlastní archiv autorky

Obecní dům

Budova Obecního domu je postavena ve stylu novobaroka s velmi zdobnou fasádou. V minulosti budova sloužila bankovním účelům, dnes se v ní konají kulturní akce. (Skalíková a Skalík, 2006, str. 20) Díky přestavbě budovy na nové kulturní zařízení byla založena v roce 2008 významná kulturní organizace – OKO (Opavská kulturní organizace). Ta nabízí mnoho programů a aktivit (např. expozici o historii města Opavy, expozici Cesta města, výstavy výtvarného umění, hudební představení v klubu Art a vzdělávací naučné programy pro školy). (Opavská kulturní organizace [online])

Obr. 16 Obecní dům

Zdroj: vlastní archiv autorky

6.2 Významné církevní stavby

Konkatedrála nanebevzetí Panny Marie

Je považována za nejcennější gotickou památku. Byla postavena v 2. polovině 14. století a je charakteristická památka ve stylu slezské cihlové gotiky. Dokonce byla v roce 1995 prohlášena národní kulturní památkou. (Breuer, 1998, str. 36)

Obr. 17 Konkatedrála nanebevzetí Panny Marie

Zdroj: vlastní archiv autorky

Kostel sv. Ducha s minoritským klášteřem

Významná církevní památka dochovaná ze 13. století patří k nejstarším stavbám města. Je proslulá kryptou, ve které byli pohřbeni opavští Přemyslovci. (Podhorský, 2006, str. 86)

Kostel sv. Vojtěcha

Kostel sv. Vojtěcha je dominantou Dolního náměstí. Byl postaven Jezuity podle vzoru římského jezuitského kostela Gesú. V jeho blízkosti byla situována jezuitská kolej, ve které se nacházelo gymnázium. Nyní se zde nachází opavský Zemský archiv. (Pavelčíková, 2010)

Kostel sv. Václava s dominikánským klášteřem

K založení kláštera došlo ve 13. století Mikulášem I. Dnes slouží ke kulturním akcím, v prostorách kostela je Dům umění, ve které sídlí i umělecká škola. (Podhorský, 2006, str. 84)

Kaple sv. Kříže

Švédskou kapli (neboli kapli sv. Kříže) nechal postavit kníže Přemek jako zádušní svatyni. Kaple byla využívána především Švédy, proto se často přezdívá Švédská kaple. (Norbert, 2010, str. 140)

6.3 Zámky v okolí Opavy

Zámek Raduň

Raduňský zámek se nachází cca 5 km od města Opavy. Jedná se o renesanční zámek, který pochází z 16. – 17. století. Součástí zámku je oranžerie a okrasná zahrada. (Heider, 2012, str. 62-63) Je možno si vybrat ze 7 prohlídkových okruhů. Zámek je přístupný ve všech měsících kromě listopadu, prosince, ledna, února a části března. (Raduň, Národní památkový ústav [online])

Obr. 18 Zámek Raduň

Zdroj: vlastní archiv autorky

Zámek Hradec nad Moravicí

Zámek Hradec nad Moravicí je situován 7 km od Opavy. Je zapsaný jako národní kulturní památka. Původ hradeckého zámku sahá již do 11. století, byl sídlem opavských Přemyslovců. (Heider, 2012, str. 31) Součástí zámku je Bílá a Červená věž. Je nabízeno celkem 7 okruhů k prohlídce. Zámek a jeho okolí turisté mohou navštívit v kterýkoliv měsíc mimo ledna, února a listopadu. (Hradec nad Moravicí, Národní památkový ústav [online])

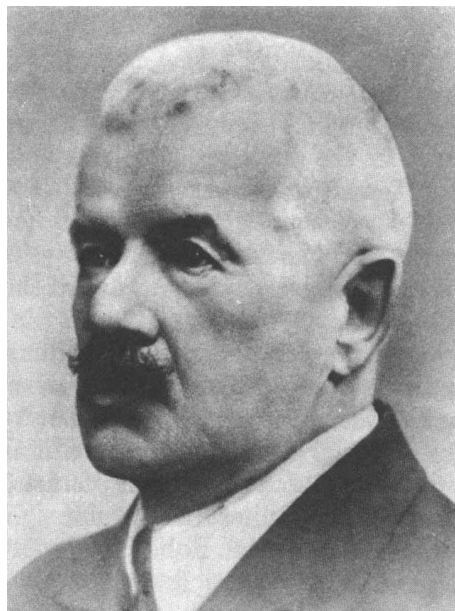
Obr. 19 Zámek Hradec nad Moravicí – Červená věž

Zdroj: vlastní archiv autorky

7 VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI REGIONU OPAVSKO

7.1 Petr Bezruč

Petr Bezruč byl literární básník, který se jmenoval vlastním jménem Vladimír Vašek. Svůj pseudonym využíval k pozornosti. Jeho rodným domovem byla Opava, narodil se zde roku 1867. S Opavou je spjat svým nejznámějším literárním dílem – Slezské písně. Ve Slezských písních Petr Bezruč zachytil prostředí a okolí tehdejšího Hradce nad Moravicí blízko Opavy. Slezské číslo je také dílo tohoto básníka, ve kterém se snažil ztvárnit okolí opavského a těšínského Slezska – např. básně Maryčka Magdonova, Ostrava nebo Kantor Halfar. V Opavě můžeme navštívit památník Petra Bezruče nebo Městský dům kultury Petra Bezruče, ve kterém sídlí městská knihovna. Zemřel roku 1958 v Olomouci. (Petr Bezruč, Turistické informační centrum Hradec nad Moravicí [online])

Obr. 20 Petr Bezruč

Zdroj: (citáty.net [online])

7.2 Leopold Bauer

Leopold Bauer byl velmi významný architekt tehdejší moderní doby. Narodil se ve Slezsku, konkrétně ve městě Krnov v roce 1872. Studoval uměleckou akademii ve Vídni. I přes to, že v Opavě nežil, tvořil zde velmi hodnotná díla. Dle jeho návrhu byla postavena Obchodní a živnostenská komora (dnešní Městský dům kultury Petra Bezruče). Ovšem za jeho mnohem hodnotnější stavbu v Opavě je považován obchodní dům Breda & Weinstein. Dnes je tento dům nevyužíván. (Architektura: Leopold Bauer a Opava, Neviditelný pes [online])

Obr. 21 Leopold Bauer

Zdroj: (Wikipedia, 1920 [online])

7.3 Joy Adamsonová

Joy Adamsonová byla spisovatelka, malířka, a především velká ochránkyně zvířat. Narodila se v Opavě roku 1910. Vlastním jménem se jmenovala Friederika Viktorie Gessnerová. Většinu svého života trávila v Africe, kde se přestěhovala se svým prvním

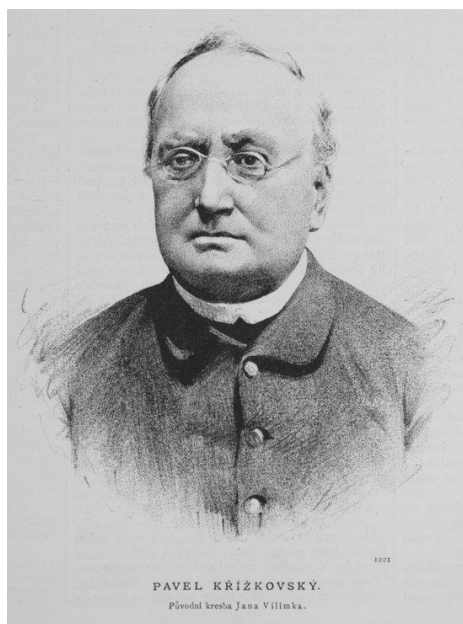
Obr. 22 Joy Adamsonová

Zdroj: (Animal Planet, Prozeny.blesk.cz [online])

manželem. Významnou událostí v jejím životě byla příprava lvice Elsy na návrat do divočiny. Lvice se k Joy dostala skrz jejího manžela, který zastřelil její matku, aniž by tušil, že chrání své 3 mládřata. Jedno z nich (lvici Elsu) si společně s manželem nechali a věnovali se jí. Nakonec se podařilo lvici Elsu navrátit zpět do divočiny, a dokonce porodila tři mládřata. O tomto příběhu napsala Joy Adamsonová knihu – Příběh lvice Elsy, která je velmi známá. V Opavě můžeme najít pamětní desku na domě, ve kterém se Joy Adamsonová narodila, je po ní také pojmenována ulice v Opavě. (Životopis Joy Adamsonová, oficiální stránky obce Kružberk [online])

7.4 Pavel Křížkovský

Pavel Křížkovský byl významným českým skladatelem a sbormistrem. Narodil se v Holasovicích ve Slezsku, v blízkosti města Opavy. Chodil do obecné školy v Neplachovicích, která se stala osudným pro jeho další etapu v životě. Jeho hudebního talentu si všiml učitel Alois Urbánek společně s Jiřím Janáčkem (otec skladatele Leoše Janáčka). Díky tomu v Opavě působil jako zpěvák v kostele sv. Ducha a mohl tak vystudovat opavské gymnázium. Zbytek života trávil v Brně, kde také zemřel. (Křížkovský Karel (Pavel), Opava [online])

Obr. 23 Pavel Křížkovský

Zdroj: (Jan Vilímek, Wikipedia, 1885 [online])

7.5 Johann Gregor Mendel

Johann Gregor Mendel byl významný přírodovědec a zakladatel genetiky. Narodil se roku 1822 v Hynčicích u Oder. Vystudoval opavské gymnázium, které je dnes po něm pojmenováno (Mendelovo gymnázium). V oblasti genetiky je významný formulací 3 Mendelových zákonů zabývajících se přenosem genetických informací mezi rodiči a jejich dětmi. Jeho práce nebyla v té době uznávána, doceněna byla až 16 let po jeho smrti. (Gregor Johann Mendel, Mendelova univerzita v Brně [online])

Obr. 24 Mendelovo gymnázium v Opavě

Zdroj: vlastní archiv autorky

Obr. 25 Johann Gregor Mendel

Zdroj: ([radio.cz online])

7.6 Vladislav Vančura

Vladislav Vančura byl známý spisovatel, filmový režisér a původně lékař. Narodil se v roce 1891 v Háji ve Slezsku blízko města Opavy. Dlouho se ale v Opavě nezdržel. Jeho nejznámější dílo je Kubula a Kuba Kubikula, které je i filmově zpracováno a vysíláno ve Večerníčku. Kromě toho napsal také povídku Dlouhý, Široký a Bystrozraký. (Vladislav Vančura, Aktuálně.cz [online])

Obr. 26 Vladislav Vančura

Zdroj: (spisovatele.cz [online])

EMPIRICKÁ ČÁST

8 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

Znalost regionu jako místa svého bydliště patří k základním znalostem, které by každý člověk měl mít. V dnešní době mnoho dětí zná pouze cestu z domova ke škole a po zbytek svého dne tráví čas ve fiktivním světě – hraním počítačových her, sledováním animovaných seriálů. Často jim chybí člověk, který by je seznámil s okolím. Mnoho lidí si může myslet, že když v dané oblasti žijí, tak ji automaticky znají, a proto nemají potřebu se tím zabývat. Raději zvolí variantu poznání něčeho nového v zahraničí, přitom místo, kde žijí, znají pouze povrchně.

Naštěstí je regionální vzdělávání součástí Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Určuje tím obsah výuky tématu region v rámci vyučování na 1. stupni základní školy, který je zařazen ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Díky tomu by měl každý žák disponovat těmito znalostmi.

Prvotní seznámení žáků s regionální tematikou probíhá v hodinách prvouky na 1. stupni základní školy. Podrobněji je výuka regionu začleněna ve 4. a 5. ročníku v hodinách vlastivědy. Každý učitel pojímá tuto tematiku jinak, a proto se znalosti žáků v rámci regionu mohou lišit. Někteří pedagogové vytváří na toto téma projekty, navštěvují různé exkurze v rámci svého města, snaží své žáky motivovat, ale jiní seznámí své žáky s tímto tématem velmi povrchně.

Na základě těchto poznatků jsme se rozhodli zrealizovat výzkum, ve kterém zmapujeme znalosti žáků 5. ročníků o svém regionu. Chceme zjistit, jakými znalostmi žáci disponují a jestli mají alespoň základní informace o místě, kde žijí.

Jako výzkumnou metodu jsme zvolili didaktický test, pomocí něhož zjistíme úroveň znalostí žáků 5. ročníků o svém regionu. Další metodu jsme volili rozhovor, který uskutečníme s učitelkami vlastivědy zúčastněných tříd výzkumného šetření.

8.1 Cíle výzkumu a stanovení předpokladů

Hlavním cílem výzkumu je zjistit znalosti žáků 5. třídy základní školy o městě Opava.

Dílejší cíle jsou:

- zkonstruovat didaktický test,
- zjistit, zda jsou znalosti dívek větší než znalosti chlapců,
- sestavit rozhovor a
- na základě vyhodnocení didaktického testu a rozhovoru zjistit, zda místo, kde se škola nachází (ve městě nebo na vesnici), má vliv na znalosti žáků o Opavě.

Na základě těchto cílů byly stanovené následující **předpoklady**:

Předpoklad 1: Předpokládáme, že žáci 5. ročníků neznají dostatečně svůj region. *(Na základě předvýzkumu zvolíme hranici úspěšnosti 80 % správných odpovědí. Jestliže žáci dosáhnou minimálně 18 bodů z didaktického testu, region Opavsko znají dostatečně.)*

Předpoklad 2: Předpokládáme, že žáci navštěvující školu ve městě (škola A) mají větší znalosti, než žáci navštěvující školu na vesnici (škola B).

Předpoklad 3: Předpokládáme, že dívky budou v didaktickém testu úspěšnější než chlapci.

Předpoklad 4: Domníváme se, že žáci nemají dostatečné znalosti o osobnostech regionu. *(Pro tento předpoklad zvolíme hranici úspěšnosti 75 % správných odpovědí, tzn., pokud žáci budou mít správně přiřazené alespoň 3 osobnosti ze 4, mají znalosti o osobnostech dostačující.)*

Předpoklad 5: Předpokládáme, že žáci navštěvující školu ve městě, poznají skoro všechny budovy v Opavě. *(Na základě předvýzkumu zvolíme hranici úspěšnosti 90 %. Žáci by měli poznat alespoň 5 obrázků budov ze 6.)*

9 METODIKA VÝZKUMU

9.1 Výzkumná metoda – didaktický test

K ověření znalostí žáků 5. tříd základní školy jsme zvolili výzkumnou metodu – didaktický test. Didaktický test slouží k tomu, abychom objektivně zjistili, jak určitá skupina osob zvládla dané učivo. (Chráska, 2007)

Rozlišujeme různé testy, avšak didaktický test je charakteristický interpretací, ověřováním a hodnocením podle předem stanovených pravidel. Podle toho, jaké informace chceme získat, rozlišujeme různé druhy didaktických testů – např. testy rychlosti, testy úrovně, standardizované testy, nestandardizované testy, testy kognitivní a psychomotorické aj. (Chráska, 2007)

Nejdůležitější jsou testové úlohy, jelikož na nich závisí kvalita celého testování. Rozdělujeme úlohy otevřené a uzavřené. (Chráska, 2007)

9.2 Konstrukce a vlastnosti didaktického testu

Po nastudování metodologie k didaktickému testu a plánování jsme pro náš výzkum zvolili nestandardizovaný didaktický test, který jsme sami sestavili a má sloužit k zjištění znalostí žáků 5. ročníku základní školy o městě Opava.

Důležitou součástí didaktického testu jsou jeho vlastnosti. Jestliže chceme, aby náš vytvořený didaktický test spolehlivě měřil vědomosti a znalosti, je nutné ho nejprve ověřit na přiměřeném vzorku testovaných osob. (Chráska, 2007) Nejdůležitější vlastnosti jsou validita a reliabilita didaktického testu.

Jestliže daný didaktický test zkouší to, co má být zkoušeno, můžeme říct, že je tento didaktický test dostatečně validní a danou vlastnost splňuje. Jestliže chceme určit, zda tuto vlastnost náš didaktický test má, je potřeba se odkázat na posudek odborníků, který je nejobektivnější. (Chráska, 2007)

Pokud didaktický test poskytuje přesné a spolehlivé výsledky, můžeme rozhodnout, že má dobrou reliabilitu. Jestliže budeme opakovat testování za stejných podmínek, získáme velmi podobné či stejné výsledky, daný test je spolehlivý. (Chráska, 2007)

9.3 Popis použitého didaktického testu

Námi vytvořený didaktický test (viz příloha č. 1) se skládá z 10 testových úloh, z toho 4 úlohy jsou otevřené a 6 úloh uzavřených. Všechny otevřené úlohy jsou úlohy se stručnou odpovědí. K uzavřeným úlohám jsme zařadili 3 úlohy s výběrem odpovědí, 1 dichotomickou úlohu, 1 uspořádací úlohu a nakonec 1 přiřazovací úlohu. Na konci testu je určení pohlaví žáků (dívka/chlapec).

Žáci mohli celkově z našeho didaktického testu získat 23 bodů. Jestliže získají alespoň 18 bodů z 23, což je hranice úspěšnosti našeho testu (80 %), region Opavsko znají dostatečně.

9.4 Charakteristika výzkumného vzorku

Náš výzkumný vzorek tvořily dva 5. ročníky základních škol. Tyto školy jsme museli vybrat na základě 2 kritérií.

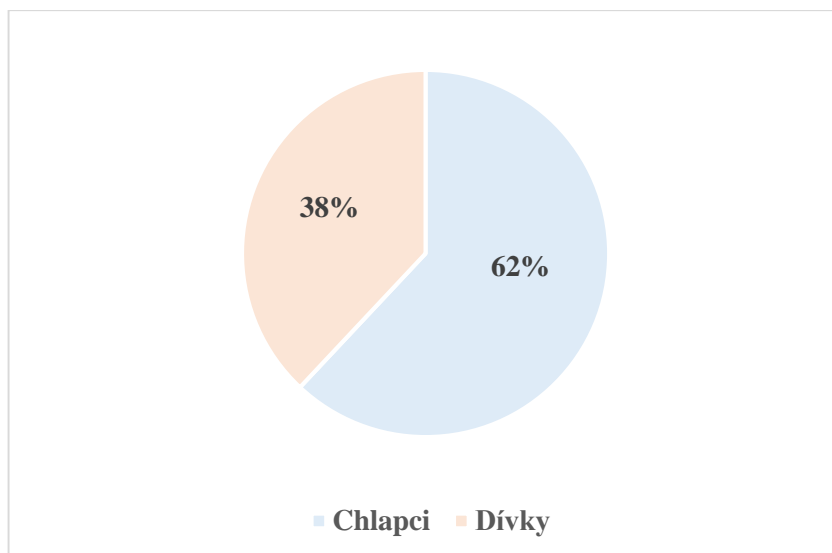
První kritérium záviselo na poloze daných škol, jelikož jsme chtěli porovnat znalosti žáků, kteří navštěvují školu mimo město (školu A) a znalosti žáků, kteří navštěvují městskou školu v Opavě (škola B). Dalším kritériem byl počet žáků v daných 5. tříd. Potřebovali jsme, aby v každé třídě bylo okolo 20 žáků.

Jakmile jsme vybrali dvě základní školy, které splňovaly naše požadavky, kontaktovali jsme je v lednu roku 2019, abychom požádali o spolupráci. Vedení obou škol bylo velmi vstřícné a paní učitelky daných tříd byly ochotné odpovědět na pár otázek v rámci dodatečného rozhovoru.

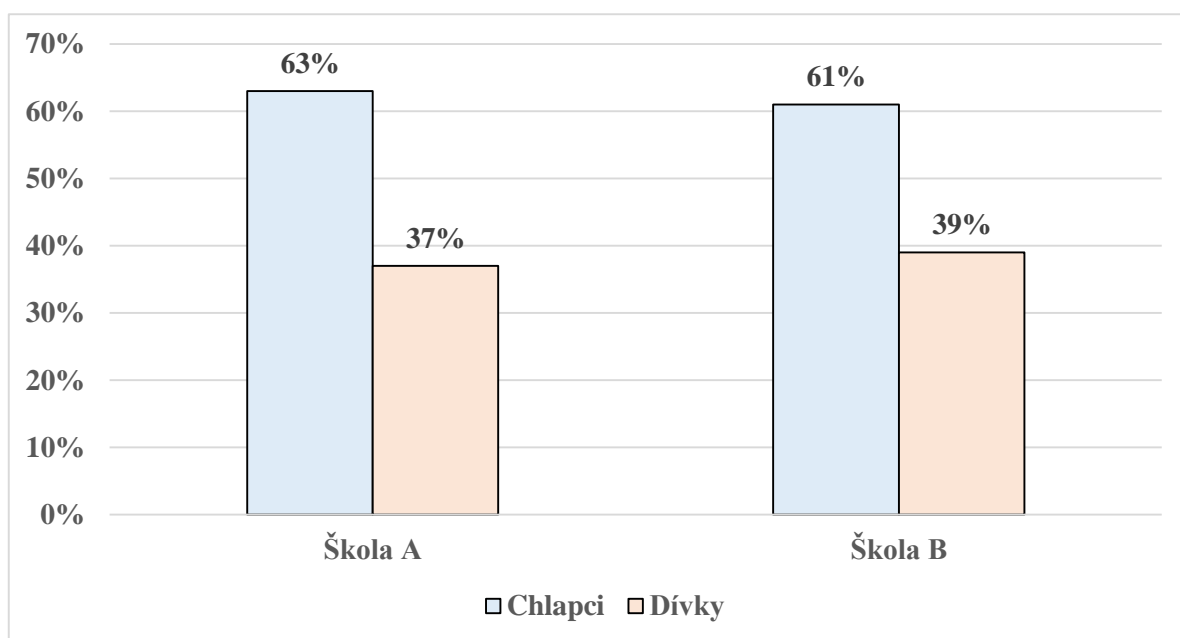
Výzkumný vzorek tvořilo celkem 47 žáků, z toho 24 žáků ze školy A a 23 žáků ze školy B. Následující tabulka znázorňuje přehled respondentů, kteří se zúčastnili výzkumného šetření.

Ročník	Pohlaví	Škola A	Škola B
5.	Chlapci	15	14
	Dívky	9	9
Celkem		24	23

Tab. 1 Přehled respondentů výzkumného šetření.

Graf 1 Celkové pohlaví žáků na obou školách.

Graf 2 Pohlaví žáků na každé škole zvlášť.

Z grafu č. 1 můžeme vidět, že z celkového počtu žáků se zúčastnilo výzkumného šetření více chlapců než dívek, a to o 24 % více. Celkově didaktický test psalo 18 dívek, což představuje 38 % a 29 chlapců, což je 62 %.

Z grafu č. 2 je patrné, že test psalo více chlapců na obou základních školách, na škole A psalo didaktický test 15 chlapců – 63 % a 9 dívek – 37 %, na škole B psalo test 14 chlapců – 61 % a 9 dívek – 39 %.

9.5 Charakteristika zúčastněných škol na výzkumu

Samotného výzkumu se účastnily dvě základní školy v Moravskoslezském kraji – konkrétně v regionu Opavsko.

Škola A je základní plno organizovanou školou, která se nachází přibližně 6 km od Opavy. Tuto školu navštěvují především žáci z dané obce, ale také dojíždějící z okolních vesnic. Školu navštěvuje okolo 300 žáků. V okolí obce je bohatá příroda – mnoho lesů, rybníky a nedaleko se nachází botanická zahrada.

Škola B je základní plno organizovanou školou, která se nachází v blízkosti centra Opavy. Tato škola je navštěvována především žáky přímo z Opavy. Do školy dochází přibližně 500 studentů. Žáci si mohou vybrat na 2. stupni základní školy běžnou třídu, třídu s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů, anebo třídu s rozšířenou nabídkou sportovních aktivit. Touto nabídkou je škola vyhlášena a díky tomu je rodiči často preferována.

9.6 Předvýzkum

Po vytvoření didaktického testu je nutné, abychom jej vyzkoušeli na přiměřeně velkém vzorku testovaných osob. Teprve až poté lze definitivně rozhodnout, zda disponuje správnými vlastnostmi. (Chráska, 2007)

Hlavním cílem předvýzkumu bylo ověřit, jestli jsou dané testové úlohy srozumitelné, přiměřené a žáci je dokážou vyplnit. Dále jsme zjišťovali, kolik času žáci potřebují na vyplnění didaktického testu. Na základě těchto cílů jsme mohli upravit a doplnit konkrétní položky v testu.

Pro předvýzkum jsme zvolili školu, která se nachází přibližně 12 km od města Opavy. Jedná se o málotřídní školu, kterou navštěvují pouze žáci 1. až 5. třídy. Škola se zabývá spíše výukou o samotné obci, ve které se nachází, ale to pro nás nebylo důležité. Po domluvě s paní ředitelkou jsme předvýzkum uskutečnili v únoru roku 2019. Naším předvýzkumným vzorkem bylo celkem 6 žáků z 5. třídy (4 chlapci a 2 dívky) – paní učitelka zvolila žáky různých úrovní.

S těmito žáky jsme psali test v samostatné učebně. Žáci psali test celou dobu pod naším dohledem, nikdo jiný nebyl přítomen. Před samotným začátkem jsme žákům sdělili pravidla a seznámili je s průběhem testování. Zmínili jsme, že se jedná pouze o předvýzkum, a tak pro

nás nejsou podstatné jejich znalosti, ale správné pochopení zadání testových úloh. Jestliže si žáci nevěděli rady s kteroukoliv otázkou, mohli se kdykoliv zeptat.

Na základě předem stanovených cílů jsme zjistili, že:

- otázky pro žáky jsou přiměřené,
- žáci na vyplnění didaktického testu potřebují přibližně 20 minut,
- některá zadání otázek byla pro žáky málo srozumitelná, a tak jsme je následovně upravili:
 - **testová úloha č. 5** – žáci měli doplnit název celé vodní nádrže, jelikož mnoho z nich nevědělo název (Stříbrné jezero), ale věděli slovo jezero, doplnili jsme toto slovo do zadání – jezero,
 - **testová úloha č. 6** – žáci se ptali, jak mají znak zatrhnout, proto jsme upravili zadání místo vyber a zatrhni – *vyber a zakroužkuj*,
 - **testová úloha č. 9** – žáci měli spojit jméno osobnosti a pojem, který s ní souvisí, ale nevěděli, jak to mají přiřadit, proto jsme změnili slovo přiřad' za spoj – *spoj jméno osobnosti a pojem*.

Ostatní testové úlohy byly ponechány v původním znění, jelikož žáci neměli problém s porozuměním. Konkrétně otázky č. 1., č. 2 a úloha č. 8 jim připadaly jednoduché a zároveň ostatní otázky jim připadaly náročnější. Naším cílem však není vytvořit co nejjednodušší otázky, ale ověřit znalosti žáků, a tak jsme otázky neměnili.

Po odevzdání didaktických testů byly žákům zodpovězeny všechny správné odpovědi. I když některé odpovědi žáci v průběhu testování nevěděli, žádná odpověď jim nakonec nepřipadala neznámá.

Na základě předvýzkumu jsme vytvořili bodovací systém jednotlivých testových úloh a určili jsme hranici úspěšnosti didaktického testu, a to 80 %. Jestliže žáci získají alespoň 18 bodů z celkového počtu 23, region Opavsko znají dostatečně.

	Počet bodů	Poznámky
Testovací úloha č. 1	max. 1 bod	
Testovací úloha č. 2	max. 1 bod	
Testovací úloha č. 3	max. 1 bod	
Testovací úloha č. 4	max. 3 body	za každou správnou odpověď jeden bod
Testovací úloha č. 5	max. 1 bod	
Testovací úloha č. 6	max. 1 bod	
Testovací úloha č. 7	max. 1 bod	
Testovací úloha č. 8	max. 4 body	za každou správně přiřazenou událost na číselné ose jeden bod
Testovací úloha č. 9	max. 4 body	za každé správné přiřazení osobnosti a pojmu jeden bod
Testovací úloha č. 10	max. 6 bodů	za každý správný název budovy jeden bod – a) Breda, b) museum, c) divadlo, d) Obecní dům, e) radnice (Hláska), f) knihovna
Celkem bodů	max. 23	

Tab. 2 Bodovací systém jednotlivých úloh didaktického testu.

Předvýzkum byl užitečný a splnil naše cíle. Na jeho základě jsme usoudili, že didaktický test splňuje všechny vlastnosti, které má mít, a můžeme ho využít v samotném výzkumu.

9.7 Výzkumná metoda – rozhovor

Rozhovor jsme zvolili jako další doplňkovou metodu našeho výzkumného šetření, který jsme uskutečnili se dvěma učitelkami daných tříd, ve kterých probíhalo testování žáků pomocí didaktického testu.

Rozhovor (neboli interview), je metoda shromažďování dat o pedagogické realitě, která je založena na bezprostřední verbální komunikaci mezi výzkumným pracovníkem a respondentem. Anglické slovo interview můžeme rozdělit na dvě části – *inter* (mezi) a *view* (názor, pohled) – což vystihuje význam daného pojmu. (Chráska, 2007)

Hlavním cílem rozhovorů je odhalit způsob vedení výuky s regionální tematikou v daných školách a na základě toho porovnat práci učitelek v hodinách vlastivědy s ohledem na úspěšnost žáků v didaktickém testu.

Rozlišujeme rozhovory (neboli interview) strukturované, polostrukturované a nestrukturované dle toho, jak je rozhovor řízen daným výzkumníkem. (Chráska, 2007)

Strukturovaný rozhovor se vyznačuje především tím, že tazatel postupuje podle pořadí přesně připravených otázek a nepřipojuje žádný vlastní komentář, pouze čte otázky a zaznamenává odpověď daných respondentů. (Chráska, 2007.)

Nestrukturovaný rozhovor se odlišuje tím, že konkrétní formulace otázek a jejich pořadí je ponechám na tazateli (i přesto má tazatel otázky předem připravené), proto se tento rozhovor přibližuje přirozené komunikaci mezi lidmi, tazatel se může v průběhu rozhovoru ptát na další otázky, popřípadě se dožadovat dovysvětlení. (Chráska, 2007)

Polostrukturovaný rozhovor je často nazýván kompromisem dvou již zmíněných typů rozhovorů. Respondenti mohou odpovědět na jednotlivé otázky různě, ale můžeme se dožadovat vysvětlení nebo zdůvodnění daných odpovědí. (Chráska, 2007)

9.8 Průběh výzkumu

Výzkum jsme zrealizovali na dvou základních školách v rámci regionu Opavsko. Školy jsme oslovili v lednu roku 2019 emailem, ve kterém jsme je požádali o spolupráci. V emailu jsme jim podali hlavní informace k průběhu a realizaci výzkumu. Obě základní školy s výzkumem souhlasily, a tak jsme jej uskutečnili v březnu roku 2019.

Žákům obou základních škol jsme před samotným začátkem vyplňování didaktického testu vysvětlili, proč žáky budeme testovat a k čemu nám budou jejich výsledky sloužit. Nezapomněli jsme sdělit, že test je zcela anonymní. Žáci dostali jasné instrukce k vyplňování a většina z nich měla test hotový během 15 minut. Nikdo z nich nebyl dopředu informován o psaní didaktického testu z regionální tematiky.

Jakmile žáci dopsali didaktický test, učitelé vlastivědy z daného ročníku nám ochotně zodpověděli pár otázek v rámci dodatečného rozhovoru. Rozhovor jsme si nahráli pomocí zvukového záznamu na mobilním telefonu. Obě učitelky nám podepsaly souhlas se zpracováním této nahrávky, který lze v případě potřeby doložit.

10 ANALÝZA A VYHODNOCENÍ DIDAKTICKÉHO TESTU

Ve výzkumném šetření jsme použili nestandardizovaný didaktický test, který byl předložen žákům 5. ročníků v regionu Opavsko, abychom zjistili úroveň jejich znalostí o městě Opava. Na základě těchto dat provedeme následující analýzu a vyhodnocení didaktického testu.

Nejprve se budeme věnovat celkovému vyhodnocení didaktického testu, tzn. jakých výsledků dosáhli žáci obou zúčastněných škol výzkumného šetření (škola A a škola B), ale také jaké úspěšnosti žáci dosáhli v rámci každé školy zvlášť. Bude nás zajímat, jestli žáci znají dostatečně svůj region podle předem stanovené hranice úspěšnosti (80 %).

V další podkapitole budeme vyhodnocovat, jakými znalostmi disponují dívky a chlapci v rámci obou zúčastněných škol výzkumného šetření. Bude nás zajímat, jestli dívky budou v didaktickém testu úspěšnější než chlapci.

V poslední podkapitole rozebereme jednotlivé testové položky didaktického testu, abychom dokázali ověřit další předpoklady, které jsme si stanovili před samotnou realizací výzkumu.

10.1 Charakteristika analýzy dat

Po sběru dat, která jsme získali pomocí nestandardizovaného didaktického testu, jsme se rozhodli analyzovat data pomocí tabulek a grafů, které jsme vytvořili v programu Microsoft Excel 2010.

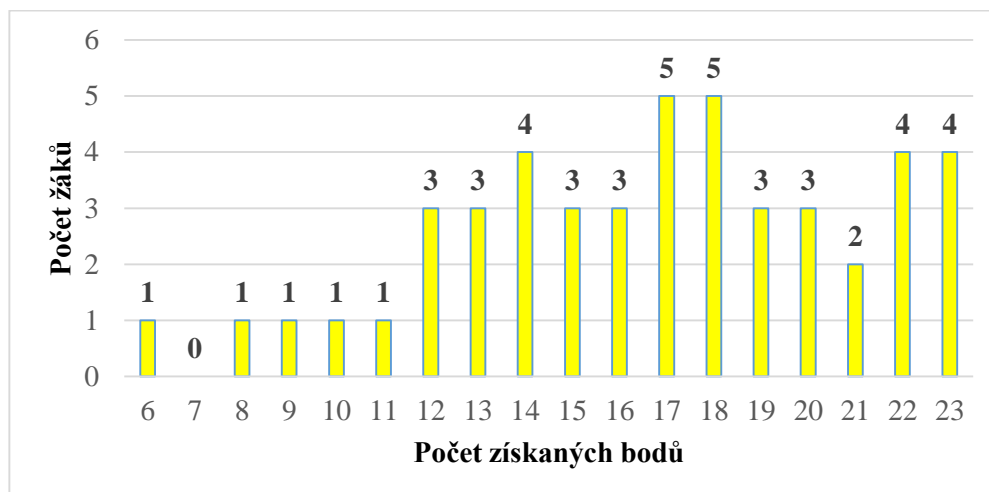
10.2 Celkové vyhodnocení didaktického testu

Didaktický test jsme vyhodnotili dle získaných bodů, z nichž jsme vypočítali procentuální úspěšnost. Na základě toho jsme vytvořili tabulku č. 3, ve které uvádíme shrnutí získaných dat. Celkově průměrná úspěšnost didaktického testu byla 72 %.

Z níže uvedené tab. 3 můžeme vidět, že výzkumného šetření se zúčastnilo celkem 47 žáků, z toho 24 žáků ze školy A a 23 žáků ze školy B. Žáci mohli celkově získat max. počet bodů 23, přičemž škola A mohla získat dohromady 552 bodů a získala 324 bodů. Škola B mohla získat dohromady 529 bodů a získala 458 bodů. Průměrně škola A dosáhla 13,5 bodů, škola B 19,9 bodů.

	Počet žáků	Počet bodů	Průměr bodů	Min. bodů	Max. bodů	Úspěšnost v %
Škola A	24	324	13,5	6	18	59 %
Škola B	23	458	19,9	14	23	87 %
Celkem	47	782	16,6	6	23	72 %

Tab. 3 Přehled získaných bodů a průměrné úspěšnosti daných škol v %.

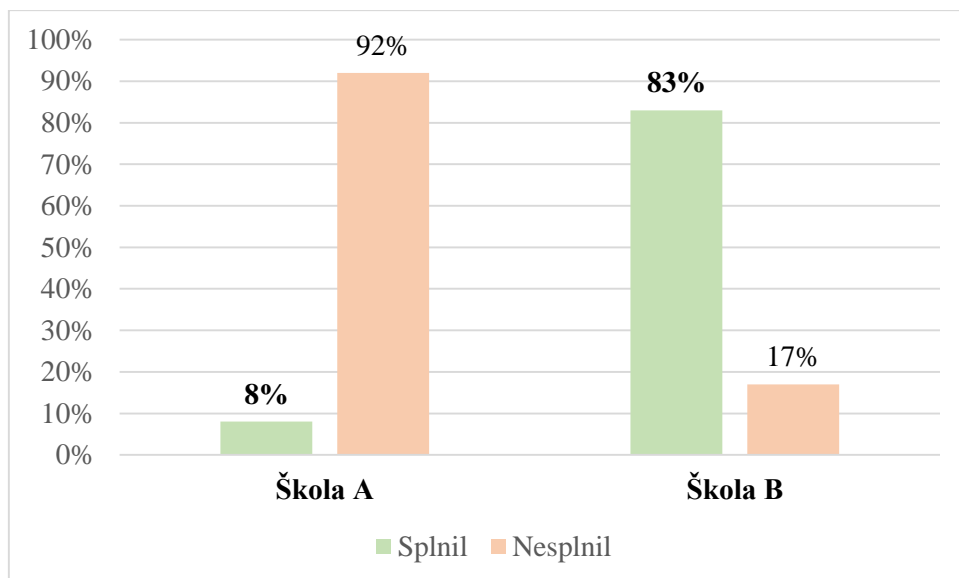
Graf 3 Počet min. a max. získaných bodů na obou školách dohromady.

Z grafu 3 můžeme zjistit, že min. získaných bodů je 6 bodů, které získal pouze jeden žák ze 47. Naopak max. získaných bodů je plný počet bodů – 23, ty získali dohromady 4 žáci ze 47.

	Hranice úspěšnosti 80 %		
	Počet žáků		Úspěšnost v %
	splnil	nesplnil	
Škola A	2	22	8 %
Škola B	19	4	83 %
Celkem	21	26	45 %

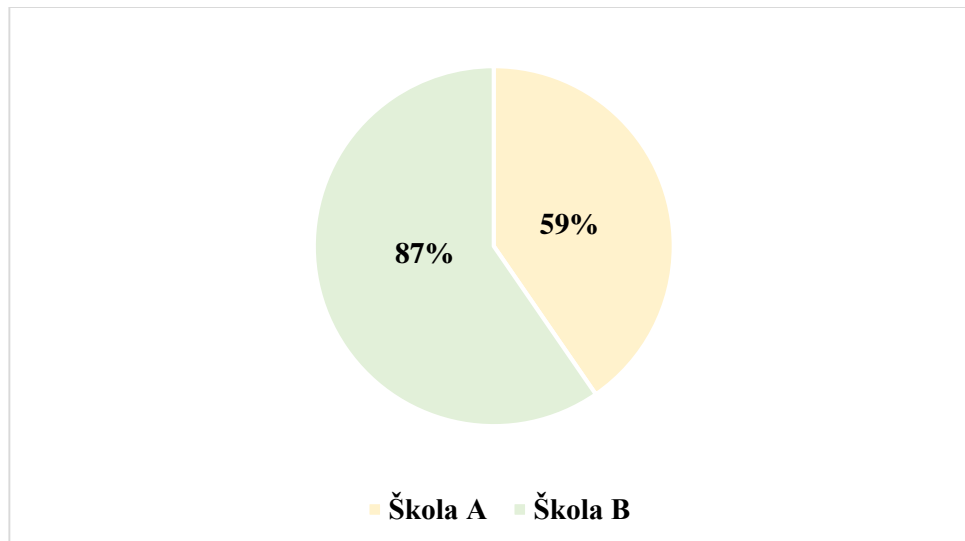
Tab. 4 Úspěšnost žáků na základě stanovené hranici úspěšnosti 80 %.

Tab. 4 shrnuje výsledky žáků jednotlivých škol v závislosti na stanovené hranici úspěšnosti didaktického testu – 80 %, což je min. 18 bodů z celkového max. 23 bodů. Celkově 21 žáků z obou škol splnilo danou hranici a 26 žáků nespĺnilo. Celková úspěšnost žáků na základě stanovené hranici je 45 %.

Graf 4 Přehled žáků, kteří získali min. 18 bodů v %.

Graf 4 nám uvádí, kolik procent žáků z daných škol bylo úspěšných vzhledem ke stanovené hranici 80 % správně zodpovězených otázek. Na škole A bylo úspěšných pouze 8 % žáků, zbytek žáků 92 % nezna dostatečně svůj region. Naopak na škole B pouhých 17 % nemá dostatečné znalosti o svém regionu a 83 % žáků bylo úspěšných.

Graf 5 Průměrná úspěšnost v % na jednotlivých školách.

Celkově průměrná úspěšnost obou škol byla 72 % bez ohledu na stanovenou hranici 80 % správných odpovědí. Na grafu 5 je znázorněno, jaké průměrné úspěšnosti dosáhla škola A a škola B. Škola B byla v průměru úspěšnější o 28 % více než škola A.

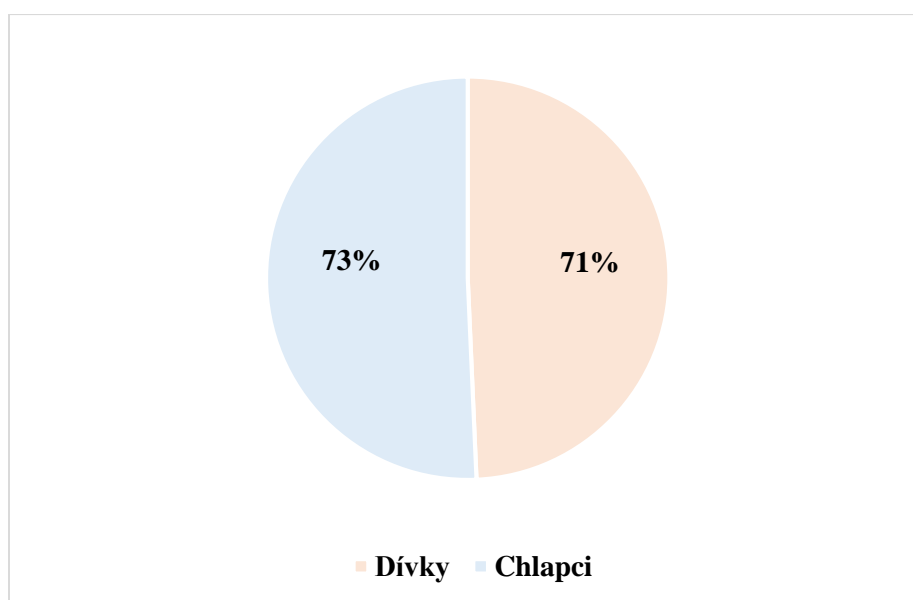
10.3 Celkové vyhodnocení dívek a chlapců

Pomocí získaných dat jsme vyhodnocovali výsledky dívek a chlapců. Zaměřili jsme se nejprve na celkové vyhodnocení dívek a chlapců v závislosti na získaném počtu bodů a bodů, které mohli získat celkově. Následně vyhodnocujeme výsledky dívek a chlapců vzhledem ke stanovené hranici 80 %, tzn. minimálně 18 bodů z maximálního počtu 23.

Pohlaví	Počet bodů	
	Dívky	Chlapci
Škola A	124	200
Škola B	170	288
Celkem	294	488
Úspěšnost v %	71 %	73 %

Tab. 5 Přehled získaných bodů dívek a chlapců a jejich úspěšnost v %.

V tab. 5 uvádíme, kolik celkových bodů získali dívky a chlapci z didaktického testu. Celkově mohly dívky z obou škol (školy A a školy B) získat 414 bodů, získaly dohromady 294 bodů. Naopak chlapci mohli z obou škol (školy A a školy B) získat 667 bodů a získali dohromady 488 bodů.

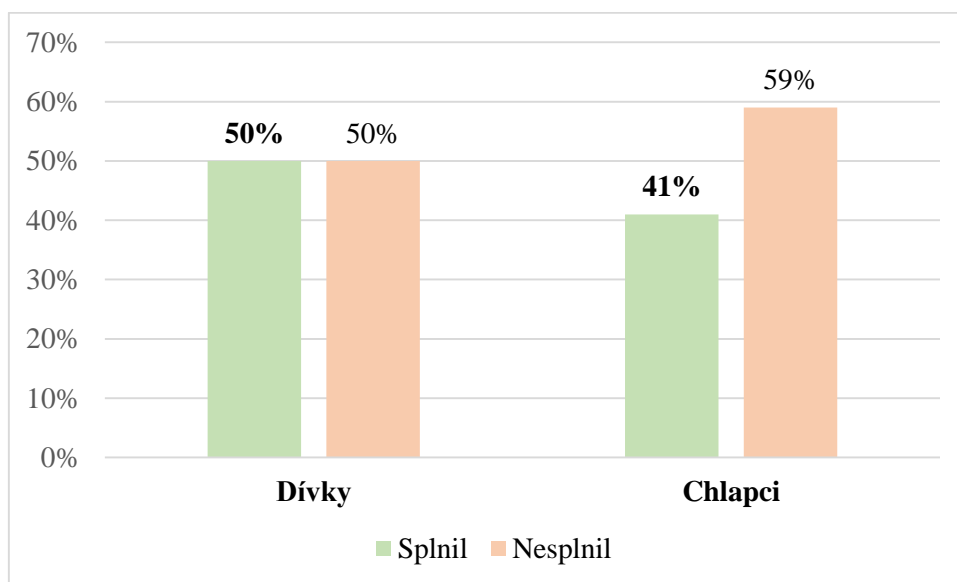
Graf 6 Úspěšnost dívek a chlapců v počtu získaných bodů.

Graf 6 znázorňuje, jaké úspěšnosti dosáhli dívky a chlapci z hlediska získaných počtů bodů. Dívky i chlapci mají přibližně podobnou úspěšnost, dívky dosáhly 71 % úspěšnosti a chlapci 73 % úspěšnosti, tudíž byli o 2% lepší než dívky v rámci získaného počtu bodů.

	Průměr bodů	Min. 18 bodů	Celkem	Úspěšnost v %
Dívky	16,3	9	18	50 %
Chlapci	16,8	12	29	41 %

Tab. 6 Úspěšnost dívek a chlapců z hlediska dosažení hranice úspěšnosti 80 %.

V tab. 6 vidíme, že dívky i chlapci získali průměrně stejného počtu bodů. Avšak hranici úspěšnosti z celkového počtu dívek 18 dosáhlo pouze 9 dívek, jelikož tyto dívky získaly min. 18 a více bodů z didaktického testu. Chlapci byli méně úspěšnější, pouze 12 chlapců z 29 získalo min. 18 a více bodů z didaktického testu. Následující graf 7 shrnuje úspěšnost dívek a chlapců z hlediska dosažení hranice úspěšnosti 80 %.

Graf 7 Úspěšnost dívek a chlapců z hlediska dosažení hranice úspěšnosti 80 %.

Výsledky dívek a chlapců se příliš neliší. Dívky splnily hranici úspěšnosti z 50 %, chlapci hranici úspěšnosti splnili ze 41 %. Z tohoto grafu můžeme rozhodnout, že výsledky dívek a chlapců jsou srovnatelné, dívky byly pouze o 9 % lepší než chlapci.

10.4 Vyhodnocení jednotlivých testových položek didaktického testu

Po celkovém vyhodnocení didaktického testu a vyhodnocení výsledků dívek a chlapců uvádíme vyhodnocení jednotlivých testových položek didaktického testu. Nejprve uvádíme tabulku, která shrnuje všechny možné získané body v jednotlivých testových položkách.

Testová položka č.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Max. počet získaných bodů	47	47	47	141	47	47	47	188	188	282
Počet získaných bodů	45	31	46	102	21	40	28	161	121	187
Úspěšnost žáků v %	96 %	66 %	98 %	72 %	45 %	85 %	60 %	86 %	64 %	66 %

Tab. 7 Přehled bodů a úspěšnosti žáků v %.

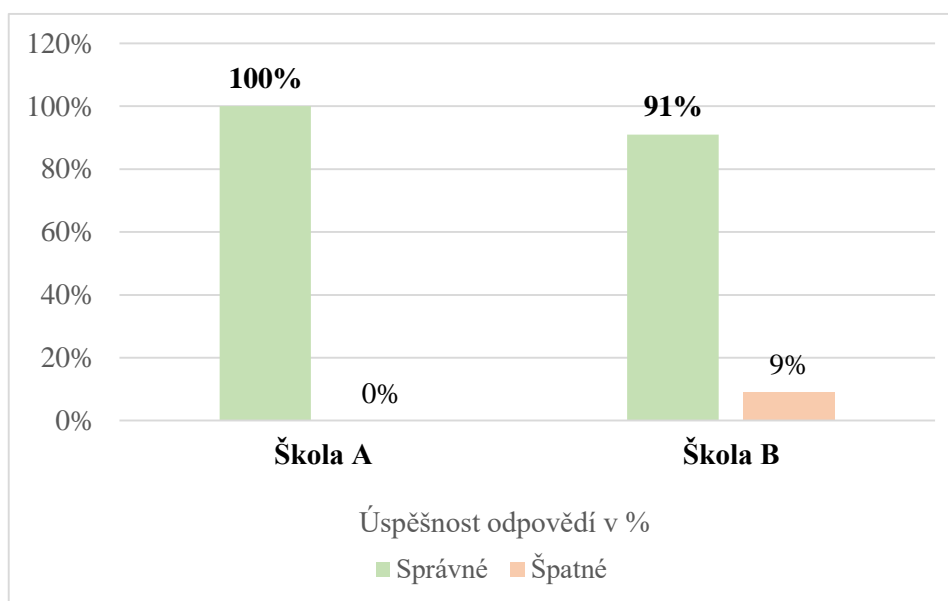
V tab. 7 můžeme vidět přehled max. počtu bodů, které mohli získat žáci obou škol dohromady a počet bodů, které žáci obou škol v jednotlivých testových položkách získali. Nejvíce průměrně úspěšní byli žáci obou škol v testové položce č. 3, jelikož jejich úspěšnost byla 98 %. Naopak nejméně průměrně úspěšní byli v testové položce č. 5, ve které byli úspěšní pouze v 45 %.

Níže uvádíme vyhodnocení jednotlivých testových položek v rámci každé školy zvlášť. Pro přehlednost přikládáme u každé testové otázky tabulku se správnými a špatnými odpověďmi a následně úspěšnost daných škol v %. Pro lepší zobrazení úspěšnosti školy A a školy B je vytvořen sloupcový graf. U otázek, ve kterých žáci mohli získat více než 1 bod, jsme vytvořili tabulku, ve které můžete vidět počet získaných bodů a úspěšnost žáků daných škol v procentech jako u předchozích testových otázek, ale navíc přidáváme tabulku a sloupcový graf každé školy zvlášť, abyste viděli, jak byli úspěšní žáci v podotázkách jednotlivých testových položek.

Testová položka č. 1: Vybarvi na mapě kraj, ve kterém se nachází město Opava.

	Odpovědi:		Úspěšnost v %
	Správné	špatné	
Škola A	24	0	100 %
Škola B	21	2	91 %

Tab. 8 Vybarvení Moravskoslezského kraje do mapy.

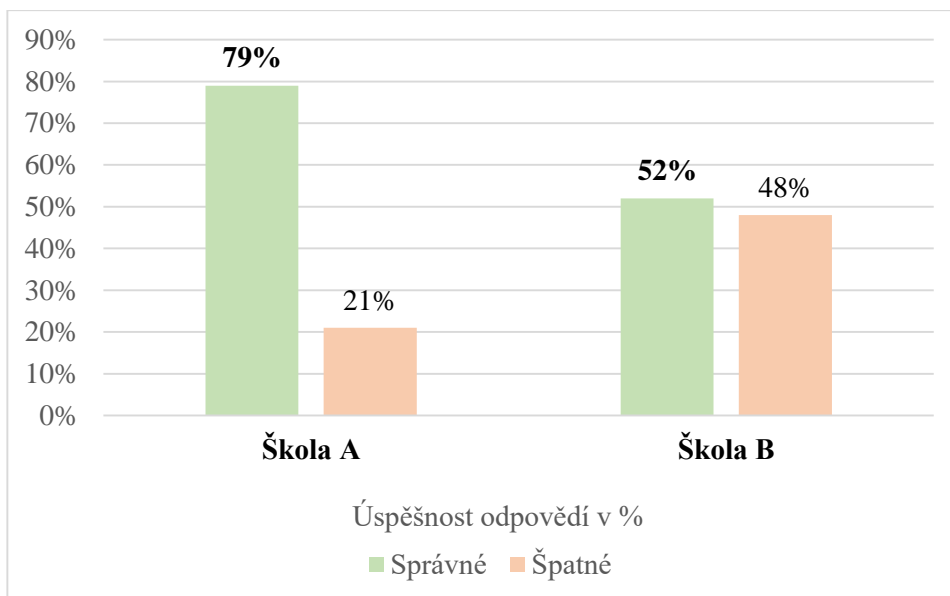
Graf 8 Úspěšnost žáků jednotlivých škol ve vybarvení Moravskoslezského kraje do mapy.

Graf 8 ukazuje, že v testové otázce č. 1 si vedla lépe škola A, jejíž žáci dosáhli 100 % správných odpovědí. Škola B získala 91 % správných odpovědí, což je o 9 % méně než škola A. Jeden žák školy B, namísto správně vybarveného Moravskoslezského kraje, vybarvil Olomoucký kraj a jeden žák nevybarvil žádný kraj.

Testová položka č. 2: Napiš název kraje, ve kterém se Opava nachází.

	Odpovědi:		Úspěšnost v %
	Správné	špatné	
Škola A	19	5	79 %
Škola B	12	11	52 %

Tab. 9 Název kraje – Moravskoslezský.

Graf 9 Úspěšnost žáků jednotlivých škol ve správném názvu kraje.

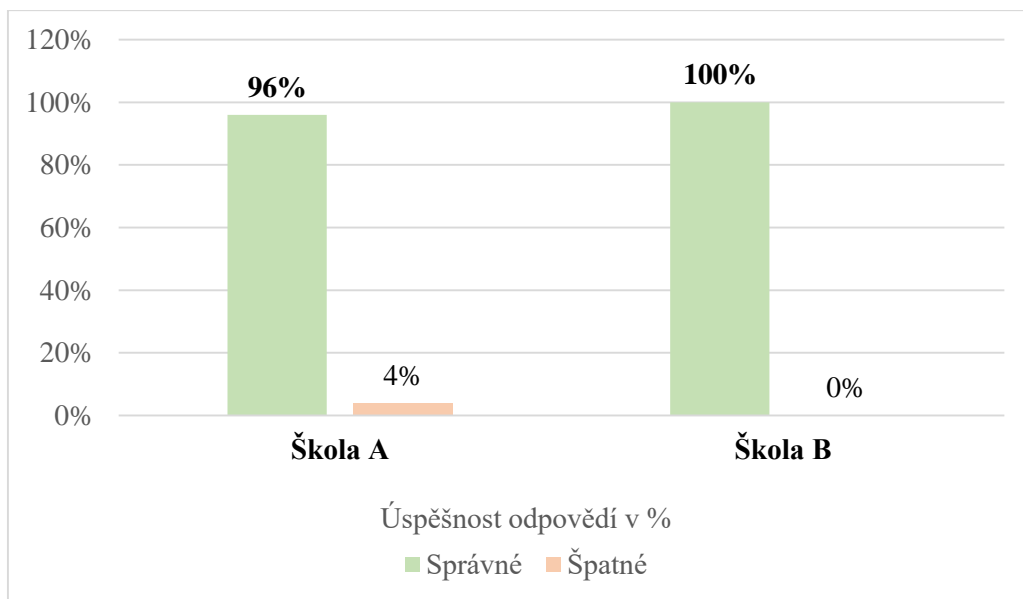
V grafu 9 můžeme vidět, jaká byla úspěšnost žáků školy A a školy B v 2. testové položce. V této položce byla úspěšnější škola A, která dosáhla 79 % správných odpovědí. Škola B byla méně úspěšná a to o 27 % méně než škola A. Někteří žáci obou škol vůbec nevyplnili odpověď, ostatní žáci často psali nesprávnou odpověď Slezský kraj, Slezsko, Ostravský kraj.

Testová položka č. 3: Zakroužkuj krajské město kraje, ve kterém leží město Opava:

- a) Pardubice b) Olomouc c) Ostrava

	Odpovědi:		Úspěšnost v %
	Správné	špatné	
Škola A	23	1	96 %
Škola B	23	0	100 %

Tab. 10 Zakroužkování krajského města Ostrava.

Graf 10 Úspěšnost žáků jednotlivých škol v zakroužkování krajského města Ostrava.

Graf 10 znázorňuje, že v této uzavřené testové otázce byli lepší žáci školy B, kteří neměli žádnou špatnou odpověď a tedy 100% správnou úspěšnost. Pouhé 4 % žáků školy A špatně označilo nesprávné krajské město, jelikož jeden žák zakroužkoval více odpovědí, tudíž mu odpověď nemohla být uznána. Celkově dosáhla škola A 96 % správných odpovědí. Výsledky obou škol jsou téměř srovnatelné.

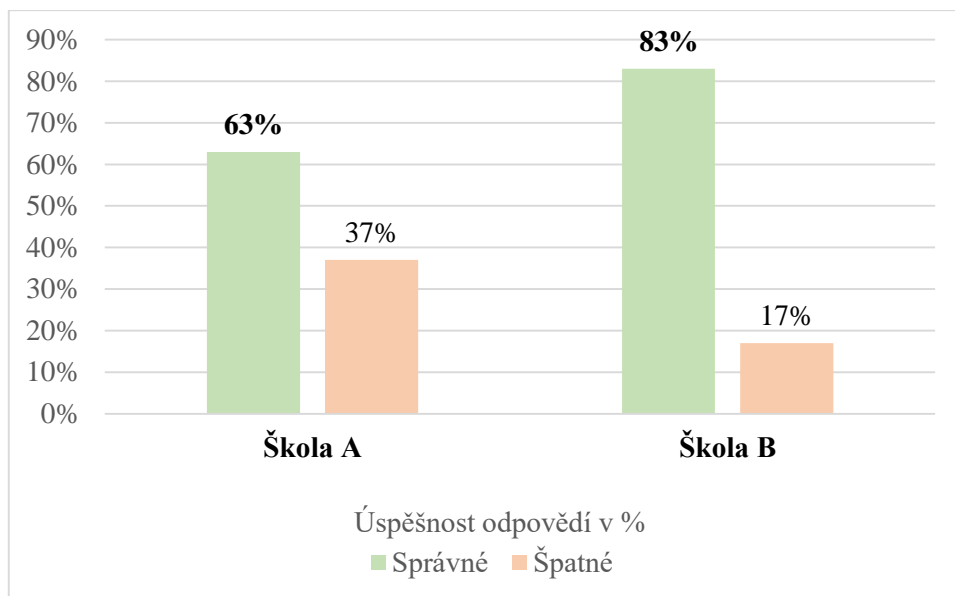
Testová položka č. 4: Vyber a zatrhni *ano* nebo *ne* pro tato tvrzení:

Řeka protékající Opavou se jmenuje stejně jako název města.	ANO – NE
V čele statutárního města Opavy je starosta.	ANO – NE
Počet obyvatel Opavy je okolo 30 000.	ANO – NE

	Počet bodů	Úspěšnost v %
Škola A	45	63 %
Škola B	57	83 %

Tab. 11 Správnost tvrzení o městě Opava.

Za každou správnou odpověď mohli žáci získat 1 bod, dohromady celkem 3 body. Žáci školy A mohli celkově dosáhnout 72 bodů, přičemž získali 45 bodů a žáci školy B mohli max. získat 69 bodů a dosáhli 57 bodů.

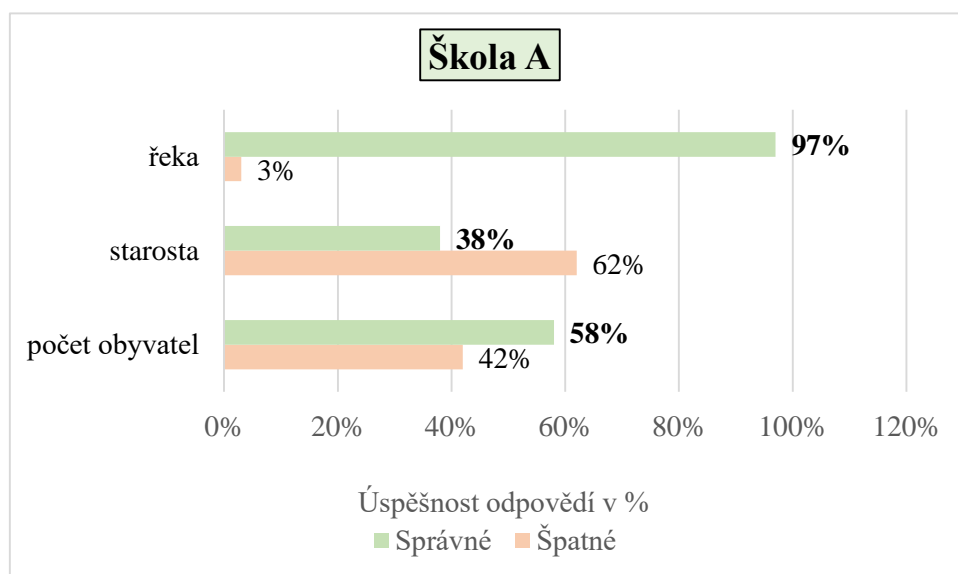

Graf 11 Úspěšnost žáků jednotlivých škol v zatrnutí správného tvrzení o městě Opava.

Z grafu 11 je patrné, že žáci školy B byli lepší o 20 % více než žáci školy A. Studenti školy A byli úspěšní v 63 % správných odpovědích a žáci školy B byli úspěšní v 83 % správných odpovědích.

	Škola A		
	Odpovědi:		Úspěšnost v %
	správné	špatné	
Řeka	22	2	97 %
Starosta	9	15	38 %
počet obyvatel	14	10	58 %

Tab. 12 Správnost tvrzení o městě Opava – škola A.

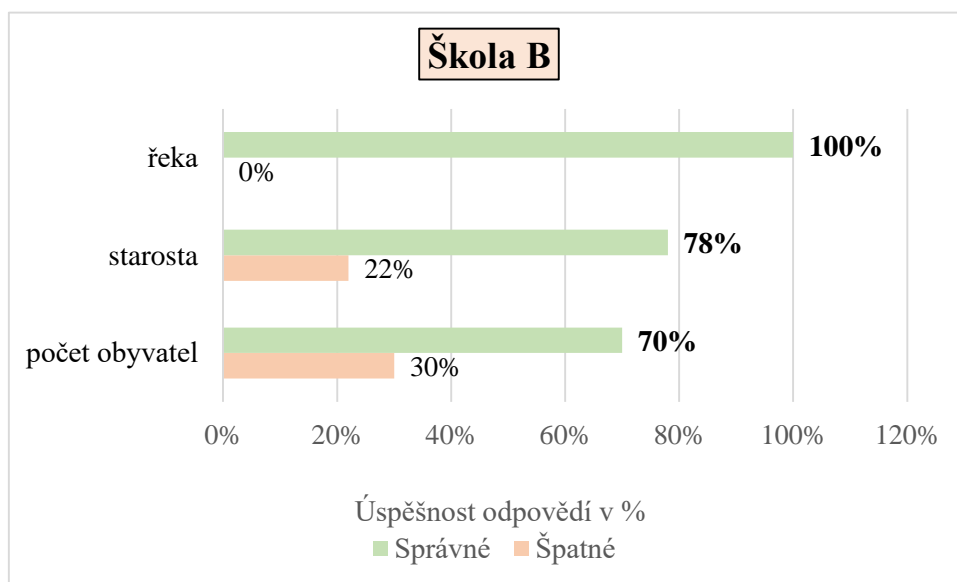

Graf 12 Úspěšnost žáků školy A v zatrnutí správného tvrzení o městě Opava.

Graf 12 ukazuje, že žáci školy A byli nejvíce úspěšní v otázce správného názvu řeky jako město Opava, a to v 97 % správných odpovědí. Naopak nejméně úspěšní byli žáci v otázce přibližného počtu obyvatel, ve které jejich úspěšnost byla pouze 38 % správných odpovědí. V otázce nejvyššího představitele města Opavy žáci školy A dosáhli přibližně poloviny správných odpovědí (58 %).

	Škola B		
	Odpovědi:		Úspěšnost v %
	správné	špatné	
Řeka	23	0	100 %
Starosta	18	5	78 %
počet obyvatel	16	7	70 %

Tab. 13 Správnost tvrzení o městě Opava – škola B.

Graf 13 Úspěšnost žáků školy B v zatrnutí správného tvrzení o městě Opava.

Z grafu 13 můžeme vyčíst, že žáci školy B byli nejvíce úspěšní v otázce správného názvu řeky jako město Opava, jelikož jejich úspěšnost správných odpovědí byla 100%. Nejmenší úspěšnost byla v otázce přibližného počtu obyvatel, ve které dosáhli 70 % správných odpovědí. V otázce nejvyššího představitele města Opavy získali žáci školy B 78 % správných odpovědí.

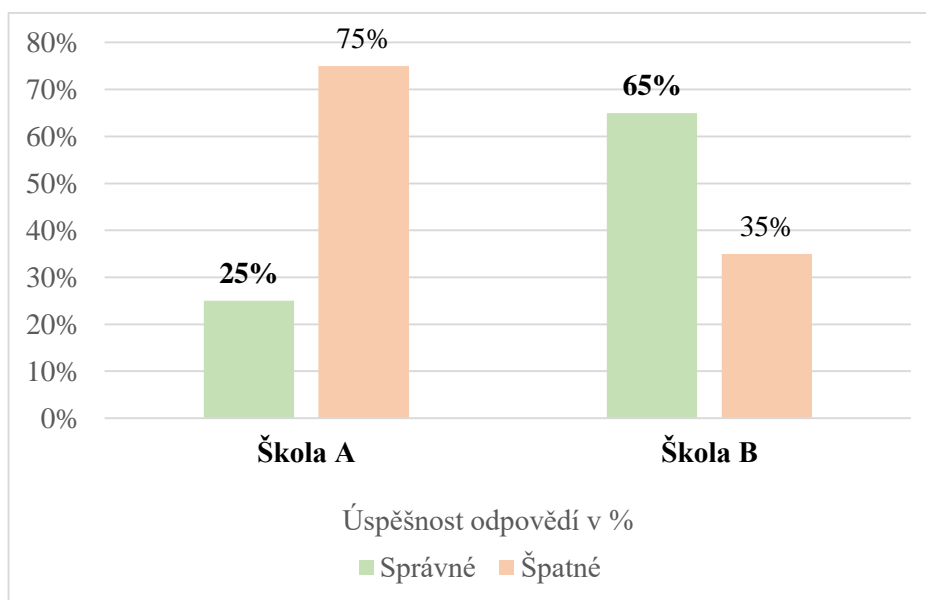
Testová položka č. 5: Kterou vodní nádrž v Opavě tento popis vystihuje? Doplně přesný název.

Tato nádrž vznikla hlubinnou těžbou sádrovce. Nejspíše z tohoto důvodu ji lidé často přezdívali názvem „Sádrák“. Zatopena byla v roce 1964. Nachází se v blízkosti Městských sadů. Dnes slouží jako rekreační centrum, lidé se zde chodí často koupat.

..... jezero

	Odpovědi:		Úspěšnost v %
	správné	špatné	
Škola A	6	18	25 %
Škola B	15	8	65 %

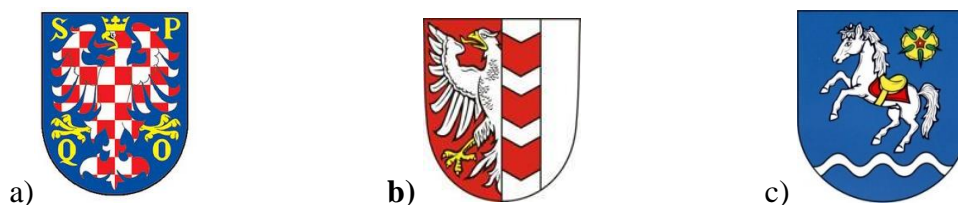
Tab. 14 Doplnění názvu vodní nádrže v Opavě – Stříbrné.

Graf 14 Úspěšnost žáků jednotlivých škol v doplnění názvu vodní nádrže – Stříbrné.

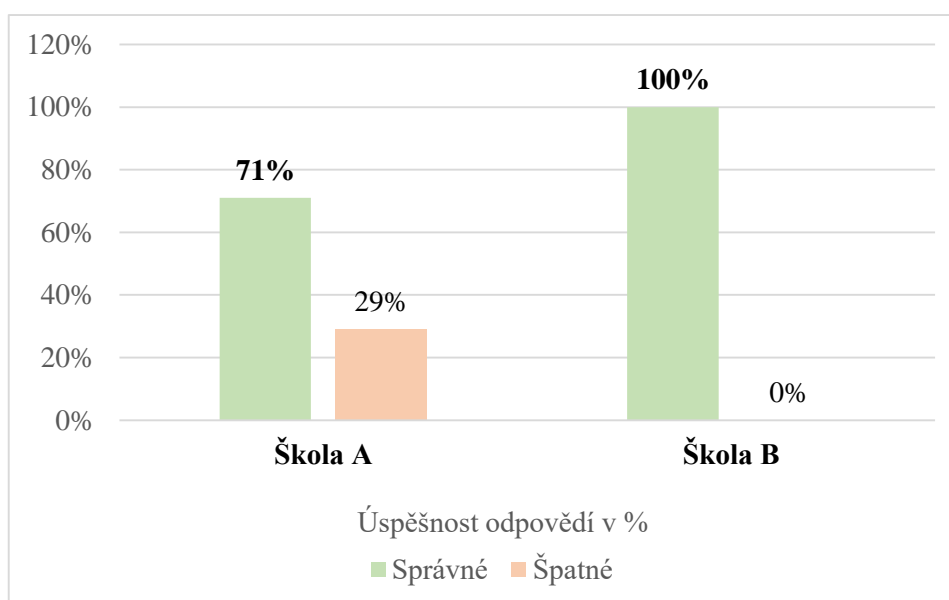
Graf 14 ukazuje, že v testové otázce č. 5 si vedla lépe škola B, která dosáhla 65 % správných odpovědí. Žáci školy B získali pouhých 25 % správných odpovědí. Mnoho žáků obou škol nevyplnilo odpověď vůbec. Nejčastější špatné odpovědi žáků, kteří odpověď vyplnili, byly názvy: Slezské, Sádrovské, Sádrové, Bílé, Sádrovcové, Labutí, Sádrák.

Testová položka č. 6: Vyber a zakroužkuj písmeno u znaku, který patří městu Opava:

	Odpovědi:		Úspěšnost v %
	správné	špatné	
Škola A	17	7	71 %
Škola B	23	0	100 %

Tab. 15 Zakroužkování písmene b) u znaku města Opavy.

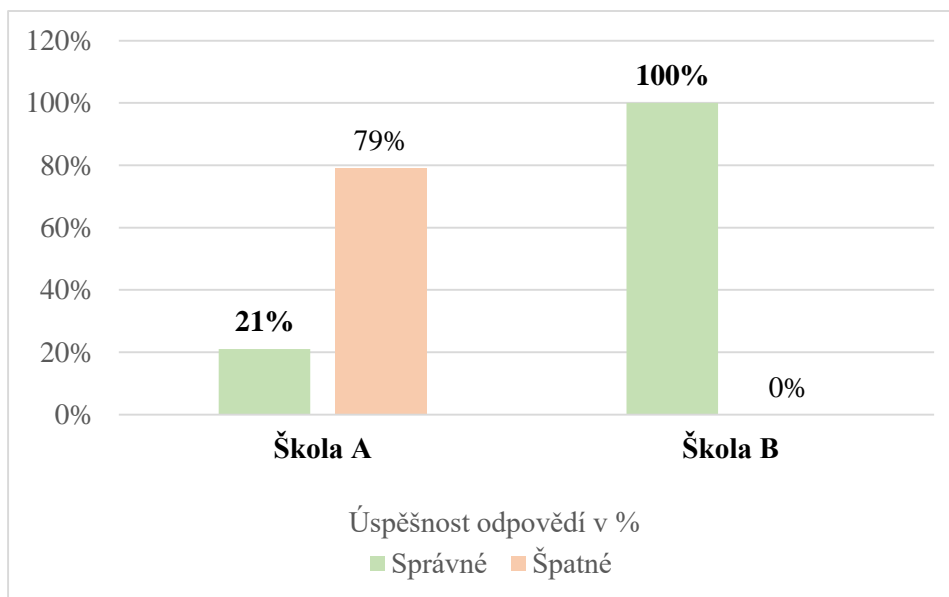
Graf 15 Úspěšnost žáků jednotlivých škol v zakroužkování písmene b) u znaku města Opavy.

V grafu 16 můžeme vidět, že žáci školy B dosáhli 100 % správných odpovědí, a tedy byli úspěšnější než žáci školy A (konkrétně o 29 % více). Žáci školy A si vedli nadprůměrně, získali 71 % správných odpovědí. Jeden žák školy A nezakroužkoval žádné písmeno, ostatní žáci nejčastěji špatně zakroužkovali písmeno c) – znak města Ostravy a 2 žáci školy A zakroužkovali písmeno a) – znak města Olomouce.

Testová položka č. 7: V legendě o vzniku města Opavy se dva páni hádali o jedno zvíře. Napiš, které zvíře to bylo.

	Odpovědi:		Úspěšnost v %
	správné	špatné	
Škola A	5	19	21 %
Škola B	23	0	100 %

Tab. 16 Doplnění názvu zvířete – páv/a.

Graf 16 Úspěšnost žáků jednotlivých škol v doplnění názvu zvířete páv/a.

Graf 16 znázorňuje, že žáci školy B byli 100 % úspěšní ve správných odpovědích. Oproti žákům školy A byli o 79 % lepší. Žáci školy B v této testové položce nebyli příliš úspěšní, získali pouze 21 % správných odpovědích. Dohromady 10 žáků školy A nenapsalo žádnou odpověď, ostatní žáci nesprávně doplňovali orel, slezská orlice a kuň.

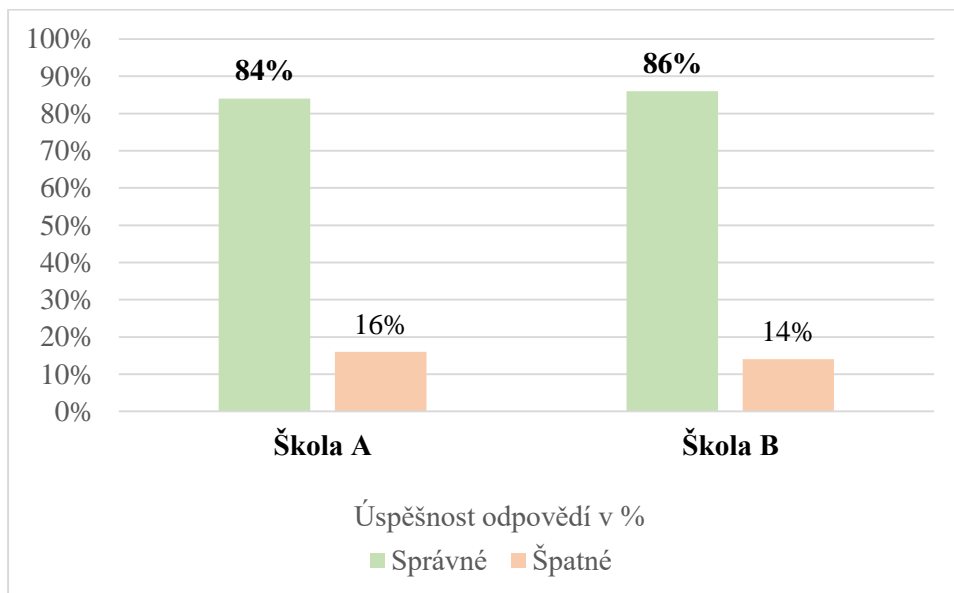
Testová položka č. 8: Na číselné ose seřaď tyto události:

- B) 1224 – král Přemysl Otakar I. potvrzuje Opavě městská práva – z osady se stává město
- C) konec 20. století – zřízení Slezské univerzity v Opavě
- D) 1814 – založení Slezského zemského muzea (nejstaršího muzea v ČR)
- E) počátek 15. století – vznik hradu opavských knížat, který stával v místě Slezského muzea

	Počet bodů	Úspěšnost v %
Škola A	81	84 %
Škola B	80	86 %

Tab. 17 Seřazení událostí na číselné ose – B), E), D), C).

Za každé správné přiřazení události na číselnou osu žáci získali 1 bod, dohromady mohli získat celkem 4 body. Žáci školy A mohli celkově získat max. 96 bodů, přičemž získali 81 bodů a žáci školy B mohli celkově dosáhnout max. 92 bodů, dosáhli 80 bodů.

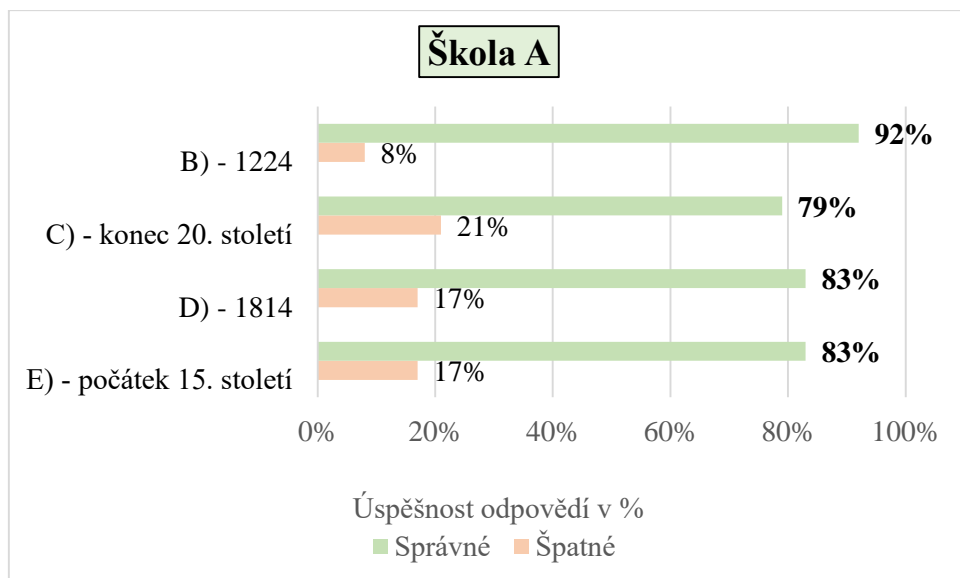

Graf 17 Úspěšnost žáků jednotlivých škol v seřazení událostí na číselné ose.

Z grafu 17 můžeme vyčíst, že úspěšnost správných odpovědí školy B byla vyšší pouze o 2 % než školy A. Žáci školy B dosáhli 86 % správných odpovědí a žáci školy A dosáhli 84 % správných odpovědí.

	Škola A		
	Odpovědi:		Úspěšnost v %
	správné	špatné	
B. – 1224	22	2	92 %
C. – konec 20. století	19	5	79 %
D. – 1814	20	4	83 %
E. - počátek 15. století	20	4	83 %

Tab. 18 Seřazení událostí na číselné ose – škola A.

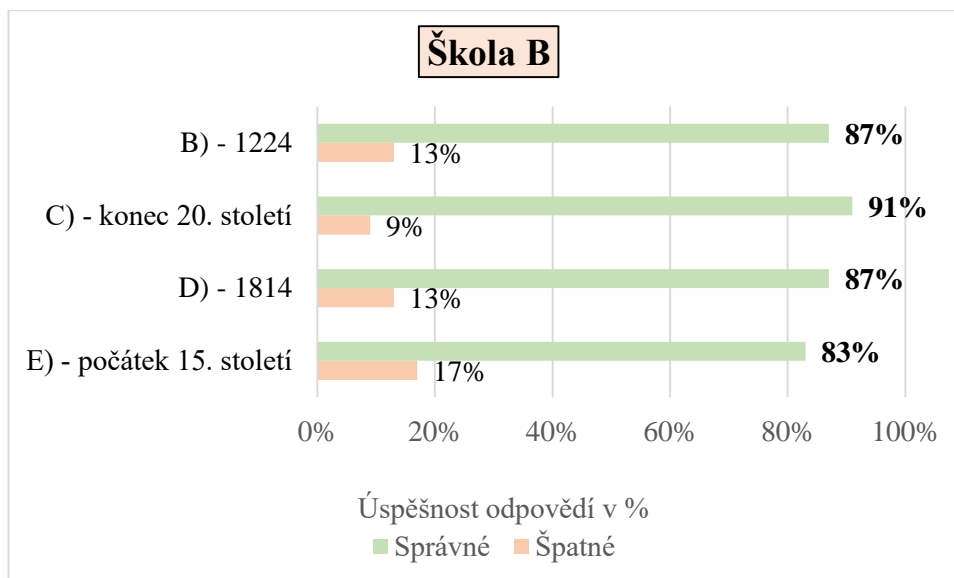

Graf 18 Úspěšnost žáků školy A v seřazení událostí na číselné ose.

Z grafu 18 je zřejmé, že žáci školy A byli nejvíce úspěšní u přiřazení roku 1224 na číselné ose, jelikož získali 92 % správných odpovědí. Přiřazení roku 1814 a počátku 15. století, ve kterých získali 83 % správných odpovědí, bylo méně úspěšné, avšak nejméně úspěšní byli žáci v přiřazení konce 20. století, protože získali pouhých 79 % správných odpovědí.

	Škola B		
	Odpovědi:		Úspěšnost v %
	správné	špatné	
B. – 1224	20	3	87 %
C. – konec 20. století	21	2	91 %
D. – 1814	20	3	87 %
E. - počátek 15. století	19	4	83 %

Tab. 19 Seřazení událostí na číselné ose – škola B.

Graf 19 Úspěšnost žáků školy B v seřazení událostí na číselné ose.

V grafu 19 pozorujeme, že žáci školy B byli nejméně úspěšní v přiřazení konce 20. století, protože získali 91 % správných odpovědí. Přiřazením roků 1224 a 1814 žáci školy B dosáhli stejné úspěšnosti, a to 87 % správných odpovědí. Nejvíce úspěšní byli v přiřazení počátku 15. století, jelikož získali 83 % správných odpovědí.

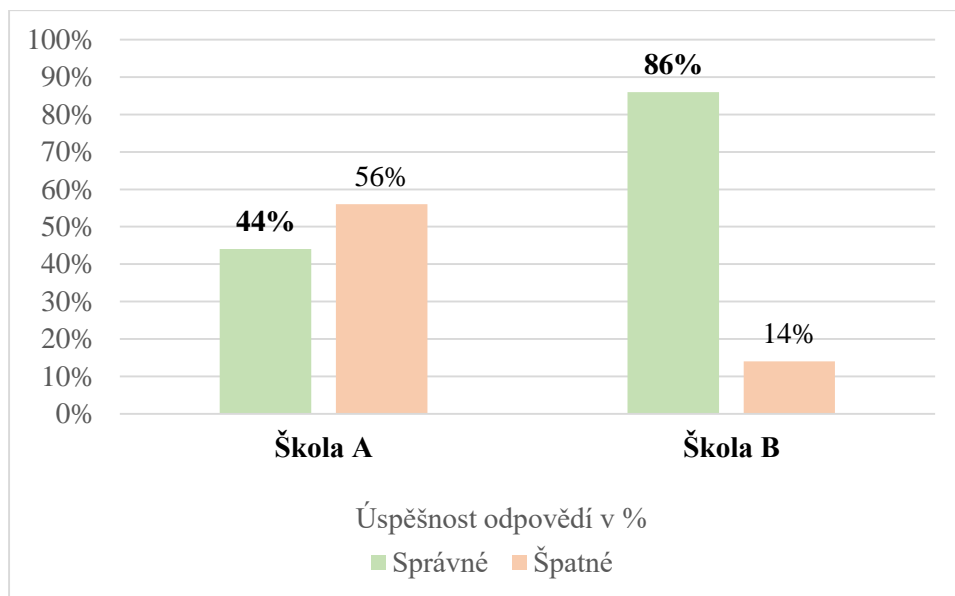
Testová položka č. 9: Spoj jméno osobnosti a pojem, který s ní souvisí.

a) Petr Bezruč	→	I. kniha Příběh Ivce Elsy
b) Joy Adamsonová	→	II. básník, Městský dům kultury v Opavě
c) Johann Gregor Mendel	→	III. obchodní dům Breda&Weinstein
d) Leopold Bauer	→	IV. základy genetiky, gymnázium v Opavě

	Počet bodů	Úspěšnost v %
Škola A	42	44 %
Škola B	79	86 %

Tab. 20 Spojení jména osobnosti s pojmem.

Za každé správné spojení jména osobnosti s pojmem mohli žáci získat 1 bod, tudíž dohromady celkově 4 body. Žáci školy A mohli max. získat 96 bodů a získali 42 bodů, žáci školy B mohli max. získat 92 bodů a získali 79 bodů.

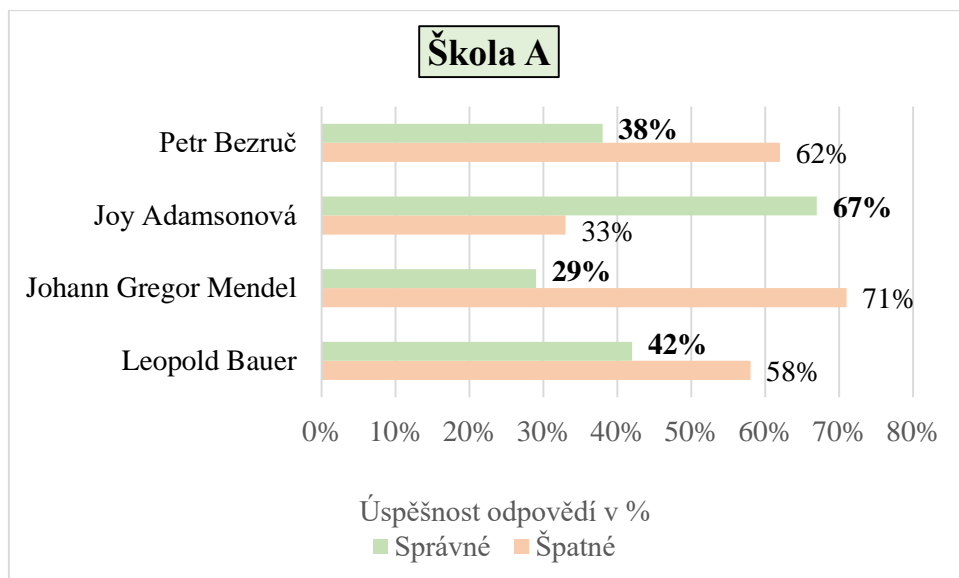

Graf 20 Úspěšnost jednotlivých škol ve spojení jména osobnosti s pojmem.

Graf 20 ukazuje, že v testové položce č. 9 byli lepší žáci školy B, kteří dosáhli 86 % správných odpovědí. Žáci školy A nebyli tolik úspěšní, získali pouhých 44 % správných odpovědí.

	Škola A		
	Odpovědi:		Úspěšnost v %
	správné	špatné	
Petr Bezruč	9	15	38 %
Joy Adamsonová	16	8	67 %
Johann Gregor Mendel	7	17	29 %
Leopold Bauer	10	14	42 %

Tab. 21 Spojení jména osobnosti s pojmem – škola A.

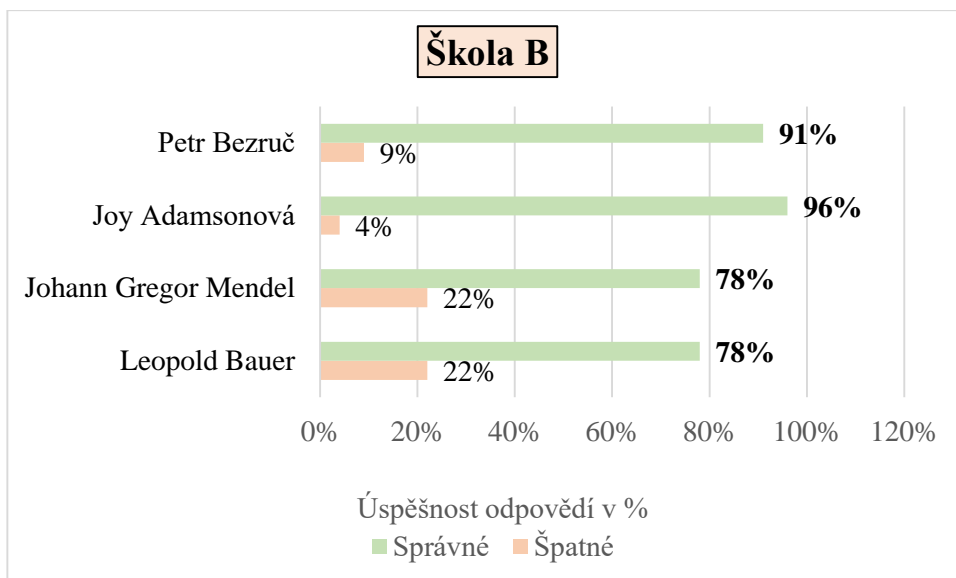

Graf 21 Úspěšnost školy A ve spojení jména osobnosti s pojmem.

Graf 21 znázorňuje, že nejlépe si vedla škola A ve spojení osobnosti Joy Adamsonové se správným pojmem, a proto získali 67 % správných odpovědí. Nejméně úspěšní byli u osobnosti Johanna Gregora Mendela, žáci školy A dosáhli pouhých 29 % správných odpovědí, což může znamenat, že tato osobnost jim nebyla příliš povědomá. Podprůměrné byly i odpovědi u osobnosti Petra Bezruče, ve kterých získali 38 % správných odpovědí a u osobnosti Leopolda Bauera, ve které získali 42 % správných odpovědí.

	Škola B		
	Odpovědi:		Úspěšnost v %
	správné	špatné	
Petr Bezruč	21	2	91 %
Joy Adamsonová	22	1	96 %
Johann Gregor Mendel	18	5	78 %
Leopold Bauer	18	5	78 %

Tab. 22 Spojení jména osobnosti s pojmem – škola B.

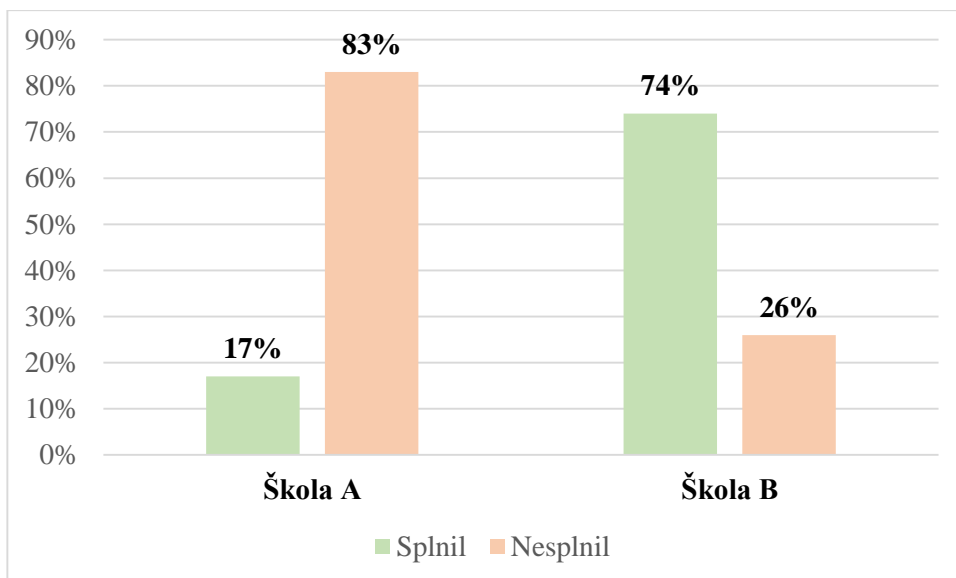
Graf 22 Úspěšnost žáků školy B ve spojení jména osobnosti s pojmem.

Z grafu 22 je patrné, že nejspíše nejlépe znali žáci školy B osobnost Joy Adamsonové, protože v 96 % byla jejich odpověď správná. Následně i osobnost Petra Bezruče jim byla známá, dosáhli 91 % správných odpovědí. Osobnosti Johann Gregor Mendel a Leopold Bauer už nebyly tak úspěšné, žáci školy B dosáhli u obou 78 % správných odpovědí.

	Hranice úspěšnosti 75 %		Úspěšnost v %
	Počet žáků		
	splnil	nesplnil	
Škola A	4	20	17 %
Škola B	17	6	74 %
Celkem	21	26	45 %

Tab. 23 Úspěšnost žáků ve spojení jména osobnosti s pojmem vzhledem ke stanovené hranici úspěšnosti 75 %.

Tab. 23 je uvedená vzhledem ke stanovenému předpokladu před samotným výzkumným šetřením. Shrnuje výsledky žáků jednotlivých škol a obou škol dohromady podle toho, kolik bodů žáci získali. Žáci splnili hranici úspěšnosti 75 % správných odpovědí, jestliže získali alespoň 3 body ze 4 – tzn., přiřadili správně 3 osobnosti s pojmem ze 4.

Graf 23 Úspěšnost žáků jednotlivých škol ve spojení jména osobnosti s pojmem vzhledem ke stanovené hranici 75 % správných odpovědí.

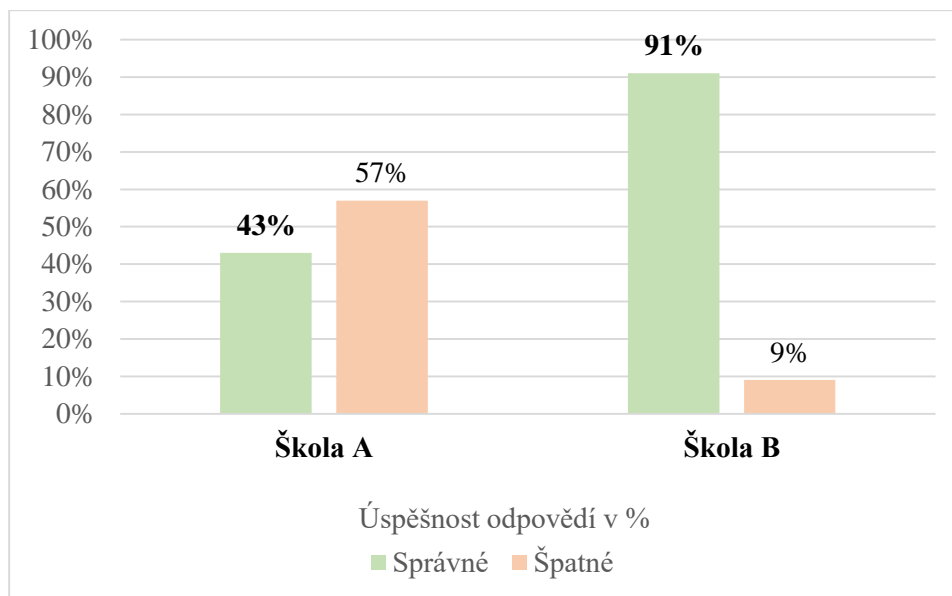
Z grafu 23 můžeme usoudit, že zvláště ani jedna ze dvou škol nesplnila hranici, avšak škola B o pouhé 1 %. Celkově dosáhly obě školy úspěšnosti 45 %.

Testová položka č. 10: Napiš k obrázkům názvy jednotlivých budov.

	Počet bodů	Úspěšnost v %
Škola A	62	43 %
Škola B	125	91 %

Tab. 24 Doplnění názvů daných budov v Opavě.

Za každý správný název budovy studenti získali 1 bod, přičemž celkově mohli získat 6 bodů. Žáci školy A mohli max. získat 144 bodů, avšak dosáhli 62 bodů. Žáci školy B mohli max. získat 138 bodů a dosáhli 125 bodů.

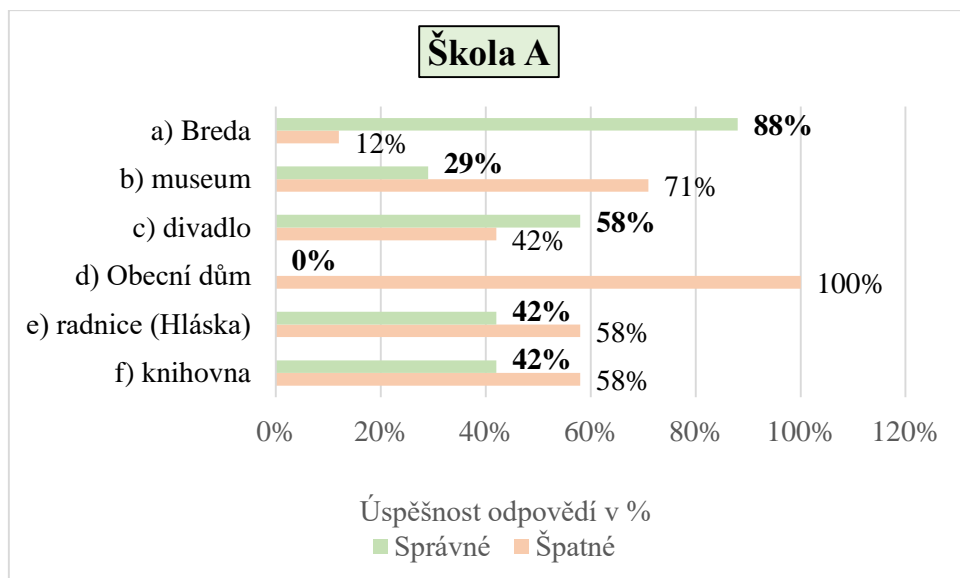

Graf 24 Úspěšnost žáků jednotlivých škol v doplnění názvů daných budov v Opavě.

Z grafu 23 vidíme, že žáci školy B byli výrazněji úspěšnější než žáci školy A, a to o 48 % více. Žáci školy A poznali památky pouze ze 43 % správných odpovědí.

	Škola A		
	Odpovědi:		Úspěšnost v %
	správné	špatné	
a) Breda	21	3	88 %
b) museum	7	17	29 %
c) divadlo	14	10	58 %
d) Obecní dům	0	24	0 %
e) radnice (Hláska)	10	14	42 %
f) knihovna	10	14	42 %

Tab. 25 Doplnění názvů daných budov v Opavě – škola A.

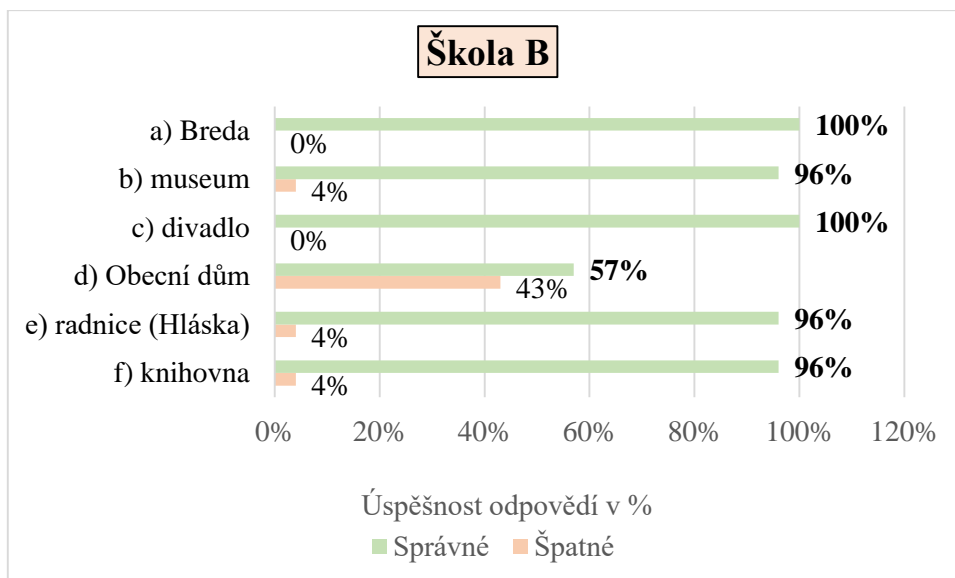

Graf 25 Úspěšnost žáků školy A v doplnění názvů daných budov v Opavě.

Graf 24 znázorňuje, že žáci školy A nejvíce poznali budovu Bredy, jelikož dosáhli 88 % správných odpovědí. Nejméně známá pro ně byla budova Obecního domu, kterou žádný žák nepoznal, a proto získali 0 % správných odpovědí. Divadlo poznali žáci z 58 % správných odpovědí, radnici a knihovnu pouze ze 42 % správných odpovědí a museum z pouhých 29 % správných odpovědí.

	Škola B		
	Odpovědi:		Úspěšnost v %
	správné	špatné	
a) Breda	23	0	100 %
b) museum	22	1	96 %
c) divadlo	23	0	100 %
d) Obecní dům	13	10	57 %
e) radnice (Hláska)	22	1	96 %
f) knihovna	22	1	96 %

Tab. 26 Doplnění názvů daných budov v Opavě – škola B.

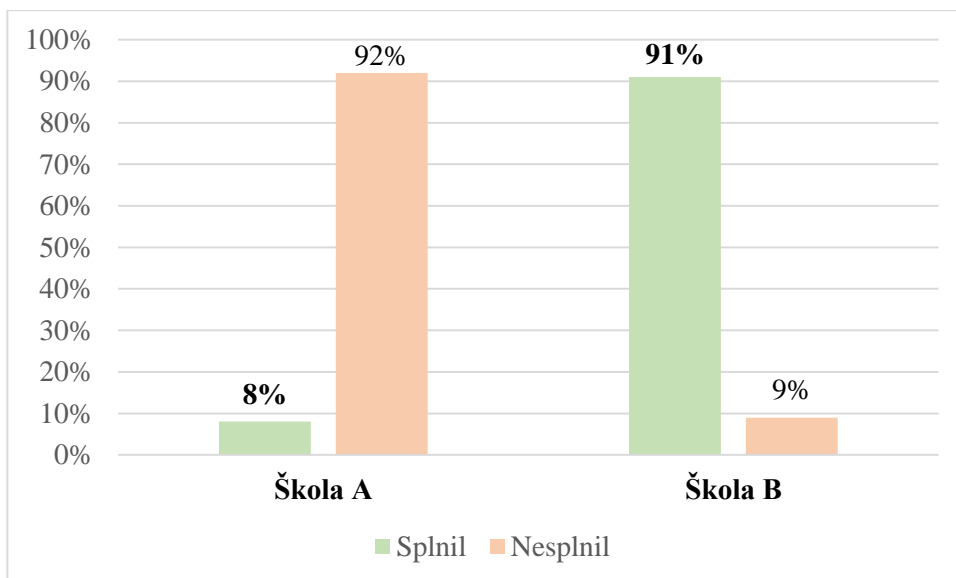
Graf 26 Úspěšnost žáků školy B v doplnění názvů daných budov v Opavě.

Z grafu 25 můžeme vidět, že žáci školy B nejvíce poznali budovu Bredy a divadla, jelikož dosáhli 100 % správných odpovědí. Nejméně jim byla známá budova Obecního domu, a proto získali 57 % správných odpovědí. Ostatní budovy (museum, radnice a knihovna) skoro všichni žáci poznali, dosáhli 96 % správných odpovědí.

	Hranice úspěšnosti 90 %		Úspěšnost v %
	Počet žáků		
	splnil	nesplnil	
Škola A	2	22	8 %
Škola B	21	2	91 %
Celkem	23	24	49 %

Tab. 27 Úspěšnost žáků v doplnění názvů daných budov v Opavě vzhledem ke stanovené hranici 90 % správných odpovědí.

Tab. 27 uvádíme, jelikož již před samotným výzkumným šetřením jsme si stanovili předpoklad, který využívá hranici úspěšnosti 90 % správných odpovědí u testové otázky č. 10. Tabulka shrnuje výsledky obou škol v závislosti na této hranici. Z celkového počtu žáků 23 školy B celkem 21 žáků splnilo tuto hranici, což znamená, že byli úspěšní v 91 %.

Graf 27 Úspěšnost žáků jednotlivých škol v doplnění názvů daných budov v Opavě vzhledem ke stanovené hranici 90 % správných odpovědí.

Z grafu 27 je patrné, že žáci školy B splnili stanovenou hranici 90 % správných odpovědí, jelikož získali o 1 % více – a to 91 %.

10.5 Shrnutí platnosti předpokladů a výsledků

Před samotným testováním žáků 5. tříd základních škol jsme si stanovili celkem 5 předpokladů. Nyní, na základě již zrealizovaného výzkumu, můžeme jejich platnost potvrdit nebo vyvrátit.

Předpoklad 1: Předpokládáme, že žáci 5. ročníků neznají dostatečně svůj region. *(Na základě předvýzkumu jsme zvolili hranici úspěšnosti 80 % správných odpovědí. Jestliže žáci dosáhnou minimálně 18 bodů z didaktického testu, region Opavsko znají dostatečně.)*

Na základě vyhodnocení didaktického testu můžeme shrnout, že celkově průměrná úspěšnost žáků obou škol byla 72 % (bez ohledu na hranici úspěšnosti 80 % správných odpovědí). I bez této hranice úspěšnosti žáci obou škol svůj region dostatečně neznají. Žáci obou škol mohli získat z didaktického testu max. 23 bodů. Celkově žáci dosáhli aritmetického průměru 16,6 bodů.

Abychom rozhodli, zda se nám předpoklad 1 potvrdil, museli jsme shrnout výsledky žáků podle předem stanovené hranice 80 % správných odpovědí. Celkově žáci obou škol svůj region dostatečně neznají, jelikož z celkové počtu respondentů 47, pouhých 21 žáků dosáhlo hranici úspěšnosti 80 %, zbytek žáků (26) hranici nesplnilo. Úspěšnost žáků v % je 45, což znamená, že předpoklad 1 je platný - 55 % žáků obou škol svůj region nezná.

Předpoklad 2: Předpokládáme, že žáci navštěvující školu ve městě (škola A) mají větší znalosti, než žáci navštěvující školu na vesnici (škola B).

Na základě tohoto předpokladu jsme zjistili, že žáci školy B opravdu mají větší znalosti, než žáci školy A. Celkově mohli žáci školy A získat 552 bodů, přičemž získali 324 bodů – což představuje 59 %. Žáci školy B celkově mohli získat 529 bodů, přičemž získali 458 bodů – což je 87 %. Bez ohledu na předem stanovenou hranici úspěšnosti 80 % žáci školy B byli úspěšnější o 28 % více než škola A.

Kdybychom se zaměřili na znalosti žáků jednotlivých škol podle stanovené hranice úspěšnosti 80 %, škola B by byla i v tomto případě úspěšnější než škola A. Žáci školy B splnili

hranici úspěšnosti v 83 % oproti školy A, jejichž úspěšnost byla pouhých 8 %. Předpoklad 2 se nám potvrdil v obou variantách (průměrná úspěšnost i hranice úspěšnosti 80 %).

Předpoklad 3: Předpokládáme, že dívky budou v didaktickém testu úspěšnější než chlapci.

Pro tento předpoklad můžeme shrnout platnost výsledků dvěma způsoby. Celkově se výzkumného šetření zúčastnilo 294 dívek a 488 chlapců. Průměrně dosáhli dívky 16,3 bodů a chlapci 16,8 bodů. Úspěšnost dívek byla 71 % a úspěšnost chlapců byla 73 % bez ohledu na stanovenou hranici úspěšnosti 80 % správných odpovědí.

Vzhledem ke stanovené hranici úspěšnosti 80 % správných odpovědí jsou výsledky následující. Z celkového počtu 18 dívek, polovina z nich (9) dosáhla min. 18 bodů. Z celkového počtu 29 chlapců, 12 z nich dosáhlo min. 18 bodů. Dívky byly o pouhých 9 % úspěšnější než chlapci, jelikož dosáhly 50% úspěšnosti a chlapci 41% úspěšnosti. Dívky tedy byly o něco málo úspěšnější než chlapci, ale celkové % je mizivé. Proto se nám platnost předpokladu 3 nepotvrdila, výsledky dívek a chlapců jsou srovnatelné.

Předpoklad 4: Domníváme se, že žáci nemají dostatečné znalosti o osobnostech regionu. *(Pro tento předpoklad jsme zvolili hranici úspěšnosti 75 % správných odpovědí, tzn. pokud žáci budou mít správně přiřazené alespoň 3 osobnosti ze 4, mají znalosti o osobnostech dostačující.)*

Předpoklad 4 rozhodneme pouze na základě hranici úspěšnosti 75 % správných odpovědí. Z celkového počtu 24 žáků školy A pouze 4 žáci dosáhli hranici úspěšnosti 75 %, což představuje 17% úspěšnost školy A. Z celkového počtu 23 žáků školy B 17 žáků dosáhlo hranici úspěšnosti 75 %, což představuje 74% úspěšnost školy B. Dohromady obě školy dosáhly úspěšnosti pouhých 45 %. Předpoklad 4 můžeme potvrdit, jelikož dohromady obě školy nedosáhly hranici úspěšnosti 75 %.

Předpoklad 5: Předpokládáme, že žáci navštěvující školu ve městě, poznají skoro všechny budovy v Opavě. *(Na základě předvýzkumu jsme zvolili hranici úspěšnosti 90 %. Žáci by měli poznat alespoň 5 obrázků budov z 6.)*

Platnost předpokladu 5 rozhodneme opět jen na základě dané hranice úspěšnosti 90 % správných odpovědí pouze u školy B. Z celkového počtu 23 žáků školy B 21 z nich dosáhlo hranici úspěšnosti 90 %, jelikož pouze 2 žáci nepoznali alespoň 5 památek z 6. Celkově dosáhli žáci školy B 91% úspěšnosti vzhledem ke stanovené hranici. Platnost předpokladu 5 můžeme potvrdit.

Díky výzkumného šetření jsme zjistili, že průměrně 72 % žáků 5. ročníků základních škol zná region Opavsko a 45 % žáků 5. ročníků zná region Opavsko na základě hranice úspěšnosti 80 %. Min. bodů získal pouze jeden žák, a to 6 bodů, zato max. bodů získali celkem 4 žáci, což bylo 23 bodů. Celkově jsme si mysleli, že by úspěšnost žáků mohla být vyšší, ale výsledky školy B byly velmi dobré oproti škole A.

Nejvíce problematická byla testová položka č. 5, ve které měli žáci doplnit správný název vodní nádrže v Opavě. Mezi další těžší otázky bychom mohli zařadit testovou položku č. 2 (dopsání správného kraje, ve kterém leží město Opava), č. 7 (doplnění správného zvířete), č. 9 (spojení osobnosti s pojmem) a č. 10 (poznání budovy podle obrázku). Nejjednodušší testová položka byla č. 3 (vybrání správného tvrzení o městě Opava), jelikož celkově průměrná úspěšnost žáků byla 98 %. Mezi další lehčí otázky můžeme zařadit položku č. 1 (vybarvení kraje, ve kterém leží město Opava), poněvadž žáci dosáhli průměrně 96% úspěšnosti.

Celkově úspěšnější byla škola B, která se nachází přímo ve městě Opava. Je patrné, že žáci lépe poznali budovy, které se nachází blízko centra a nemají problém je popsat. Naopak žáci školy A s tímto měli velký problém. Je možné, že je opravdu velmi důležitá lokalita dané školy a žáci školy v Opavě se danému městu více věnují.

V další kapitole se budeme věnovat rozhovorům, které jsme se rozhodli použít jako doplňkovou metodu. Rozhovory jsme uskutečnili s jednotlivými učitelkami vlastivědy daných tříd, které se zúčastnily našeho výzkumného šetření.

11 ANALÝZA ROZHovorŮ S UČITELKAMI

Pro náš rozhovor jsme vybrali polostrukturovaný individuální rozhovor, abychom se v případě nepochopení odpovědi daných respondentů, mohli ptát na jejich „dovysvětlení“. Díky tomu jsme měli možnost sledovat bezprostřední reakce učitelek na kladené otázky.

Celkem jsme navrhli 10 otázek, které jsme pokládali. Otázky, kladené během rozhovoru, jsme volili tak, aby se ze začátku uvolnila atmosféra a došlo ke krátkému seznámení s danou problematikou. Proto jsme se ptali, jak dlouho učí paní učitelky vlastivědu a ve kterém ročníku začínají probírat téma regionu. Dále jsme pokračovali v otázkách, které směřovaly ke zjištění formy předávání poznatků v rámci hodin vlastivědy a jejich testování, a nakonec jsme se zaměřili konkrétně na názory k problematice znalostí regionu.

11.1 Rozhovor s učitelkou vlastivědy školy A

Daný rozhovor jsme uskutečnili během přestávky, poté co žáci dopsali didaktický test. Paní učitelka, která žáky vyučuje vlastivědu na škole A, není jejich třídní učitelka a vyučuje v této třídě pouze vlastivědu. Níže uvádíme přepsané otázky a odpovědi této paní učitelky.

1. Učíte vlastivědu na 1. stupni ZŠ? Pokud ano, jak dlouho ji vyučujete?

„Ano, učím vlastivědu, je to vlastně součást výuky žáků 4., 5. třídy a učím ji, dá se říct 20 let.“

2. V kterém ročníku začínáte probírat téma regionu?

„Já už si myslím, že se probírají regiony velice velice stručně ve 3. třídě, ale určitě 4. třída.“

A vy konkrétně?

„Ano určitě, regiony.“

3. Vytvářela jste někdy v rámci tohoto tématu projekty?

„No projekty jsme vytvářeli, nebo já jsem vytvářela, protože vlastně tím, že se začala probírat Česká republika v jednotlivých regionech a krajích, takže jsme na to kupovali i pomůcky a projekty se dělaly tak, že děti vždycky popisovaly nebo hledaly informace o určitých regionech.“

4. Využíváte zážitkovou pedagogiku? Pokud ano, myslíte si, že je důležitá při probírání regionu? Proč?

„Povětšinou vždycky hlavně v té části o České republice, ale i když bereme v 5. třídě Evropu, začínám výuku tím, kde děti byly minimálně i tím způsobem že, když si dělají referáty tak upřednostňují nebo je upozorňuji na to, že je dobré vybrat si téma, které třeba zažily, prožily, kde byly, jaké mají zkušenosti, takže to ano, to se mi objevuje.“

5. Pracují žáci v hodinách vlastivědy ve skupinách? Pokud ano, jak často?

„Pracují ve skupinách, děláme společné práce právě na nejčastěji teda v souhrnu učiva, protože opravdu musím říct, že to téma ve vlastivědě je hodně obsáhlé, takže nemáme nějak moc času úplně vytvářet projektové práce, ale dělají hlavně v tom, když se dělá souhrn učiva, tak dělají ve skupinkách.“

6. Je žákům dovoleno při testech pracovat s mapou?

„Já když pracuji s mapou, když je to písemná práce, která vyžaduje nějaké informace, tak dávám mapu pouze dětem, které mají nějaké omezení, ale jinak pracují s mapou, když třeba chtějí odpovídat, protože mají i tuto možnost zkoušení, takže určitě s mapou pracují, minimálně i v tom, když vlastně se učíme, a i rodičům i žákům vždycky dávám důrazně takový ten příkaz, aby se i doma učili s mapou, protože na tom to je ta paměť vizuální, která se připojuje k tomu memorování a to jim vždycky dá více. Takže s mapou úplně v písemkách u těch dobrých žáků nepracují, ale dávám to právě těm dětem, které mají problémy.“

7. Myslíte si, že žáci znají dostatečně svůj region?

„Je to otázka toho, jaké mají osobní zkušenosti, právě protože děti, které více cestují nebo které jezdí s rodiči na nějaké pobyty nebo se věnují sportu, a tím pádem musí někde

vyjíždět, tak znají ten region, otázka asi návštěvy nějakých věcí, které nejsou až tak věčně známé asi nemají to povědomí. “

8. Snažíte se s žáky realizovat exkurze v rámci historie města, které nabízí například Obecní dům?

„Já dělám exkurze, když dělám výlety, tak dělám pověšinou výlety s nějakým námětem, buď je to věnováno právě sportovním akcím, nebo právě vlastivědě, přírodovědě, takže opravdu dělám exkurze ve městech, a tam navštěvujeme právě ty regionální zvláštnosti těch oblastí. Nevyužívám to nějak více, jak bych chtěla, protože říkám bohužel nejsou na to ani prostředky ani ten čas.“

9. V případě, že jste působila na vesnické i městské škole, vnímáte nějaké rozdíly ve výuce tématu regionu v rámci těchto dvou typů škol?

„Nemůžu to porovnat, protože když jsem učila ve městě, tak jsem nebyla v České republice.“

10. Myslíte si, že žáci, kteří navštěvují základní školu v Opavě, mají větší znalosti o svém regionu než žáci, kteří docházejí do školy mimo město?

„No já si myslím, že ty děti, které chodí, protože mám děti svoje vlastní, které se učily ve městě, tak oni se víc možná zaměřují na informace těch městských informací, i když my hovoříme o Opavě, chodíme na exkurzi do Opavy, ale tam mají více možností třeba návštěvy k té oblasti a tak dále, ale neřekla bych, že by byl nějaký velký rozdíl mezi těmi znalosti, to určitě ne.“

11.2 Rozhovor s učitelkou vlastivědy školy B

Rozhovor byl zrealizován také během přestávky, jakmile žáci dopsali předchozí hodinu didaktický test. Paní učitelka učí žáky nejenom vlastivědu, ale všechny předměty, jelikož je jejich třídní učitelka. Níže uvádíme přepsané otázky a odpovědi této paní učitelky.

1. Učíte vlastivědu na 1. stupni ZŠ? Pokud ano, jak dlouho ji vyučujete?

„Učím vlastivědu, vlastivědu máme ve 4. a 5. třídě a vyučuji ji v podstatě od roku 1997, takže 21 let, 22.“

2. V kterém ročníku začínáte probírat téma regionu?

„Ve 3., ale v podstatě s dětmi mluvíme o regionu během 1., 2. třídy, v každém ročníku.“

3. Vytvářela jste někdy v rámci tohoto tématu projekty?

„Ano“

4. Využíváte zážitkovou pedagogiku? Pokud ano, myslíte si, že je důležitá při probírání regionu? Proč?

„Ano, využívám zážitkovou pedagogiku, nejprve s dětmi navštěvujeme jednotlivé památky postupně od té 1. třídy a potom ve 3. třídě a 4. si dělají samostatné projekty, různé myšlenkové mapy na své město, potom postupně region, lapbooky jsme vytvářeli loni ve 4. třídě na Opavu.“

5. Pracují žáci v hodinách vlastivědy ve skupinách? Pokud ano, jak často?

„Ve skupinách pracujeme hodně, minimálně 2x do měsíce.“

6. Je žákům dovoleno při testech pracovat s mapou?

„Ano“

7. Myslíte si, že žáci znají dostatečně svůj region?

„Myslím si, že spousta dětí je o tom regionu informována, projdou si to učivo jak zážitkově, tak i třeba opravdu jako částečně výukou frontální, ale vzhledem k tomu, že mám pocit, že dnešní děti nechtějí všechno vnímat a mají pocit, že jsou to zbytečné věci, tak přesto že byly informování, tak to zapominají. A mrzí mě to, přiznám se, že mě to mrzí.“

8. Snažíte se s žáky realizovat exkurze v rámci historie města, které nabízí například Obecní dům?

„Ano, v rámci Obecního domu spolupracujeme s Okem (pozn. autorky: Opavská kulturní organizace) a v podstatě i v rámci informačního centra jsme absolvovali hru po Opavě – Questing a v podstatě sama jsem třeba měla studentky ze Slezské univerzity, které provázely děti Opavou, a i já sama jsem s pomocí mojí maminky – dějepisárky vlastně vyššího stupně vytvořila takovou procházku, aby se seznámily s historií.“

9. V případě, že jste působila na vesnické i městské škole, vnímáte nějaké rozdíly ve výuce tématu regionu v rámci těchto dvou typů škol?

„Učila jsem v Raduni po vysoké škole hned, vnímám, že samozřejmě ty vesnické děti ne všichni mají možnost Opavu, to město, poznat, tak jako ty opavské děti. Ale na druhou stranu vnímám i to, že opavské děti je třeba větší polovina, hloupě řečeno, ale větší část dětí, které znají to město a pak další děti, které opravdu znají jenom cestu škola dům a okolí bydlíště a více ne. Ale myslím si, že je to teda rodinou.“

10. Myslíte si, že žáci, kteří navštěvují základní školu v Opavě, mají větší znalosti o svém regionu než žáci, kteří docházejí do školy mimo město?

„Myslím si, že mají větší znalosti, že mají možnost toho víc poznat.“

11.3 Shrnutí výsledků rozhovorů

Hlavním cílem rozhovorů bylo odhalit, jakým způsobem je vedena výuka s regionální tematikou v daných školách a na základě toho porovnat práci učitelek v hodinách vlastivědy s ohledem na úspěšnost žáků v didaktickém testu.

Paní učitelka na škole A učí vlastivědu přibližně 20 let a myslí si, že téma regionu se začíná probírat již ve 3. třídě, avšak ona učí vlastivědu až ve 4. a 5. třídě. Regiony ona sama probírá, avšak spíše formou prezentování regionů v rámci České republiky dětmi, které si hledají a popisují informace o daných regionech. Žáci si celkově připravují v hodinách hodně referátů a paní učitelka se to vše snaží propojovat s tím, kde žáci byli a co navštívili. Žáci ve skupinách občas pracují, především během souhrnu učiva. Během testů není všem žákům dovoleno pracovat s mapou, pouze ti, kteří mají nějaká omezení, mohou s mapou pracovat během zkoušení. Znalost svého regionu je, dle paní učitelky, otázkou osobní zkušenosti. Exkurze jsou realizovány během výletu, samostatně nikoliv. Více exkurzí paní učitelka ve městě nevyužívá, jelikož na to není čas a ani prostředky. Výuka regionu dvou typů škol (městské a vesnické) nemůže porovnat, jelikož na městské škole nepůsobila v rámci České republiky, avšak velký rozdíl mezi znalostmi regionu těchto dvou škol dle jejího názoru nejsou velké.

Z výsledků rozhovoru školy A (škola na vesnici) můžeme zhodnotit, že výuka regionu na této škole je brána hodně povrchně. Žáci se konkrétně jejich regionu nevěnují více, než ostatním regionům v rámci České republiky a jejich znalosti tomu odpovídají. Žáci příliš nenavštěvují exkurze v Opavě, pracovat s mapou během testů nemohou a v hodinách vlastivědy často tvoří referáty, které jim osobní zkušenost nenahradí. Zdá se, že paní učitelka nemá pocit, že výuka a znalosti regionu spadají pod její kompetenci, ale region se žáci učí pouze na základě osobní zkušenosti. I když si paní učitelka myslí, že velké rozdíly mezi znalostmi žáků městské a vesnické školy nejsou, opak je pravdou. Žáci školy A mají mnohem nižší znalosti než žáci školy B, což se nám ukázalo v rámci vyhodnocení výsledků didaktických testů. Celkově průměrná úspěšnost žáků školy A byla 59 % a školy B 87 % a vzhledem ke stanovené hranici 80 % správných odpovědí byl rozdíl ještě vyšší – úspěšnost žáků školy A pouhých 8 % a žáků školy B 83 %. Zdá se, že na základě našich získaných poznatků, tato forma výuky na škole A je neefektivní.

Paní učitelka na škole B učí vlastivědu přibližně 22 let. Téma region začíná probírat ve 3. třídě, ale s dětmi mluví o regionu už během 1. a 2. třídy. V rámci tohoto tématu velmi často využívá zážitkovou pedagogiku (projekty, návštěvy památek, myšlenkové mapy, lapbooky...). V hodinách vlastivědy žáci pracují ve skupinách často. Žáci při testech mohou pracovat s mapou. Dle paní učitelky někteří žáci svůj region znají, někteří zapomínají (i přesto že jsou o regionu informováni zážitkově nebo formou frontální výuky). Exkurze žáci navštěvují poměrně často, spolupracují s Obecním domem, s informačním centrem města Opavy, ale i se studenty Slezské univerzity v Opavě. Paní učitelka působila na městské i vesnické škole a myslí si, že určitě má vliv ve výuce regionu místo školy, ale i některé děti, kteří žijí ve městě, neznají svůj region (velký vliv má dle ní rodina). Podle paní učitelky žáci, kteří navštěvují školu v Opavě, mají větší znalosti, protože mají možnost toho více poznat.

Z výsledku rozhovoru školy B (škola ve městě) se nám ukázalo, že výuka regionu na této škole je brána do hloubky. Tématu region se věnují hodně a díky tomu mají žáci prokazatelně vyšší znalosti než žáci školy A. Velmi často navštěvují exkurze v rámci regionu, mohou pracovat při testech s mapou a v hodinách vlastivědy občas pracují ve skupinách. Žáci hodně disponují osobními zkušenostmi z poznávání města, které získávají prostřednictvím výuky ve škole. Výuku regionu paní učitelka bere zodpovědně a je si vědoma, že to je součástí její náplní práce. Paní učitelka odhadla správně, že žáci navštěvující školu ve městě mají vyšší znalosti, což se potvrdilo na základě výsledků didaktických testů. Celkově průměrná úspěšnost žáků školy B byla 87 % oproti žákům školy A, kteří získali 59 %. Vzhledem ke stanovené hranici 80 % správných odpovědí byl rozdíl rapidně vyšší, úspěšnost žáků školy B byla 83 %, žáků školy A pouhých 8 %. Zdá se, že na základě získaných poznatků, tato forma výuky na škole B je efektivní.

Díky rozhovoru jsme zjistili, jak na jednotlivých školách probíhá výuka regionu. Měli jsme možnost porovnat tyto formy a odhadnout, která výuka je efektivnější. Samozřejmě nemůžeme na základě dvou škol rozhodnout, zda výuka v městských školách je efektivnější než ve školách, které se nacházejí na vesnici. Je otázka, zda by výsledky žáků obou škol byly srovnatelnější, jestliže by výuka žáků na škole A (škola na vesnici) byla vedena podobným způsobem jako na škole B (škola ve městě).

12 CELKOVÉ SHRNU TÍ EMPIRICKÉ ČÁSTI

V empirické části diplomové práce bylo hlavním cílem zjistit, jaké jsou znalosti žáků 5. ročníků ZŠ o jejich městě. Znalostmi o svém regionu (místě, kde žáci žijí), by měl disponovat každý žák bez ohledu na to, jestli navštěvuje školu ve městě nebo na vesnici. Na základě toho jsme uskutečnili výzkumné šetření, ve kterém jsme využili dvě výzkumné metody – didaktický test a rozhovor.

Dalším dílčím cílem bylo vytvořit didaktický test, pomocí něhož jsme ověřovali znalosti. Testování se zúčastnilo celkem 47 žáků, z toho 24 žáků ze školy A (škola na vesnici) a 23 žáků ze školy B (škola ve městě). Žáci celkově mohli získat z didaktického testu max. 23 bodů.

Dle výsledků didaktického testu jsme zjistili, že znalosti žáků 5. ročníků o svém regionu jsou nedostačující. Celkově průměrná úspěšnost didaktického testu byla 72 %, průměrná úspěšnost žáků školy A byla 59 % a školy B 87 %. S ohledem na stanovenou hranici úspěšnosti¹ byla celková úspěšnost didaktického testu nižší – pouhých 45 %, úspěšnost žáků školy A byla 8 % a žáků školy B 83 %.

Dalším dílčím cílem bylo zjistit, za jsou znalosti dívek větší než znalosti chlapců. Vzhledem k získaným bodům byli průměrně úspěšnější chlapci, avšak pouze o 2 %, což je zanedbatelné. Vzhledem ke stanovené hranici úspěšnosti, byla úspěšnost dívek 50 % a úspěšnost chlapců 41 %. Proto jsme rozhodli, že výsledky dívek a chlapců jsou srovnatelné.

Předposledním dílčím cílem bylo sestavit rozhovor. Použili jsme polostrukturovaný rozhovor, který jsme uskutečnili se dvěma učitelkami tříd, ve kterém jsme realizovali výzkumné šetření. Z výsledků rozhovorů jsme zjistili, že hodně záleží na zvolení správných forem a metod výuky vzhledem k výuce regionu.

Posledním dílčím cílem bylo, na základě vyhodnocení didaktického testu a rozhovoru, zjistit, zda místo, kde se škola nachází (ve městě nebo na vesnici), má vliv na znalosti žáků o Opavě. S velkou pravděpodobností můžeme rozhodnout, že místo, kde se škola nachází, může mít velký vliv na znalosti žáků. Z našeho výzkumného šetření vyplynulo, že žáci ze školy na

¹ Hranici úspěšnosti 80 % jsme stanovili v rámci předvýzkumu. Žáci splnili danou hranici, jestliže získali min. 18 bodů z didaktického testu.

vesnici mají nižší znalosti než žáci školy nacházející se ve městě (v Opavě). Avšak z hlediska výsledků rozhovorů má také velký vliv osobnost učitele. Záleží, jakou formou učitelé žákům přibližují jejich region, zda dbají na jeho poznávání. Je pravděpodobné, že žáci školy A mají nižší znalosti kvůli formě předávání informací (prezentace, frontální výuka...) oproti žákům školy B, kteří se věnují regionu více prostřednictvím zážitkové pedagogiky (vycházky, exkurze, projekty...). Je však pouhou domněnkou, zda by žáci školy A byli úspěšnější, jestliže by jim poznatky a vědomosti byly předávány podobnou formou jako žákům školy B.

12.1 Navrhované doporučení

Na základě celkových výsledků výzkumného šetření, které jsme zrealizovali, uvádíme různá doporučení.

Žáci navštěvující školu na vesnici (školu A) mají prokazatelně nižší znalosti než žáci navštěvující školu ve městě (školu B). Velký problém měli již s doplněním samotného názvu kraje, ve kterém se nachází město Opava. Doporučujeme, aby se žáci v hodinách vlastivědy věnovali více práci s mapou (i během písemných prací), uměli přiřadit jednotlivé kraje ČR do mapy a tyto kraje správně pojmenovat. Dobré by bylo, aby žáci pracovali také s mapou města Opavy, na ní by si mohli najít vodní nádrže a řeky, které se v blízkosti tohoto města nacházejí. Stěžejní jsou základní informace o Opavě, které by žáci měli bezpečně znát – poznat znak města Opavy, pojmenovat hlavního představitele města Opavy (primátor), určit přibližný počet obyvatelstva, znát legendu o vzniku názvu města. Učitelé by mohli věnovat více pozornosti osobnostem, které se pojí s tímto městem. S těmito osobnostmi bychom žáky mohli seznámit v průběhu vycházky, která by měla zlepšit orientaci ve městě, poznání nejdůležitějších budov v Opavě (muzeum, knihovna – spisovatelé Bezruč, Adamsonová, Breda – architekt Bauer, radnice, divadlo...). Celkově doporučujeme předávat žákům učivo aktivní formou, střídát činnosti, žáci by neměli být pasivní, měli bychom střídát metody a formy práce, obětovat pár hodin vlastivědy, ve kterých žáci prezentují regiony, osobnímu poznávání města Opavy. Žáci mohou navštívit expozice, které nabízí Opavská kulturní organizace („OKO“), například expozice „Poznej své město“. Tato organizace nabízí spoustu aktivit, především pro žáky 1. stupně ZŠ. Touto formou by se mohly jejich znalosti zlepšit.

Žáci, navštěvující školu ve městě (školu B), sice mají prokazatelně vyšší znalosti než žáci, navštěvující školu na vesnici (školu A), avšak doporučujeme některé znalosti o městě Opava prohloubit. Ač by se na první pohled nezdálo, tito žáci měli také problém s doplněním

správného názvu kraje, což značí o tom, že by bylo vhodné více pracovat s mapou ČR, ale také mapou města Opavy. Tím by se jim mohlo do povědomí dostat přesný název vodní nádrže Stříbrné jezero. Základní znalosti o městě Opavě žáci mají, prohloubit by si mohli znalosti o hlavním představiteli města Opavy a přibližném počtu obyvatel. Žáci by se měli více seznámit s některými osobnostmi (Mendel, Bauer), možno v rámci vycházky skrz památky, které jsou těmto osobnostem blízké (např. Mendelovo gymnázium v Opavě, Breda – architekt Bauer). A jako poslední doporučení uvádíme přiblížit žákům název budovy Obecní dům, kterou sice na obrázku poznají, avšak neví její název. Často zde navštěvují různé expozice, které Opavská kulturní organizace („OKO“) nabízí, avšak většina žáků si proto myslí, že „OKO“ je název dané budovy. Další doporučení nejsou na místě, protože paní učitelka žáky vede vzorně a užívá vhodné metody a formy práce, což svědčí o znalostech jejich žáků.

Všichni žáci 1. stupně základních škol v rámci regionu Opavsko by se měli věnovat především nejbližšímu okolí, ve kterém žijí. Měli by postupovat od známého k neznámému, bezpečně poznat svůj region a poté poznávat další regiony v rámci České republiky. Výbornou formou poznávání může být projekt. Žáci se učí celistvým informacím zábavnou formou, jsou aktivní, jsou motivováni, výuka je realizována formou činnostního poznávání. Proto jsme se rozhodli v této diplomové práci takový projekt vytvořit.

V praktické části diplomové práce se budeme věnovat týdennímu projektu, který je zaměřen na region Opavsko. Tento projekt by měl být užitečný všem, kteří by rádi vyučovali téma regionu „jinak“, zábavnou a efektivnější formou, než je klasická frontální výuka.

PRAKTICKÁ ČÁST

13 ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI

V praktické části diplomové práce jsme vytvořili návrh projektu „Staň se opavským znalcem“, ve kterém jsme propojili projektové vyučování s regionální tematikou.

Hlavním cílem projektu bylo prohloubit žákům znalosti o místě, ve kterém žijí. Projekt je určen především pro žáky 4. a 5. tříd a je rozvržen do 5 dnů v rámci 4 vyučovacích hodin za den.

V projektu jsme se snažili především o to, aby žáci byli celou dobu motivováni k aktivitě a aby jednotlivé úkoly a stanoviště byly pojaty zábavnou formou. Žáci by se měli dozvědět plno nových informací, zajímavostí. Projekt je založen na práci ve skupinách, což podporuje spolupráci.

I když je návrh projektu časově vymezen, je možné, že se veškeré aktivity a úkoly nemusí podařit stihnout v tomto časovém horizontu. Každý učitel si daný návrh projektu může upravit a stanovit svůj vlastní časový rámeček, popř. vynechat jednotlivé úkoly. I přes to by mohl tento návrh sloužit jako šablona pro vytvoření vlastního projektu na svůj region. Rozhodně bychom doporučili projekt využít školám, ve kterých jsme realizovali výzkumné šetření (především ve škole, která se nachází na vesnici – škola A).

13.1 Návrh projektu

Název projektu:	Staň se opavským znalcem!
Autor:	Radka Hrušková
Doporučený ročník:	4. nebo 5.

Typ projektu:	• dle délky:	krátkodobý,
	• dle prostředí:	školní, mimoškolní,
	• dle počtu žáků:	kolektivní (třídní),
	• dle organizace:	v rámci 4 vyučovacích hodin/den,
	• dle navrhovatele:	uměle připravený.
Časový rámec:		5 dnů
Vzdělávací oblast:		Člověk a jeho svět
Cíle:	• kognitivní	<ul style="list-style-type: none"> • žák interpretuje nově získané vědomosti a dokáže je převést v dovednosti, • žák aplikuje své dosavadní dovednosti v práci s mapou, • žák třídí informace na důležité, méně důležité a nedůležité, • žák využívá získaných informací k vytvoření výstupního produktu projektu, • žák umí efektivně používat myšlenkové mapy;
	• afektivní	<ul style="list-style-type: none"> • žák si formuje pozitivní vztah ke svému městu, • žák přijímá pokyny učitele,

		<ul style="list-style-type: none"> • žák se aktivně podílí na činnostech výchovně vzdělávacího procesu, • žák je zodpovědný za svou práci, • žák rozumí nezbytnosti týmové spolupráce při řešení problémových úloh;
	<ul style="list-style-type: none"> • psychomotorické 	<ul style="list-style-type: none"> • žák manipuluje bezpečně s pracovními pomůckami, • žák pracuje s mapou, • žák účinně pracuje s mobilním telefonem, • žák se bezpečně orientuje v městě pomocí mapy.
<p>Klíčové kompetence</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ k učení žák vyhledává a třídí informace, operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly; ▪ k řešení problému žák vyhledá informace vhodné k řešení problému, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, volí vhodné způsoby řešení; ▪ komunikativní žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, rozumí různým typům textů, obrazových materiálů;

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ personální a sociální žák přispívá k diskusi v malé skupině, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce; ▪ občanské žák respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost; ▪ pracovní <ul style="list-style-type: none"> • žák používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky.
Organizační formy:	hromadné a skupinové vyučování
Vyučovací metody:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Slovní <ul style="list-style-type: none"> ▪ Monologické <ul style="list-style-type: none"> • vyprávění, vysvětlování, popis ▪ Dialogické <ul style="list-style-type: none"> • rozhovor 2. Názorně demonstrační <ul style="list-style-type: none"> • pozorování, předvádění

	<p>3. Praktické</p> <ul style="list-style-type: none"> • focení, výroba hracího plánu, myšlenkových map <p>4. Aktivující</p> <ul style="list-style-type: none"> • didaktická hra
Materiální a didaktické prostředky:	papíry, dataprojektor, mapy města, pracovní listy, fotoaparáty, kartičky do hracích plánů, hrací plán, knihy, pexeso, desková hra, diplomy... apod. (viz přílohy).
Význam projektu:	nabývání nových znalostí o městě, opakování důležitých informací a podpora uvědomění si občanské hrdosti (pocit vlastenectví).
Výstup projektu:	hrací plán a myšlenková mapa.

Tab. 28 Návrh projektu – základní informace.

13.2 Charakteristika navrženého projektu

Vlastivědný projekt „Staň se opavským znalcem“ byl navržen pro žáky 4. a 5. ročníků základních škol. Projekt mohou využít školy, které spadají pod region Opavsko, protože pro ně bude mít největší smysl.

Tento projekt jsme vytvořili spíše pro žáky škol nacházející se na vesnicích. Vycházka je pouze jedna z hlediska náročnosti dojezdu do města Opavy. Využili jsme moderní technologie – interaktivní tabuli, dataprojektor, mobilní telefony.

Projekt jsme připravili jakou soutěž o „Nejlepší znalce Opavy“. Žáci celý týden budou soutěžit v rámci své skupiny a získávat body – kartičky do svých hracích plánů. Celý týden se budou věnovat následujícím tématům: základní informace o městě Opava, legenda, historie Opavy, práce s časovou osou, památky města Opavy, práce s mapou, vycházka Opavou,

návštěva Hlásky s průvodcem, známé osobnosti. Každý den mohou žáci získat určitý počet kartiček do svého hracího plánu.

Výstupem projektu bude onen hrací plán a myšlenková mapa, kterou žáci vytvoří na konci projektového týdne a porovnájí s myšlenkovou mapou z prvního dne. Ta by měla sloužit jako sebehodnocení.

Na konci projektového týdne by pan/í ředitel/ka pasoval/a všechny žáky na „znalce Opavy“ a předala jim diplomy. Společně s žáky by se podíval/a na jejich myšlenkové mapy a hrací plány. Nakonec bychom vyhlásili vítěze z hracích plánů a předali medaile a upomínkové předměty všem zúčastněným. Celotýdenní práce mohou být vystaveny ve škole a rodiče by si mohli danou výstavu prohlédnout.

13.3 Realizace projektu

PRVNÍ DEN – úvodní den, základní informace o městě Opava

Motivace:

- představení projektového týdne na téma region Opavsko – základní informace o průběhu projektového týdne – co děti čeká a na co se mohou těšit – na konci týdne bude vyhodnocení „Nejlepší opavští znalci“ – pasování a ocenění paní ředitelkou – odměny – medaile, diplomy,
- motivační video o městě Opava: „Opava atraktivní“².

Organizace:

- žáky rozděláme do x skupin – žáci budou v těchto skupinách spolupracovat celý týden,
- každá skupina dostane vytvořený hrací plán (viz příloha č. 2) – vymyslí si název svého týmu, nachystají si psací potřeby a každý den budou svůj hrací plán vyplňovat,
- úkoly budou hodnoceny, každý den můžou jednotlivé skupiny nasbírat určitý počet „bodů“ (kartiček do svého hracího plánu),

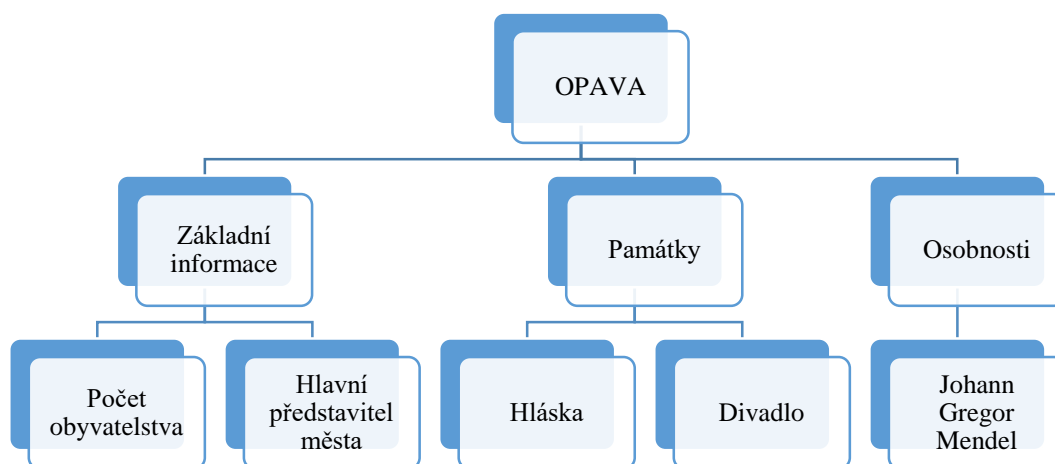
² Dostupné na [www.youtube.com](https://www.youtube.com/watch?v=zVKXucnuA0Q) (<https://www.youtube.com/watch?v=zVKXucnuA0Q>)

- další pomůcky: papíry velikosti A4, papíry velikosti A3, mapa ČR, mapa městských částí Opavy, text o Opavě, pracovní list – tabulka.

1. ÚKOL (nehodnocený)

Pomůcky: psací potřeby, papír velikosti A4.

Zadání úkolu: vytvořit myšlenkovou mapu na formát A4 na téma – vše, co víte o městě Opava (dle příkladu na tabuli).

Obr. 27 Ukázka myšlenkové mapy na tabuli – vlastní zpracování

Vzájemné shrnutí: diskuse, tvorba velké myšlenkové mapy na tabuli, úschova myšlenkových map.

2. ÚKOL (hodnocený)

Pomůcky: psací potřeby (pastelky, fixy), papír velikost A3, mapa ČR.

Zadání úkolu: práce ve skupinách s mapou – obě skupiny: načrtnout mapu ČR, vyznačit kraj, ve kterém se naše město nachází, krajské město a samotné město Opavu; 1. a 2. skupina – navíc vyznačit v mapě nejdůležitější řeky v našem kraji, zvýraznit řeku, která protéká naším městem; 3. a 4. skupina – navíc vyznačit nejdůležitější pohoří v našem kraji a nejvyšší horu daného pohoří.

Vzájemné hodnocení: obě skupiny se spojí a porovnají své výkresy – hodnocení jednotlivých skupin (propracovanost).

3. ÚKOL (nehodnocený)

Pomůcky: pracovní list (tabulka) – (viz příloha č. 3), mapa ČR, mapa Opavy, popis znaku a vlajky města Opavy (viz příloha č. 4), obrázek městských a přilehlých částí Opavy (viz příloha č. 5).

Zadání úkolu: každá skupina dostane dvě tabulky, které se bude snažit vyplnit s pomocí různých materiálů (text o městě, mapy ČR, mapu Opavy, různé obrázky).

4. ÚKOL (hodnocený)

Pomůcky: tabulka z předchozího úkolu, mazací tabulku, fix, otázky z tabulky (viz příloha č. 6) - promítnuty na interaktivní tabuli.

Zadání úkolu: hra – na interaktivní tabuli budou promítnuty otázky z tabulky s výběrem odpovědí, skupiny budou hlasovat – za každou správnou odpověď získají bod – v průběhu kontroly si budou žáci tabulku kontrolovat, popřípadě opravovat.

Ukončení dne:

Pomůcky: lepidlo, kartičky do hracího plánu (viz příloha č. 7).

Ukončení dne: zhodnocení dne, nalepení získaných kartiček do hracího plánu.

DRUHÝ DEN – legenda, historie města – práce s časovou osou

Motivace:

- představení dnešního tématu – legenda a historie města,
- sehrání vlastního divadla – možnost vlastního nápadu – scénáře (popř. pouze příprava),
- ukázka srovnávacích fotek historie a současnosti³,
- motivační video: „Opava historická“⁴.

³ Dostupné na: www.tic.opava-city.cz (<https://tic.opava-city.cz/srovnavaci-fotky/>)

⁴ Dostupné na: www.youtube.com (<https://www.youtube.com/watch?v=mEsfQVvdOU>)

Organizace:

- žáci se rozdělí do stejných skupin jako minulou hodinu,
- ukázka knížky „Tajemná Opava“ – čím je výjimečná...

1. ÚKOL (hodnocený)

Pomůcky: kniha 33 moravských legend – legenda o Opavě (*zdroj: JEŽKOVÁ, Alena. 33 moravských legend. Praha: Práh, 2009. ISBN 978-80-7252-251-4.*), papíry, psací potřeby.

Zadání úkolu: četba začátku legendy o vzniku města Opavy učitelem, žáci musí vymyslet divadlo, které rozuzlí konec legendy – předvedou ostatním spolužákům, a nakonec přečtení celé legendy učitelem.

Hodnocení: hlasování skupin o nejlepší dramatizaci legendy.

2. ÚKOL (hodnocený)

Pomůcky: texty – historie Opavy (viz příloha č. 8), pracovní listy – historie Opavy (viz příloha č. 9), psací potřeby.

Zadání úkolu: vypracovat pracovní list o historii Opavy, který navazuje na text (žáci si jej musí přečíst).

3. ÚKOL (hodnocený)

Pomůcky: pracovní listy a texty z předchozího úkolu, klobouk, kartičky s otázkami k losování (viz příloha č. 10), tabule, křída.

Zadání úkolu: vylosovat si otázky z kloboučku ven a zodpovědět na ně (pouze ti, kteří měli danou otázku v pracovním listě), zaznamenávat na časové ose historicky důležitá data.

Ukončení dne:

Pomůcky: lepidlo, kartičky do hracího plánu (viz příloha č. 11).

Ukončení dne: zhodnocení dramatizací, pracovních listů, nalepení kartiček do hracího plánu.

TŘETÍ DEN – památky města Opavy, práce s mapou

Motivace:

- představení dnešního tématu – památky města Opavy, práce s mapou,
- ukázka deskové hry – „Společenská hra Dějiny udatného českého národa v Opavě“ – každá skupina si tuto hru zahraje,
- práce s mapou – abychom další den mohli vyrazit na vycházku,
- ukázka knihy „Památky dětem“.

Organizace:

- žáci se rozdělí do stejných skupin jako předchozí hodiny,
- ve třídě budou rozmístěny 4 stanoviště – všechny skupiny se vystřídají,
- pokud zbude čas, žáci si zahrají soutěž – hádání památek.

1. STANOVIŠTĚ (nehodnocené)

Pomůcka: desková hra (ukázka viz příloha č. 12) - SEIFERTOVÁ, Lucie. *Společenská hra Dějiny udatného českého národa v Opavě*. Opava: Statutární město Opava, 2017.

Zadání úkolu: skupina žáků bude hrát deskovou hru (přečtou si návod na zadní straně hry) – hra není hodnocená na kartičky do hracího pole (žáci, kteří se dostanou do cíle, dostanou Zlatý věneček značky Opavia).

2. STANOVIŠTĚ (hodnocené)

Pomůcky: pracovní listy památek (viz příloha č. 13), mapa Opavy a mapa centra města Opavy (viz příloha č. 14), kartičky do hracího plánu (viz příloha č. 15).

Zadání úkolu: skupina žáků dostane jednotlivé pracovní listy, jejich úkolem bude seznámit se s památkami, vybrat si 5 památek a zaznačit do jedné z map Opavy. V případě zbylého času žáci vyznačí možnou trasu z hlavního nádraží (železniční stanice Opava východ) k obchodnímu centru Breda&Weinstein.

Hodnocení: žáci dostanou počet kartiček podle následujícího hodnocení – správné vyznačení památky na mapě → 5 památek - 5 kartiček, 4 památky – 4 kartičky apod.

3. STANOVIŠTĚ (nehodnocené)

Pomůcky: pexeso (viz příloha č. 16), Disko sušenky značky Opavia.

Zadání úkolu: žáci budou hrát pexeso, kdo najde dvě stejné obrázky – pokusí se říct, o kterou památku se jedná, pravidla jsou klasická – kdo otočí stejné obrázky, hraje ještě jednou – hra není hodnocená (žáci, kteří budou mít nejvíce obrázků, dostanou Disko sušenky značky Opavia).

4. STANOVIŠTĚ (hodnocené)

Pomůcky: mapa města Opavy (viz příloha č. 14), pracovní listy památek (viz příloha č. 13).

Zadání úkolu: nutno rozstříhat přílohu č. 13 a žáci budou přiřazovat obrázky památek k popisu, v případě zbylého času žáci budou hledat jednotlivé ulice, místa na mapě centra města Opavy – ulice Olbrichova, ulice Olomoucká, ulice Těšínská, ulice Krnovská, ulice Nákladní, ulice Praskova; zimní stadion, Dolní náměstí, Horní náměstí, Slezské gymnázium, Slezská univerzita, Smetanovy sady...

Hodnocení: žáci dostanou počet kartiček podle následujícího hodnocení – správné přiřazení popisu památky s názvem k obrázku → 8 památek (5 kartiček), 7-6 památek (4 kartičky), 5-4 památky (3 kartičky), 3-2 památek (2 kartičky), 1-0 památek (1 kartička).

SOUTĚŽ – hádání památek (nehodnocené) – v případě času navíc

Pomůcky: obrázky památek (viz příloha č. 17), pracovní listy památek (zde popisy památek – viz příloha č. 13).

Zadání úkolu: paní učitelka čte pouze popisy obrázků (neřekne název památky) a žáci budou hádat, který obrázek to je (obrázky promítnuty na interaktivní tabuli) – žáci by měli uhádnout název památky.

Ukončení dne:

Pomůcky: lepidlo, kartičky do hracího plánu (viz příloha č. 15).

Ukončení dne: zhodnocení dne, nalepení získaných kartiček do hracího plánu.

ČTVRTÝ DEN – vycházka Opavou, návštěva Hlásky s průvodcem, práce s mapou

Motivace:

- vycházka, exkurze,
- práce s mobilním telefonem – fotografování památek,
- tajné hodnocení.

Organizace:

- žáci budou opět rozděleni do stejných skupin jako předchozí dny,
- každá skupina bude mít mobilní telefon s fotoaparátem.

EXKURZE – návštěva Hlásky (radnice) s průvodcem, výstup na radniční věž.

Pomůcky: psací potřeby, pracovní list – radnice (viz příloha č. 18).

Zadání úkolu: žáci se seznámí s pracovním listem – každý žák bude mít svůj a budou je vyplňovat v rámci exkurze; na radniční věži si určíme orientační bod, který poté vyznačíme na mapě.

VYCHÁZKA

Pomůcky: psací potřeby, mapa centra města (viz příloha č. 14), mobilní telefon s fotoaparátem.

- před vycházkou provedeme poučení o bezpečnosti,
- vycházka městem Opavou s mapou v ruce (orientace v mapě), zaznamenávání naší trasy v rámci skupiny, focení nejdůležitějších památek (telefony).

Hodnocení:

- hodnocení je celý den tajné, na konci hodin nebude žádné vyhodnocení – kartičky v hracím plánu budou zakryté krepovým papírem – překvapení,
- *pomůcky:* kartičky do hracího plánu (viz příloha č. 19),
- každá skupina dostane 5 kartiček za vyplňování pracovních listů + ručně napsané body ve svém hracím plánu za počet správných odpovědí všech žáků ve skupině,

- každá skupina dostane 2 kartičky za správně zaznačenou trasu v mapě a ostatní 1 kartičku, i když mají nějaké chyby v trase,
- plusové body – každá skupina bude mít možnost na konci získat 5 bodů za ukázkou nafocených fotografií v mobilním telefonu (žákům počet plusových bodů neřekneme).

Ukončení dne: zhodnocení dne, vycházky.

PÁTÝ DEN – známé osobnosti, vyhlášení nejlepších znalců, ukončení projektového týdne

Motivace:

- poslední den našeho projektového týdne – vyhlášení vítězů, zhodnocení dne,
- hra „hádej, kdo jsem“,
- soutěž „riskuj“.

Organizace:

- žáci zůstanou rozděleni ve stejných skupinách a budou v nich pracovat,
- na konci hodin přijde pan/í ředitel/ka a společně budeme pasovat všechny žáky na znalce Opavy, vyhlášení vítězů z hracího plánu – odměna.

1. ÚKOL (nehodnocený)

Pomůcky: fotografie osobností, kartičky se jmény osobností, kartičky s charakteristikami osobností (viz příloha č. 20), tabule, magnetky, texty o osobnostech (viz příloha č. 21).

Zadání úkolu: přiřadit jména osobností k fotografiím na tabuli, přiřadit charakteristiky k osobnostem, seznámit se s osobnostmi z textu, zkontrolovat, popřípadě opravit některé přiřazené charakteristiky.

2. ÚKOL (nehodnocený)

Pomůcky: kartičky se jmény osobností do obálek (viz příloha č. 22), obálky, krém.

Zadání úkolu: hra Hádej, kdo jsem – žáci si nalepí kartičky na čelo a cílem je uhádnout, kterou osobnost žák představuje – spolužáci mohou odpovídat pouze ano/ne.

3. ÚKOL (hodnocený)

Pomůcky: hra Riskuj v powerpointové prezentaci – nutno vytvořit dle vzoru snímků z PPT prezentace (viz příloha č. 23), kartičky do hracího plánu (viz příloha č. 24).

Zadání úkolu: hra Riskuj.

Hodnocení: žáci během hry získávají kartičky, které si nalepí do hracího plánu.

4. ÚKOL (nehodnocený)

Pomůcky: papír velikosti A3, myšlenková mapa z prvního dne, psací potřeby.

Zadání úkolu: vytvořit novou myšlenkovou mapu, kterou porovnají s původní.

Vyhodnocení projektového týdne:

organizace: projektový týden vyhodnotí ředitel/ka školy spolu s vyučující, shrnutí myšlenkových map, pasování žáků na „opavské znalce“, předání diplomů, vyhlášení vítězů hracího plánu, sebehodnocení žáků, hodnocení projektu,

pomůcky: meč na pasování, diplomy (viz příloha č. 25), odměny – 1. místo – žluté fidorky (medaile), turistické známky Opava, 2. místo – stříbrné fidorky (medaile), turistické známky, 3. místo – hnědé fidorky (medaile), pohledy Opava, 4. místo – modré fidorky (medaile), pohledy Opava + každá skupina dostane brumíky, oplatky (vše značky Opavia).

ZÁVĚR

Hlavním cílem teoretické části bylo definování základních pojmů k diplomové práci, návaznost na kurikulum, organizaci forem výuky a shromáždění informací o regionu Opavsko, které jsme následně využili v rámci empirické části. Zabývali jsme se charakteristikou, základními informacemi, osobnostmi a památkami v Opavě.

Hlavním cílem diplomové práce bylo zjistit znalosti žáků 5. ročníků základní školy o městě Opava, zda jsou znalosti dívek větší než znalosti chlapců. Dílčími cíli bylo zjistit, zda má místo, kde se škola nachází (ve městě nebo na vesnici), vliv na jejich znalosti a jakým způsobem je vedena výuka s regionální tematikou.

Výsledky výzkumného šetření ukázaly, že znalosti žáků nejsou dostačující. Žáci mají spíše průměrné znalosti o svém regionu. Znalosti dívek nejsou prokazatelně vyšší, obě pohlaví mají znalosti podobné. Dle našeho výzkumného šetření mělo místo, kde se škola nachází, zásadní vliv na znalosti žáků. Žáci navštěvující školu v Opavě dosáhli vyšší úrovně znalostí než žáci navštěvující školu mimo město. Způsob vedení výuky s regionální tematickou má zásadní podíl na úspěšnosti žáků. Žáci, kteří se zabývali výukou regionu podrobněji, efektivními formami a metodami výuky (exkurze, práce ve skupinách) dosáhli lepších výsledků. Nemůžeme však s jistotou rozhodnout, zda by žáci navštěvující školu mimo Opavu měli podobné výsledky, kdyby byli vyučováni stejným způsobem.

Největším přínosem pro praxi je, dle mého názoru, praktická část, kterou mohou využít učitelé v rámci regionu Opavska. Projekt si mohou upravit podle sebe a vybrat si pouze ty aktivity, které je zaujmou a budou pro ně přínosné. Avšak pokud budou chtít, aby žáci získali ucelené znalosti o regionu Opavska, bylo by vhodné využít celý projekt, poněvadž právě v této metodě spatřuji efektivní formu výuky.

Znalosti žáků nejsou pouhým výsledkem výuky na základní škole, ale důležitou součástí je bezprostřední poznávání regionu od útlého věku. Impuls by měl vycházet z rodiny, rodiče by měli vést své děti k poznávání okolí, místa bydliště, prozkoumávání památek, oblastí, které žáci neznají, a vést je ke vnímání věci komplexně.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

aj.	a jiné
apod.	a podobně
č.	číslo
ČR	Česká republika
km ²	kilometr (čtvereční)
kol.	kolektiv
max.	maximum
min.	minimum
např.	například
popř.	popřípadě
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
str.	strana
ŠVP	Školní vzdělávací program
tab.	tabulka
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný
viz	více
ZŠ	základní škola

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Knižní zdroje

BARTOŠ Josef a SEDLÁČEK Stanislav. *K významu výrazu region a regionální*. Praha, 1981.

BECHNÝ, Jaroslav et al. *Slezsko*. Opava: Matice slezská, 1992.

BREUER, Jaromír et al. *Opava: příroda, historie, osobnosti, památky, kultura, průmysl a služby*. Opava: AVE, 1998. ISBN: 80-902042-7-9.

COUFALOVÁ Jana. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy*. Praha: nakladatelství Fortuna, 2006. ISBN: 80-7168-958-0.

CUŘÍN František. *Regionální prvky ve vyučování českému jazyku*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1977.

FABIÁNKOVÁ Bohumíra. *Didaktika prvouky*. Brno: Paido, 1995. ISBN: 80-85931-03-6.

HEIDER, Jaroslav a TKÁČ, Vladimír. *Hrady, zámky, tvrze: putování po známé i neznámé historii. Morava – sever*. Opava: Dědictví národů, 2012. ISBN: 978-80-905132-0-4

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-247-1369-4.

JEŽKOVÁ, Alena. *33 moravských legend*. Praha: Práh, 2009. ISBN 978-80-7252-251-4.

KALHOUST Zdeněk, OBST Otto a kol. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002. ISBN: 80-7178-253-X.

Kolektiv autorů. *Nový slovník cizích slov pro 21. století*. 2. vyd. Praha: Plot, 2018. ISBN: 978-80-74528-326-0.

Kolektiv autorů. *Opavsko zblízka: příroda, historie, památky*. 3. vyd. Opava: Nadatur, 2005. ISBN: 80-7270-024-3.

Moravskoslezský kraj: města a obce Moravskoslezského kraje: tradice, historie, památky, turistika, současnost. Rožnov pod Radhoštěm: PROXIMA Bohemia, 2006.

MÜLLER, Karel a ŠOPÁK, Pavel. *Opava.* Praha: Paseka, 2010. ISBN: 978-80-7432-017-0.

MÜLLER, Karel a ŽÁČEK, Rudolf. *Opava.* Praha: Lidové noviny, 2006. ISBN: 80-7106-808-X.

NELEŠOVSKÁ Alena a SPÁČILOVÁ Hana. *Didaktika primární školy.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. ISBN: 80-244-1236-5.

NORBERT, Mika a BĚLASTOVÁ, Šárka. *Racibórz – Opava: odręcznik do edukacji regionalnej: příručka k regionální výuce.* 3. vyd. Racibórz: Gymnazjum Nr 3, 2010. ISBN: 978-83-919765-5-5.

Opava a Slezské muzeum: průvodce. Opava: Slezské muzeum, 1987.

PAVELČÍKOVÁ, Nina. *Opava, dáma věčně mladá.* Opava: Statutární město Opava, 2010. ISBN: 978-80-904734-0-9.

PODHORSKÝ, Marek. *Moravskoslezský kraj: průvodce na cesty.* Praha: freytag & berndt, 2006. ISBN: 80-7316-144-3.

SKALÍKOVÁ, Kateřina a SKALÍK, Tomáš. *Památky dětem, průvodce Opavou.* Opava: Za Opavu, 2016. ISBN: 978-80-905-039-9-1.

SVOBODOVÁ Radka a kol. *Projektové řízení a projektové vyučování.* Choceň: PM Consulting, 2010. ISBN: 978-80-254-8174-5.

VAVRDOVÁ Alena. *Didaktika vlastivědy.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. ISBN: 978-80-244-2263-3.

VAVRDOVÁ Alena. *Vybrané kapitoly k základům didaktiky vlastivědy.* Olomouc: Univerzita Palackého, 1998. ISBN: 80-7067-800-3.

Internetové zdroje

Arboretum Nový Dvůr, Stěbořice. *Slezské zemské muzeum* [online]. 2010 [cit. 2019-07-17].

Dostupné z: <http://www.szm.cz/rubrika/18/expozicni-arealy/arboretum-novy-dvur/expozice.html>

Dům kultury P. Bezruče. *Statutární město Opava* [online]. 2014 [cit. dne 2019-07-18].

Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/cs/dum-kultury-p-bezruce>

FRÝZOVÁ Iva. Regionální princip ve výuce v praxi 1. stupně základní školy. *Komenská: odborný časopis pro učitele základní školy* [online]. [cit. dne 2020-01-02]. Dostupné z:

<https://www.ped.muni.cz/komensky/do-vyuky/255-regionalni-princip-ve-vyuce-v-praxi-1-stupne-zakladni-skoly>

GEBAUEROVÁ Blažena. Den Johanna Gregora Mendela na MGO. *Mendelovo gymnázium Opava* [online]. 2014 [cit. dne 2020-01-05]. Dostupné z:

<https://www.mgo.opava.cz/2014/03/26/den-johanna-gregora-mendela-na-mgo/>

Gregor Johann Mendel. *Mendelova univerzita v Brně* [online]. [cit. dne 2020-01-05]. Dostupné z:

<http://mendelu.cz/24858->

Historie Slezského divadla. *Slezské divadlo Opava* [online]. ©2019 [cit. dne 2019-07-18].

Dostupné z: <http://www.divadlo-opava.cz/divadlo/o-divadle/historie-slezskeho-divadla/>

Hradec nad Moravicí. *Národní památkový ústav* [online]. [cit. dne 2019-07-18]. Dostupné z:

<https://www.zamek-hradec.cz/cs/>

Naučná stezka Hvozdnice. *Statutární město Opava* [online]. 2014 [cit. 2019-07-17]. Dostupné z:

<https://www.opava-city.cz/cs/prirodni-krasy>

Naučná stezka Moravice. *Turistická oblast Opavské Slezsko* [online]. ©2019 [cit. 2019-07-17].

Dostupné z: http://www.opavske-slezsko.cz/turisticke-informace/vyletni-cile/naucne-stezky/naucna-stezka-moravice-30_215.html

O Slezské univerzitě v Opavě. *Slezská univerzita v Opavě* [online]. ©2017-2019 [cit. dne 2019-

07-18]. Dostupné z: <https://www.slu.cz/slu/cz/soucasnost>

Pavel Křížkovský. *Místní knihovna Pavla Křížkovského Holasovice* [online]. [cit. dne 2020-01-05]. Dostupné z: <https://www.knihovnaholasovice.info/pavel-krizkovsky/>

Pavel Křížkovský. *Neplachovice oficiální stránky obce* [online]. [cit. dne 2020-01-05]. Dostupné z: <https://www.neplachovice.cz/obec-7/kronika/vyznamni-rodaci/>

Petr Bezruč. *Turistické informační centrum* [online]. [cit. dne 2020-01-05]. Dostupné z: <https://www.ichradec.cz/o-hradci/vybrane-vyznamne-osobnosti-/petr-bezruc/>

PhDr. Josef Gebauer. Křížkovský Karel (Pavel). *Opava* [online]. [cit. dne 2020-01-05]. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/cz/mesto-urad/o-meste/osobnosti/hudebnici/krizkovsky-karel-pavel.html>

Přírodní krásy. *Statutární město Opava*. [online]. 2014 [cit. 2019-07-17]. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/cs/prirodni-krasy>

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2017. [cit. dne 2020-01-02]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/RVP_ZV_2017.pdf

Symbole města Opavy. *Statutární město Opava* [online]. 2016 [cit. dne 2019-07-17]. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/cs/symboly-mesta-opavy>

Tomáš Pustka. Obchodní dům Breda chátrá. Co bude dál? *Opavský a hlučínský deník.cz* [online]. 2011 [cit. dne 2020-01-05]. Dostupné z: https://opavsky.denik.cz/zpravy_region/obchodni-dum-breda-chatra-co-bude-dal20110811.html

Vladislav Vančura. *Aktuálně.cz* [online]. 2014 [cit. dne 2020-01-05]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/osobnosti/zaslouzili-umelci/vladislav-vancura/r~fc365b1e425d11e4b269002590604f2e/>

Základní informace o městě. *Turistické informační centrum Opava* [online]. [cit. 2019-07-17]. Dostupné z: <https://tic.opava-city.cz/cs/novinka/zakladni-informace-o-meste>

LUKEŠ Zdeněk. Architektura: Leopold Bauer a Opava. *Neviditelný pes* [online]. 2017 [cit. dne 2020-01-05]. Dostupné z: https://neviditelnypes.lidovky.cz/architekt/architektura-leopold-bauer-a-opava.A170409_175912_p_architekt_wag

BERANOVÁ Zuzana. Fotogalerie – Opava Joy Adamsonové. *Velvyslanectví České republiky v Nairobi* [online]. 2014 [cit. dne 2020-01-05]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/nairobi/cz/zpravy_a_udalosti/x2015/ceska_rodacka_joy_adamsonova_v_keni/opava_joy_adamsonove.html

BERANOVÁ Zuzana. Životopis Joy Adamsonové. *Oficiální stránky obce Kružberk* [online]. [cit. dne 2020-01-05]. Dostupné z: <http://www.kruzberk.cz/turisticke-cile-a-zajimavosti/zajimave-osobnosti/joy-adamsonova/>

Informace o škole. *Základní škola Stěbořice* [online]. 2011 [cit. 2019-25-5]. Dostupné z: <https://zssteborice.webnode.cz/informace-o-skole/>

Školní vzdělávací program. *Základní škola Otická* [online]. 2017 [cit. 2019-25-5]. Dostupné z: <http://www.zsoticka.opava.cz/wp-content/uploads/2018/09/%C5%A0koln%C3%AD-vzd%C4%9BI%C3%A1vac%C3%AD-program-2017.pdf>

Vedení města. *Statutární město Opava* [online]. [cit. dne 2019-07-17]). Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/cs/vedeni-mesta>

Breda & Weinstein. *Wikipedia* [online]. 2019 [cit. dne 2019-07-18]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Breda_%26_Weinstein

Opavská kulturní organizace. *OKO* [online]. [cit. dne 2019-07-18]. Dostupné z: <http://oko-opava.cz/o-nas/>

Raduň. *Národní památkový ústav* [online]. [cit. dne 2019-07-18]. Dostupné z: <https://www.zamek-radun.cz/cs/>

Slezské zemské muzeum [online]. 2017 [cit. dne 2019-07-18]. Dostupné z: <http://www.szm.cz/rubrika/3/muzeum.html>

Joy Adamsonová. *Osobnosti.cz*. [online]. [cit. dne 2020-01-05]. Dostupné z: <https://www.spisovatele.cz/joy-adamsonova#cv>

Leopold Bauer. *Archiweb.cz*. [online]. [cit. dne 2020-01-05]. Dostupné z: <https://archiweb.cz/leopold-bauer>

Petr Bezruč. *Osobnosti.cz*. [online]. [cit. dne 2020-01-05]. Dostupné z: <https://www.spisovatele.cz/petr-bezruc#cv>

Vladislav Vančura. *Databazeknih.cz*. [online]. [cit. dne 2020-01-05]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/vladislav-vancura-124>

Internetové zdroje k jednotlivým obrázkům

Obr. 1 Moravskoslezský kraj

Moravskoslezský kraj. *Wikipedia.cz*. [online]. 2011 [cit. dne 2020-02-21]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Moravskoslezsk%C3%BD_kraj#/media/Soubor:2004_Moravsko_slezsky_kraj.PNG

Obr. 2 Městské části Opava

Městské části Opava. *Wikipedia.cz*. [online]. 2015 [cit. dne 2020-02-21]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Opava#/media/Soubor:Opavsk%C3%A9_sou%C4%8Dasn%C3%A9_m%C4%9Bstsk%C3%A9_%C4%8D%C3%A1sti.png

Obr. 6 Arboretum Nový Dvůr

Arboretum Nový Dvůr. *Slezské zemské muzeum*. [online]. [cit. dne 2020-02-21]. Dostupné z: <http://www.szm.cz/rubrika/22/expozicni-arealy/arboretum-novy-dvur/fotoalbum.html>

Obr. 7 Znak města Opavy

Znak města Opavy. *Symboly města Opavy* [online]. [cit. dne 2020-02-21]. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/cz/mesto-urad/o-meste/symboly-mesta/>

Obr. 8 Vlajka města Opavy

Vlajka města Opavy. *Symboly města Opavy* [online]. [cit. dne 2020-02-21]. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/cz/mesto-urad/o-meste/symboly-mesta/>

Obr. 9 Logo města Opavy

Logo města Opavy. *Symboly města Opavy* [online]. [cit. dne 2020-02-21]. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/cz/mesto-urad/o-meste/symboly-mesta/>

Obr. 20 Petr Bezruč

Petr Bezruč. *Citaty.net* [online]. [cit. dne 2020-02-21]. Dostupné z: <https://citaty.net/autori/petr-bezruc/>

Obr. 21 Leopold Bauer

Leopold Bauer. *Wikipedia.cz* [online]. 1920 [cit. dne 2020-02-21]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Leopold_Bauer#/media/Soubor:Bauer Leopold \(1872-1938\).jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Leopold_Bauer#/media/Soubor:Bauer_Leopold_(1872-1938).jpg)

Obr. 22 Joy Adamsonová

ANIMAL PLANET. Joy Adamsonová. *Prozeny.blesk.cz* [online]. [cit. dne 2020-02-21]. Dostupné z: <https://prozeny.blesk.cz/clanek/pro-zeny-pribehy/130485/joy-adamson-selmy-ji-milovaly-lide-nenavideli.html>

Obr. 23 Pavel Křížkovský

VILÍMEK Jan. Pavel Křížkovský. *Wikipedia.cz* [online]. 1885 [cit. dne 2020-02-21]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Pavel_K%C5%99%C3%AD%C5%BEkovsk%C3%BD#/media/Soubor:Pavel_Krizkovsky_1885.jpg

Obr. 25 Johann Gregor Mendel

Johann Gregor Mendel. *Radio.cz* [online]. [cit. dne 2020-02-21]. Dostupné z:

<https://www.radio.cz/cz/static/mendel>

Obr. 26 Vladislav Vančura

Vladislav Vančura. *Spisovatele.cz* [online]. [cit. dne 2020-02-21]. Dostupné z:

<https://www.spisovatele.cz/vladislav-vancura>

Zdroje k projektu

Knižní zdroje:

SEIFERTOVÁ Lucie. *Tajemná Opava*. Vyd. 1. Opava: Statutární město Opava, 2017. ISBN 978-80-7572-001-6.

SKALÍKOVÁ Kateřina a SKALÍK Tomáš. *Památky dětem, průvodce Opavou*. Vyd. 1. Opava: Za Opavu, zapsaný spolek, 2016. ISBN 978-80-905039-9-1.

JEŽKOVÁ, Alena. *33 moravských legend*. Vyd. 1. Praha: Práh, 2009. ISBN 978-80-7252-251-4.

Desková hra:

SEIFERTOVÁ, Lucie. *Společenská hra Dějiny udatného českého národa v Opavě*. Opava: Statutární město Opava, 2017.

Internetové zdroje:

Dostupné dne 17. 11. 2018

<https://www.opava-city.cz/>

<https://tic.opava-city.cz/cs>

<https://www.spisovatele.cz/joy-adamsonova#cv>

<https://www.spisovatele.cz/petr-bezruc#cv>

http://neviditelnypes.lidovky.cz/architektura-leopold-bauer-a-opava-dtd-/p_architekt.aspx?c=A170409_175912_p_architekt_wag

<https://www.archiweb.cz/leopold-bauer>

<https://www.databazeknih.cz/autori/vladislav-vancura-124>

kanál YouTube:

Dostupné dne 17. 11. 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=zVKXucnuA0Q>

<https://www.youtube.com/watch?v=mEsfqQVvdOU>

Internetové zdroje k jednotlivým obrázkům z projektu:

Dostupné dne: 17. 11. 2018

https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Moravsk%C3%A1_Ostrava_a_P%C5%99%C3%ADvoz_CoA.png

<https://www.opava-city.cz/cs/symboly-mesta-opavy>

<http://www.historickasidla.cz/dr-cs/343-olomouc.html>

http://mesta.vlajky.org/moravskoslezsky_kraj/ostrava.php

<https://tic.opava-city.cz/srovnavaci-fotky/>

<https://www.opava-city.cz/cs/symboly-mesta-opavy>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Opava#/media/File:Opavsk%C3%A9_sou%C4%8Dasn%C3%A9_m%C4%9Bstsk%C3%A9_%C4%8D%C3%A1sti.png

https://cs.wikipedia.org/wiki/Moravskoslezsk%C3%BD_kraj

<https://www.shutterstock.com/search/cartoon+river>

<https://cz.pinterest.com/pin/349662358538692446/?lp=true>

https://www.shutterstock.com/cs/image-vector/friendly-king-67548106?src=x1SuveEiRzuTU_cCuN4FDg-1-11

<https://www.shutterstock.com/search/cartoon+road>

<https://free3d.com/3d-model/cartoon-bridge-209.html>

https://cz.123rf.com/photo_13743520_3d-render-st%C5%99edov%C4%9Bk%C3%A9_ho-opevn%C4%9Bn%C3%AD.html

<https://www.shutterstock.com/cs/image-vector/golden-crown-cartoon-icon-vector-jewelry-412152280?src=0XaXjDokPMwU38KgXogKmw-1-3>

<https://www.vectorstock.com/royalty-free-vector/cartoon-image-of-queen-with-crown-vector-15673517>

<https://www.i-senior.cz/turisticky-zpravodaj-hradec-nad-moravici/>

<https://www.cartoonmovement.com/cartoon/7597>

https://pngtree.com/freepng/coffee-cartoon-church_3424836.html

<http://ladycatworld.blogspot.com/2014/04/30.html>

<http://pavelkarmelita.blog.cz/en/gallery/ceska-republika/moravskoslezsky-kraj/okres-opava/opava/picture/65867443>

https://opavsky.denik.cz/zpravy_region/domy-s-historii-svedska-kaple20100714.html

<https://www.vectorstock.com/royalty-free-vector/steal-money-from-business-man-vector-2502700>

<https://cz.123rf.com/stock-photo/back-to-school-cartoon.html?sti=lime19vr9hxax53fc2|&mediapopup=43946412>

<http://clipart-library.com/clipart/gTeEeAEnc.htm>

http://laoblogger.com/cartoon-building-museum-clipart.html#gal_post_29071_cartoon-building-museum-clipart-5.jpg

<https://aukro.cz/opava-slezske-zemske-muzeum-18-rq60-6930582812>

<https://openclipart.org/detail/216151/pointing-at-your-head>

<https://tadesco.cz/slovensko-nebo-slovinsko-smesne-a-hloupe-pripady-motani-dvou-zemi/>

<https://www.dreamstime.com/royalty-free-stock-images-cartoon-ruins-image27627759>

https://all-free-download.com/free-vector/download/study-drawing-reading-human-library-icons-decor_6833396.html

<https://www.dreamstime.com/stock-image-demolition-man-cartoon-image15337921>

<http://artpictures.club/shans-november-17-20.html>

<https://aukro.cz/opava-troppau-cernobila-6926953446>

<https://kd.nmm.cz/akce/chytry-kviz/>

http://www.ms-dovolena.cz/opava/13_42807_vez-hlaska/

<https://www.treking.cz/regiony/slunecni-soustava-na-opavsku.htm>

<https://www.facebook.com/Tom%C3%A1%C5%A1-Navr%C3%A1til-264941180761485/>

<http://www.crsb.cz/nove-rybarske-listky-s-platnosti-od-1-11-2017/>

<https://cz.depositphotos.com/43173955/stock-illustration-cartoon-school-pencil.html>

<https://skolarakvice.cz/fotogalerie-0>

<https://www.aktualne.cz/wiki/osobnosti/zaslouzili-umelci/petr-bezruc/r~847603eeef2f11e3bc790025900fea04/?redirected=1542484083>

<https://prozeny.blesk.cz/clanek/pro-zeny-pribeh/130485/joy-adamson-selmy-ji-milovaly-lide-nenavideli.html>

<http://liberec-reichenberg.net/autori/karta/jmeno/100-josef-maria-olbrich>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Leopold_Bauer

<http://spolky.profitux.cz/osoby/k/krizkovsky.html>

<https://www.kamposesku.cz/article/21482/the-birthplace-of-johann-gregor-mendel-in-the-village-of-vrazne>

<https://m.mlp.cz/cz/projekty/on-line-projekty/vladislav-vancura/zivotopis/?knihovna=>

<https://aukro.cz/pribeh-lvice-elsy-6929909813>

<https://www.youtube.com/watch?v=LtvcoONiPII>

<https://www.okpb.cz/web2005/mdkpb.html>

https://www.martinus.cz/?uItem=73713&gclid=CjwKCAiAlb_fBRBHEiwAzMeEdjq8BK1dZZyFw_N13SJT3n-Q4iLK9hCiw1Y3Yubd6SD-Yjs4hQz4VhoCXMcQAvD_BwE

<https://www.firmy.cz/detail/231561-knihovna-petra-bezruce-v-opave-opava-predmesti.html>

<http://diplomy.artega.cz/index.php?dip=p0005>

<https://www.vectorstock.com/royalty-free-vector/boy-with-an-idea-vector-807596>

<https://www.vectorstock.com/royalty-free-vector/little-girl-cartoon-with-big-idea-vector-1845652>

https://opavsky.denik.cz/zpravy_region/domy-s-historii-kostel-sv-ducha-s-minoritskym-klas.html

<https://www.opava-city.cz/cs/primator>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Moravskoslezský kraj	26
Obr. 2 Městské části Opava	26
Obr. 3 Stříbrné jezero zvané „Sádrák“	28
Obr. 4 Přehrada Kružberk	28
Obr. 5 Vodní nádrž Slezská Harta	28
Obr. 6 Arboretum Nový Dvůr	29
Obr. 7 Znak města Opavy	31
Obr. 8 Vlajka města Opavy	31
Obr. 9 Logo města Opavy	31
Obr. 10 Radnice Hláska	32
Obr. 11 Slezské zemské muzeum	32
Obr. 12 Slezské divadlo	33
Obr. 13 Stará budova Breda & Weinstein	33
Obr. 14 Nová budova Breda & Weinstein	33
Obr. 15 Městský dům kultury P. Bezruče	34
Obr. 16 Obecní dům	34
Obr. 17 Konkatedrála nanebevzetí Panny Marie	35
Obr. 18 Zámek Raduň	36
Obr. 19 Zámek Hradec nad Moravicí – Červená věž	36
Obr. 20 Petr Bezruč	37

Obr. 21 Leopold Bauer	37
Obr. 22 Joy Adamsonová	38
Obr. 23 Pavel Křížkovský	38
Obr. 24 Mendelovo gymnázium v Opavě.....	39
Obr. 25 Johann Gregor Mendel	39
Obr. 26 Vladislav Vančura	39
Obr. 27 Ukázka myšlenkové mapy na tabuli – vlastní zpracování.....	93

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek:

Tab. 1 Přehled respondentů výzkumného šetření.

Tab. 2 Bodovací systém jednotlivých úloh didaktického testu.

Tab. 3 Přehled získaných bodů a průměrné úspěšnosti daných škol v %.

Tab. 4 Úspěšnost žáků na základě stanovené hranici úspěšnosti 80 %.

Tab. 5 Přehled získaných bodů dívek a chlapců a jejich úspěšnost v %.

Tab. 6 Úspěšnost dívek a chlapců z hlediska dosažení hranice úspěšnosti 80 %.

Tab. 7 Přehled bodů a úspěšnosti žáků v %.

Tab. 8 Vybarvení Moravskoslezského kraje do mapy.

Tab. 9 Název kraje – Moravskoslezský.

Tab. 10 Zakroužkování krajského města Ostrava.

Tab. 11 Správnost tvrzení o městě Opava.

Tab. 12 Správnost tvrzení o městě Opava – škola A.

Tab. 13 Správnost tvrzení o městě Opava – škola B.

Tab. 14 Doplnění názvu vodní nádrže v Opavě – Stříbrné.

Tab. 15 Zakroužkování písmene b) u znaku města Opavy.

Tab. 16 Doplnění názvu zvířete – páv/a.

Tab. 17 Seřazení událostí na číselné ose – B), E), D), C).

Tab. 18 Seřazení událostí na číselné ose – škola A.

Tab. 19 Seřazení událostí na číselné ose – škola B.

Tab. 20 Spojení jména osobnosti s pojmem.

Tab. 21 Spojení jména osobnosti s pojmem – škola A.

Tab. 22 Spojení jména osobnosti s pojmem – škola B.

Tab. 23 Úspěšnost žáků ve spojení jména osobnosti s pojmem vzhledem ke stanovené hranici úspěšnosti 75 %.

Tab. 24 Doplnění názvů daných budov v Opavě.

Tab. 25 Doplnění názvů daných budov v Opavě – škola A.

Tab. 26 Doplnění názvů daných budov v Opavě – škola B.

Tab. 27 Úspěšnost žáků v doplnění názvů daných budov v Opavě vzhledem ke stanovené hranici 90 % správných odpovědí.

Tab. 28 Návrh projektu – základní informace.

Seznam grafů:

Graf 1 Celkové pohlaví žáků na obou školách.

Graf 2 Pohlaví žáků na každé škole zvlášť.

Graf 3 Počet min. a max. získaných bodů na obou školách dohromady.

Graf 4 Přehled žáků, kteří získali min. 18 bodů v %.

Graf 5 Průměrná úspěšnost v % na jednotlivých školách.

Graf 6 Úspěšnost dívek a chlapců v počtu získaných bodů.

Graf 7 Úspěšnost dívek a chlapců z hlediska dosažení hranice úspěšnosti 80 %.

Graf 8 Úspěšnost žáků jednotlivých škol ve vybarvení Moravskoslezského kraje do mapy.

Graf 9 Úspěšnost žáků jednotlivých škol ve správném názvu kraje.

- Graf 10** Úspěšnost žáků jednotlivých škol v zakroužkování krajského města Ostrava.
- Graf 11** Úspěšnost žáků jednotlivých škol v zatrnutí správného tvrzení o městě Opava.
- Graf 12** Úspěšnost žáků školy A v zatrnutí správného tvrzení o městě Opava.
- Graf 13** Úspěšnost žáků školy B v zatrnutí správného tvrzení o městě Opava.
- Graf 14** Úspěšnost žáků jednotlivých škol v doplnění názvu vodní nádrže – Sádrové.
- Graf 15** Úspěšnost žáků jednotlivých škol v zakroužkování písmene b) u znaku města Opavy.
- Graf 16** Úspěšnost žáků jednotlivých škol v doplnění zvířete páv/a.
- Graf 17** Úspěšnost žáků jednotlivých škol v seřazení událostí na číselné ose.
- Graf 18** Úspěšnost žáků školy A v seřazení událostí na číselné ose.
- Graf 19** Úspěšnost žáků školy B v seřazení událostí na číselné ose.
- Graf 20** Úspěšnost jednotlivých škol ve spojení jména osobnosti s pojmem.
- Graf 21** Úspěšnost školy A ve spojení jména osobnosti s pojmem.
- Graf 22** Úspěšnost žáků školy B ve spojení jména osobnosti s pojmem.
- Graf 23** Úspěšnost žáků jednotlivých škol ve spojení jména osobnosti s pojmem vzhledem ke stanovené hranici 75 % správných odpovědí.
- Graf 24** Úspěšnost žáků jednotlivých škol v doplnění názvů daných budov v Opavě.
- Graf 25** Úspěšnost žáků školy A v doplnění názvů daných budov v Opavě.
- Graf 26** Úspěšnost žáků školy B v doplnění názvů daných budov v Opavě.
- Graf 27** Úspěšnost žáků jednotlivých škol v doplnění názvů daných budov v Opavě vzhledem ke stanovené hranici 90 % správných odpovědí.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Didaktický test.

Příloha č. 2: Hrací plán.

Příloha č. 3: Pracovní list (tabulka) – základní informace o Opavě.

Příloha č. 4: Popis znaku a vlajky města Opavy.

Příloha č. 5: Obrázek městských a přilehlých částí Opavy.

Příloha č. 6: Otázky z tabulky.

Příloha č. 7: Kartičky do hracího plánu (body) – 1. den.

Příloha č. 8: Texty (historie Opavy).

Příloha č. 9: Pracovní listy (historie Opavy).

Příloha č. 10: Kartičky s otázkami k losování.

Příloha č. 11: Kartičky do hracího plánu (body) – 2. den.

Příloha č. 12: Ukázka deskové hry.

Příloha č. 13: Pracovní listy památek.

Příloha č. 14: Mapa Opavy a mapa centra města Opavy.

Příloha č. 15: Kartičky do hracího plánu (body) – 3. den.

Příloha č. 16: Pexeso.

Příloha č. 17: Obrázky památek.

Příloha č. 18: Pracovní list (radnice).

Příloha č. 19: Karty do hracího plánu (body) – 4. den.

Příloha č. 20: Fotografie osobností, karty se jmény osobností, karty s charakteristikami osobností.

Příloha č. 21: Texty o osobnostech.

Příloha č. 22: Karty se jmény osobností do obálek.

Příloha č. 23: Vzory snímků z PPT prezentace – hra Riskuj.

Příloha č. 24: Karty do hracího plánu (body) – 5. den.

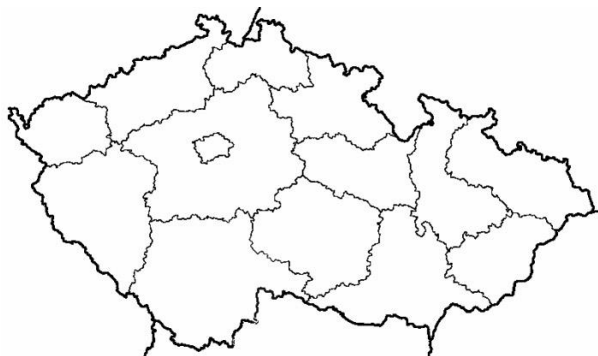
Příloha č. 25: Diplomy.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Didaktický test.

DIDAKTICKÝ TEST – OPAVA

1. Vybarvi na mapě kraj, ve kterém se nachází město Opava.

2. Napiš název kraje, ve kterém se Opava nachází.

.....

3. Zakroužkuj krajské město kraje, ve kterém leží město Opava:

a) Pardubice

b) Olomouc

c) Ostrava

4. Vyber a zatrhni *ano* nebo *ne* pro tato tvrzení:

Řeka protékající Opavou se jmenuje stejně jako název města.

ANO – NE

V čele statutárního města Opavy je starosta.

ANO – NE

Počet obyvatel Opavy je okolo 30 000.

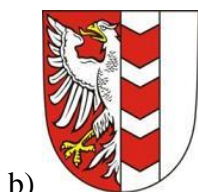
ANO – NE

5. Kterou vodní nádrž v Opavě tento popis vystihuje? Doplň přesný název.

Tato nádrž vznikla hlubinnou těžbou sádrovce. Nejspíše z tohoto důvodu ji lidé často přezdívali názvem „Sádrák“. Zatopena byla v roce 1964. Nachází se v blízkosti Městských sadů. Dnes slouží jako rekreační centrum, lidé se zde chodí často koupat.

..... jezero

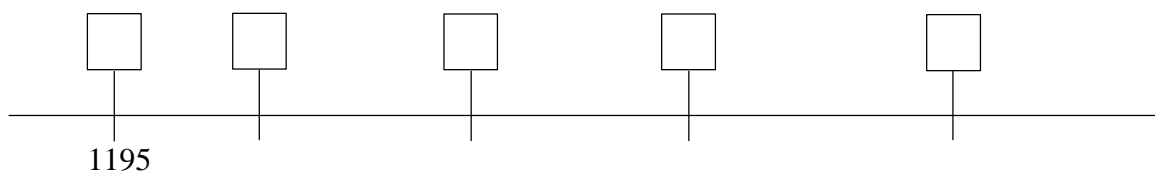
6. Vyber a zakroužkuj písmeno u znaku, který patří městu Opava:

7. V legendě o vzniku města Opavy se dva páni hádali o jedno zvíře. Napiš, které zvíře to bylo.

.....

8. Na číselné ose seřaď tyto události:

Například: A) 1195 – první písemná zpráva o Opavě

B) 1224 – král Přemysl Otakar I. potvrzuje Opavě městská práva – z osady se stává město

C) konec 20. století – zřízení Slezské univerzity v Opavě

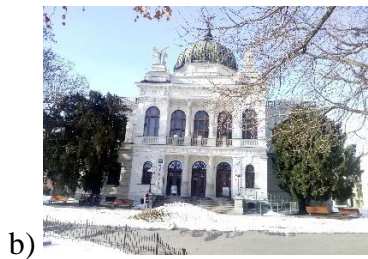
D) 1814 – založení Slezského zemského muzea (nejstaršího muzea v ČR)

E) počátek 15. století – vznik hradu opavských knížat, který stával v místě Slezského muzea

9. Spoj jméno osobnosti a pojem, který s ní souvisí:

a) Petr Bezruč	I. kniha Příběh Ivce Elsy
b) Joy Adamsonová	II. básník, Městský dům kultury v Opavě
c) Johann Gregor Mendel	III. obchodní dům Breda&Weinstein
d) Leopold Bauer	IV. základy genetiky, gymnázium v Opavě

10. Napiš k obrázkům názvy jednotlivých budov:

a)	d)
b)	e)
c)	f)

→ Jsem dívka/chlapec

Příloha č. 2: Hrací plán.

YASME

4. den

Příloha č. 3: Pracovní list (tabulka) – základní informace o Opavě.

<u>OPAVA – ZÁKLADNÍ INFORMACE</u>							
Přibližný počet obyvatel:		Znak města (nakresli):	Vlajka města (nakresli):	Vypiš centrální části města. (5)	Vypiš okrajové části města. (8)	Památky města:	

OPAVA – ZÁKLADNÍ INFORMACE

Poloha města v rámci ČR: (kraj)		Řeka, která protéká Opavou:		Pohoří v blízkosti regionu Opavska:		Krajina, ve které leží Opava:		Jaký druh sídla je Opava?		Kdo je nejvyšší představitel města Opavy?	
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Příloha č. 6: Otázky z tabulky – promítnuty na interaktivní tabuli.

OPAVA – ZÁKLADNÍ INFORMACE

1) Ve kterém kraji leží město Opava?

- a) Plzeňském kraji
- b) Moravskoslezském kraji
- c) Olomouckém kraji

2) Která řeka protéká Opavou?

- a) Ostravice
- b) Vltava
- c) Opava

3) Které pohoří se nachází v Moravskoslezském kraji?

- a) Jeseníky
- b) Krkonoše
- c) Šumava

4) Město Opava leží v:

- a) hornatině
- b) pahorkatině
- c) vrchovině

5) Opava je:

- a) město
- b) vesnice
- c) městys

6) Nejvyšší představitel města Opavy je:

- a) starosta
- b) ředitel
- c) primátor

7) Přibližný počet obyvatel je:

- a) 60 000
- b) 10 miliónů
- c) 500 tisíc

8) Znak města Opavy je:

a)

b)

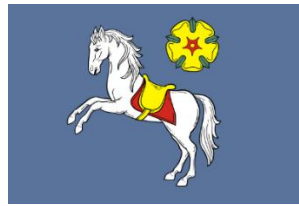

c)

9) Vlajka města Opavy je:

a)

b)

c)

10) Mezi centrální části města Opavy řadíme:

- a) Hradec nad Moravicí, Jakubčovice, Chlebičov
- b) Kateřinky u Opavy, Jaktař, Opava – Město, Opava – Předměstí, Kylešovice
- c) Praha, Ostrava, Frýdek Místek

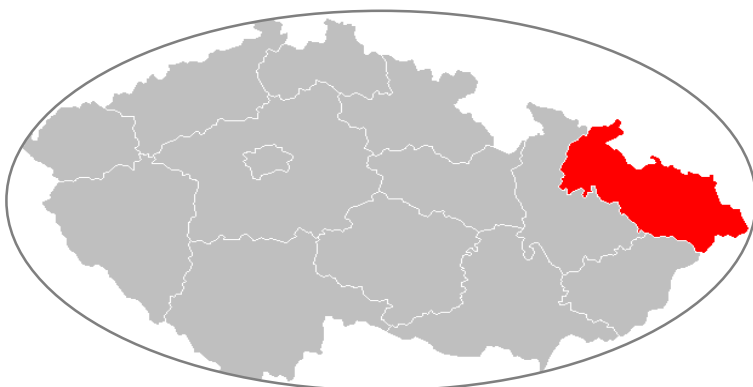
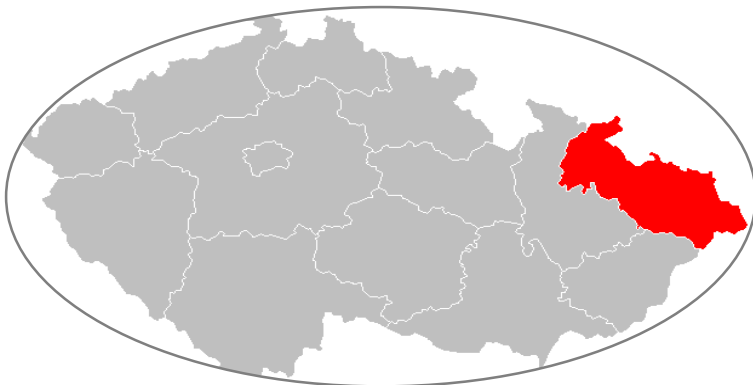
11) Mezi okrajové části Opavy patří:

- a) Palhanec, Vávrovice, Držkovice, Jarkovice, Vlaštovičky, Milostovice, Zlatníky u Opavy, Malé Hoštice, Komárov u Opavy, Suché Lazce, Podvihov
- b) nepatří tam žádné
- c) Opava

12) Kterou z těchto památek nenajdeme v blízkosti Opavy?

- a) zámek Hradec nad Moravicí
- b) Pražský hrad
- c) zámek Raduň

Příloha č. 7: Kartičky do hracího plánu (body) – 1. den.

→ hvězdičky (tisk 4x – pro každou skupinu)

HISTORIE OPAVY

1. část

Podél Opavy od nepaměti vede obchodní stezka. Nedaleko místa, kde se dá proud

přebrodit, tam, kde je dnes Horní náměstí, začne růst koncem 12. století . Pojmoují ho podle řeky – Opavy. Indoevropsky se řekne řeka Apa, germánsky Ahwa. Když po Keltech a Germánech dorazí Slované, spojují se oba názvy dohromady a vyloupne se Opava.

Roku 1224 Přemysl Otakar I. potvrzuje Opavě městská práva – z osady se stává město. Opava je městem úspěšných obchodníků a také bohatých mýtných. V celé zemi není významnějších výběrců mýt – poplatku za použití , , brodu... Bohaté město

proto láká i nájedníky. Ve 13. století odradí divoké Mongoly pevné , ale ti pak o to víc drancují široké okolí.

Vévodou opavským se stal Mikuláš I (syn Přemysla Otakara II.), ale ten nemá nárok na

, protože jeho matka není , a tak ho jeho otec učinil alespoň vévodou. Opavští

Přemyslovci pak sídlí v nedalekém Hradci nad Moravicí . Přemysl Otakar II. umírá

v na Moravském poli roku 1278.

HISTORIE OPAVY

2. část

Když opavští Přemyslovci v sv. Ducha zakládají rodinnou hrobku, doufají v klidný odpočinek. Toho se možná dočkají až v druhé polovině 17. století. Než se tak stane, městem zmítají

nemilosrdné o víru. Hádky vrcholí ve

30

-ileté válce. Jak probíhá? Asi takhle:

Opavu obsadí Dánové, poté Švédové.. a tak obdobně pořád dokola.

Po Dánech zůstane navršený obranný val – budoucí park zvaný – a také dělová koule, která je dodnes uvízlá v městské hlásce. Švédy zase připomíná název kaple –

- je příma, že nám ji tu Švédové nechali, jinak

, co mohli. Roku 1625

do přichází jezuité, ti založí v Opavě jezuitské gymnázium, kde působilo mnoho známých osobností.

HISTORIE OPAVY

3. část

Prusové zaberou skoro celé Slezske, zůstala nám pouze Opava. Metropole potřebuje vystavět

nové úřady, , , ... Za zmínku určitě stojí založení

nejstaršího muzea v Českých zemích a střední Evropě – Slezske muzeum roku **1814**.
Pozornost celé Evropy Opava přitáhne, když se zde koná kongres Svaté aliance (**1820**) – na něm

 tří velmocí (Rusko, Rakousko a Prusko) domluví spolupráci. Po 1. světové

(1914 – 1918) se rozpadá rakouská říše, z jedné části vzniká Česko- . Ale Němci
v Opavě pod nadvládou Čechů žít nechtějí, a tak si založí nový územní celek zvaný Sudetenland.

HISTORIE OPAVY

4. část

Následuje 2. světová (1939 – 1945) a kdo není Němec – má smůlu (s výjimkou

prodejných udavačů). Na jejím konci se z

stane hromada

a Němci

musí odejít. Na

mrtvého města po 2. světové

roste nová krásná

Opava plná

, galerií,

... Také za vlády komunistů (1948 – 1989) se staví, ale

bohužel mnohem více i

spousta nádherných míst. Naštěstí nám jich několik zůstalo

(„Ptačák“, kostely, Městský dům kultury...).

Správně doplněná slova za obrázky:

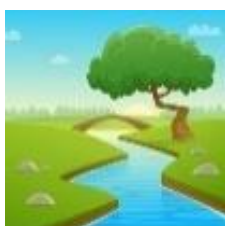
1. část – řeky, město, král, cest, mostu, hradby, korunu, královna, - , bitvě
2. část – kostele, boje, třicetileté, „Ptačák“, Švédská kaple, ukradli, města
3. část – školy, nemocnice, muzeum, - , hlavy, válce, Československo
4. část – válka, města, trosek, troskách, válce, škol, knihoven, bourají

Příloha č. 9: Pracovní listy (historie Opavy).

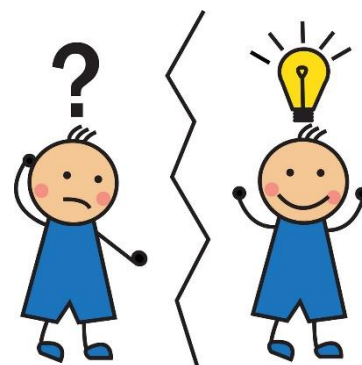
PRACOVNÍ LIST – HISTORIE OPAVY (1. část)

Napište pod obrázky, které slovo byste místo nich doplnili do textu.

Napište odpovědi na následující otázky:

1. Co se stalo ve 13. století?

2. Spojením, kterých dvou názvů vznikl název města Opava? Který národ to vymyslel?

3. Kde sídlili opavští Přemyslovci? Byl tam někdo z vás?

4. Kdo udělil městu městská práva? Ve kterém roce?

5. Co díky městským právům mohlo město vybírat?

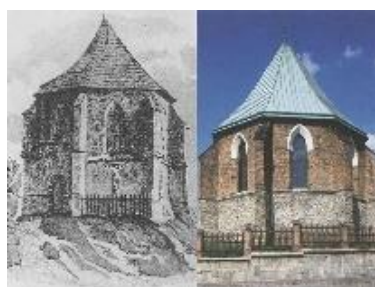
6. Kdo umírá v roce 1278 na Moravském poli?

7. Kdy poprvé začíná růst město Opava? (bonusová otázka - nehodnoceno)

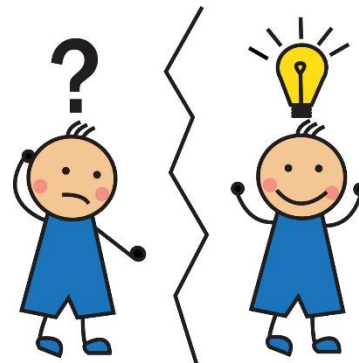

PRACOVNÍ LIST – HISTORIE OPAVY (2. část)

Napište pod obrázky, které slovo byste místo nich doplnili do textu.

Napište odpovědi na následující otázky:

1. O co se v Opavě bojovalo?

2. Ve kterém roce do města přichází jezuité? Co založili?

3. Kde můžeme najít dělovou kouli z bojů? Se kterým národem se zrovna bojovalo?

4. Kdy hádky vyvrcholily?

5. Která památka nám zůstala po Dánech? K čemu sloužila?

6. Co nám v Opavě zbylo po Švédech? Napište, jestli víte, kde se daná památka nachází (vlastními slovy).

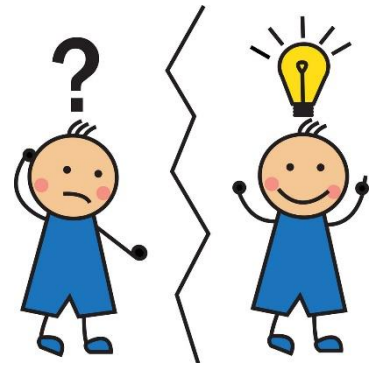

PRACOVNÍ LIST – HISTORIE OPAVY (3. část)

Napište pod obrázky, které slovo byste místo nich doplnili do textu.

Napište odpovědi na následující otázky:

1. Kdo se setkal na kongresu a co domluvili?

2. Co bylo založeno v roce 1814? Čím je významná tato stavba?

3. Jak dlouho trvala 1. světová válka?

4. Kdo zabral skoro celé Slezsko?

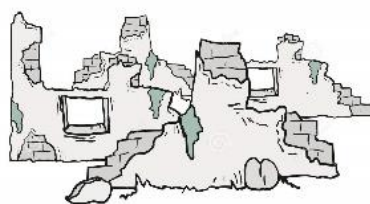
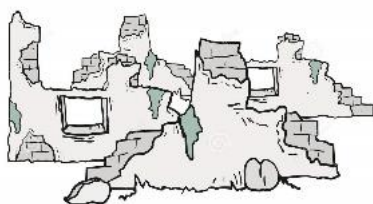
5. Ve kterém roce domluvila Svatá aliance spolupráci?

6. Proč Němci nechtěli žít v Opavě pod nadvládou Čechů? Co proto udělali?

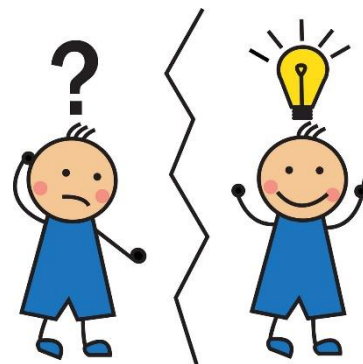

PRACOVNÍ LIST – HISTORIE OPAVY (4. část)

Napište pod obrázky, které slovo byste místo nich doplnili do textu.

Napište odpovědi na následující otázky:

1. Ve kterém roce začala a skončila 2. světová válka?

2. Jak dlouho vládli komunisté?

3. Kdo si myslíte, že byl prodejný udavač? (*bonusová otázka – nehodnoceno*)

4. Kdo musel po 2. světové válce odejít?

5. Vypiš alespoň 2 památky, které nám zůstaly v Opavě.

6. Co se v Opavě dělo po 2. světové válce?

7. Co zbylo v Opavě na konci 2. světové války?

Příloha č. 10: Kartičky s otázkami k losování.

→ Nutno nastříhat do klobouku.

<p>CO SE STALO VE 13. STOLETÍ?</p>
<p>SPOJENÍM, KTERÝCH DVOU NÁZVŮ VZNIKL NÁZEV MĚSTA OPAVA? KTERÝ NÁROD TO VYMYSLIL?</p>
<p>KDE SÍDLILI OPAVŠTÍ PŘEMYSLOVCI? BYL TAM NĚKDO Z VÁS?</p>
<p>KDO UDĚLIL MĚSTU MĚSTSKÁ PRÁVA? VE KTERÉM ROCE?</p>
<p>CO DÍKY MĚSTSKÝM PRÁVŮM MOHLO MĚSTO VYBÍRAT?</p>
<p>KDO UMÍRÁ V ROCE 1278 NA MORAVSKÉM POLI?</p>
<p>KDY POPRVÉ ZAČÍNÁ RŮST MĚSTO OPAVA?</p>
<p>O CO SE V OPAVĚ BOJOVALO?</p>
<p>VE KTERÉM ROCE DO MĚSTA PŘICHÁZÍ JEZUITÉ? CO ZALOŽILI?</p>

**KDE MŮŽEME NAJÍT DĚLOVOU KOULI Z BOJŮ? SE
KTERÝM NÁRODEM SE ZROVNA BOJOVALO?**

KDY HÁDKY VYVRCHOLILY?

**KTERÁ PAMÁTKA NÁM ZŮSTALA PO DÁNECH? K ČEMU
SLOUŽILA?**

**CO NÁM V OPAVĚ ZBYLO PO ŠVÉDECH? KDE SE
PŘIBLIŽNĚ PAMÁTKA NACHÁZÍ?**

KDO SE SETKAL NA KONGRESU A CO DOMLUVILI?

**CO BYLO ZALOŽENO V TOCE 1814? ČÍM JE VÝZNAMNÁ
TATO STAVBA?**

JAK DLOUHO TRVALA 1. SVĚTOVÁ VÁLKA?

KDO ZABRAL SKORO CELÉ SLEZSKO?

**V JAKÉM ROCE DOMLUVILA SVATÁ ALIANCE
SPOLUPRÁCI?**

**PROČ NĚMCI NECHTĚLI ŽÍT V OPAVĚ POD NADVLÁDOU
ČECHŮ? CO PROTO UDĚLALI?**

**VE KTERÉM ROCE ZAČALA A SKONČILA 2. SVĚTOVÁ
VÁLKA?**

JAK DLOUHO VLÁDLI KOMUNISTÉ?

KDO SI MYSLÍTE, ŽE BYL PRODEJNÝ UDAVAČ?

KDO MUSEL PO 2. SVĚTOVÉ VÁLCE ODEJÍT?

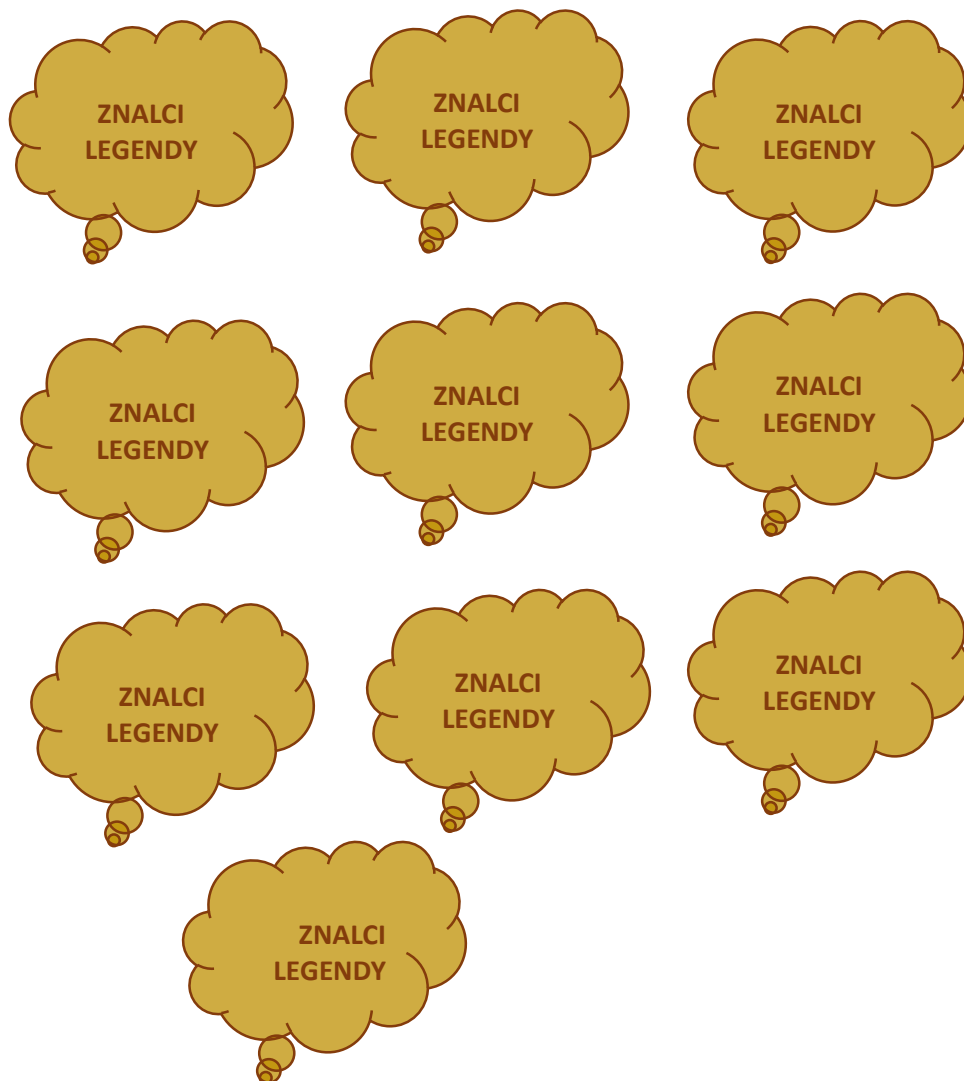
**VYPIŠ ALEPOŇ 2 PAMÁTKY, KTERÉ NÁM ZŮSTALY
V OPAVĚ.**

CO SE V OPAVĚ DĚLO PO 2. SVĚTOVÉ VÁLCE?

CO ZBYLO V OPAVĚ NA KONCI 2. SVĚTOVÉ VÁLKY?

Příloha č. 11: Kartičky do hracího plánu (body) – 2. den.

1. Legenda

2. Otázky – historie

Příloha č. 13: Pracovní listy památek (zdroj: SKALÍKOVÁ Kateřina a SKALÍK Tomáš. *Památky dětem, průvodce Opavou*. Vyd. 1. Opava: Za Opavu, zapsaný spolek, 2016. ISBN 978-80-905039-9-1.)

→ tisk 2x (využití i u přiřazování obrázků k popisům památek)

SLEZSKÉ DIVADLO

1805

1882

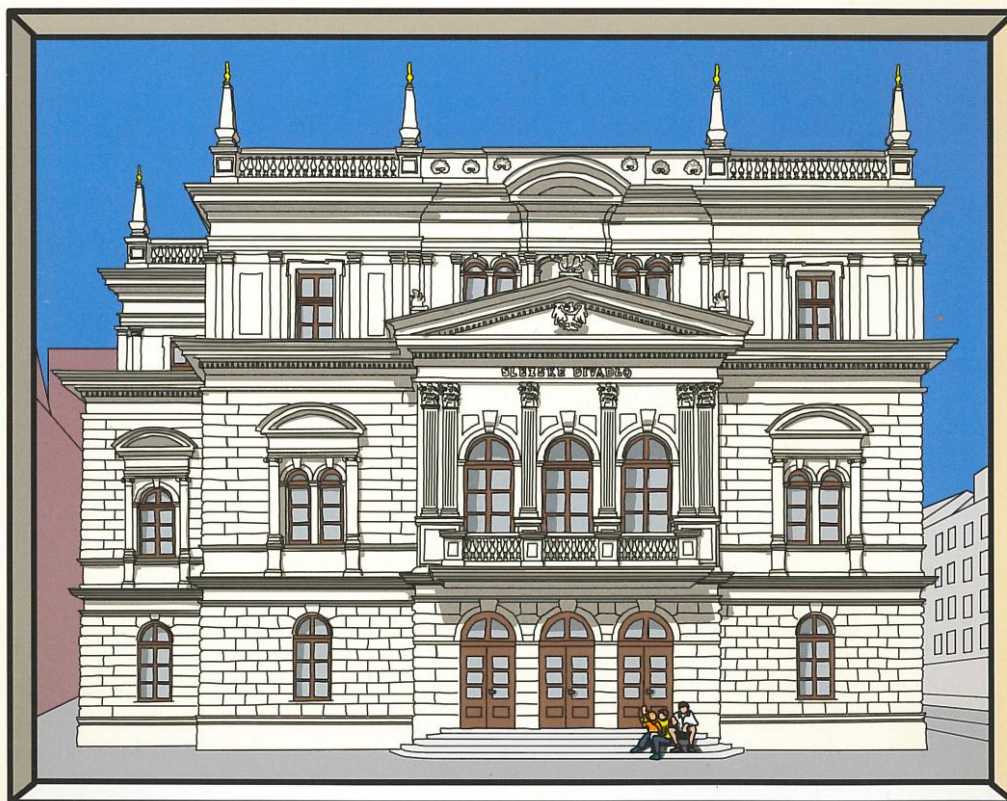

Základní kámen novorenesanční budovy byl položen 1. května 1804 a již v roce 1805 byl zahájen divadelní provoz. Budova prošla v průběhu své historie mnoha úpravami, k nejzásadnější došlo v letech 1882–1883 a pak v roce 1909 poté, kdy bylo divadlo poškozeno požárem. V roce 1948 byla jeho fasáda upravena z novorenesančního slohu do podoby socialistického realismu, aby se v 90. letech 20. století opět navrátila ke svému původnímu vzhledu před rokem 1948.

Fasáda =
vnější stěna
a plášť
budovy.

Horní náměstí 195 / 49.9389950N, 17.9016400E

O kolik let je Slezské divadlo v Opavě starší než Národní divadlo v Praze?

1618

1902

HLÁSKA

MP
Z

KP

Současná věž Hlásky byla vystavěna na místě starší, zčásti dřevěné věže, již v 17. století. Na počátku 20. století obklopila věž nová třípatrová budova, jak ji známe dnes. Renesanční čtyřboká, v horní části osmiboká věž s ochozem je zakončena bání se dvěma lucernami, na štíhlém hrotu se v úplném vrcholu nachází makovice. Budova slouží jako radnice města.

Horní náměstí 69 / 49.9388731N, 17.9025094E

KONKATEDRÁLA NANEBEVZETÍ PANNY MARIE

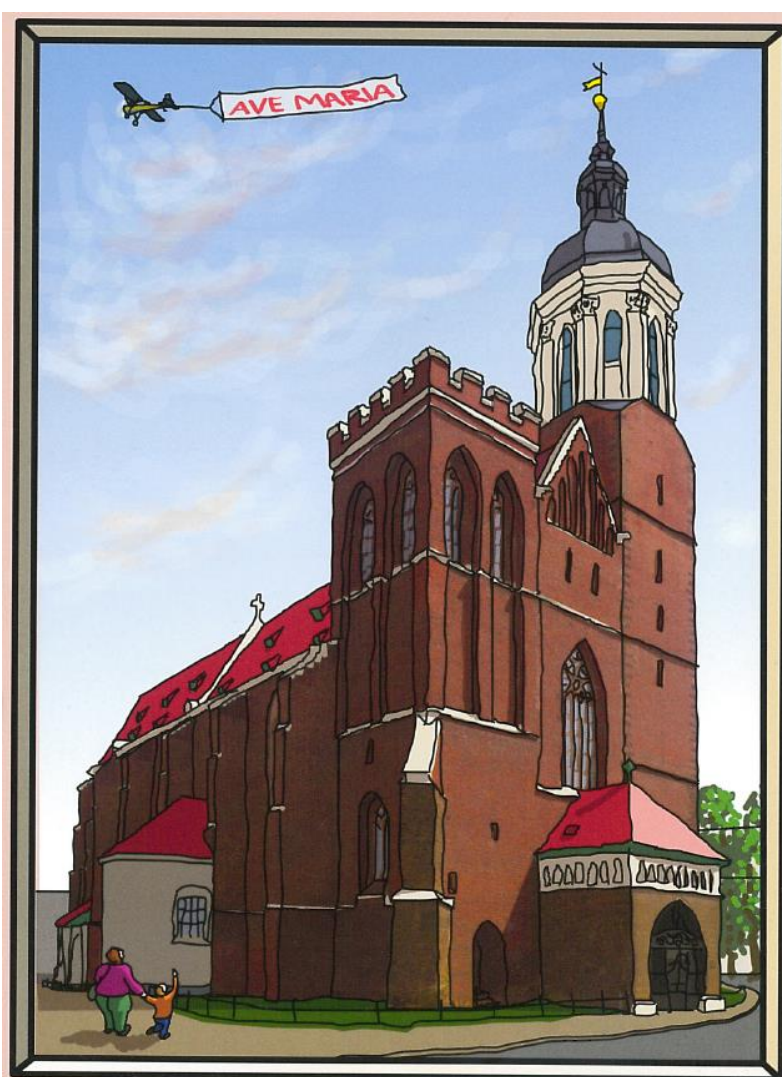
1373

2. polovina 18. století

Trojlodní kostel je významnou památkou tzv. slezské cihlové gotiky. Vznikl na místě staršího románského kostela a do své stavby zahrnul dvě samostatně stojící věže, jež jsou součástí západního průčelí. Exteriér stavby, plášť kostela, je z režného zdiva kombinovaného s kamenem. Interiér byl barokizován po dvou požárech ve 2. polovině 18. století. V roce 1995 byl kostel prohlášen národní kulturní památkou.

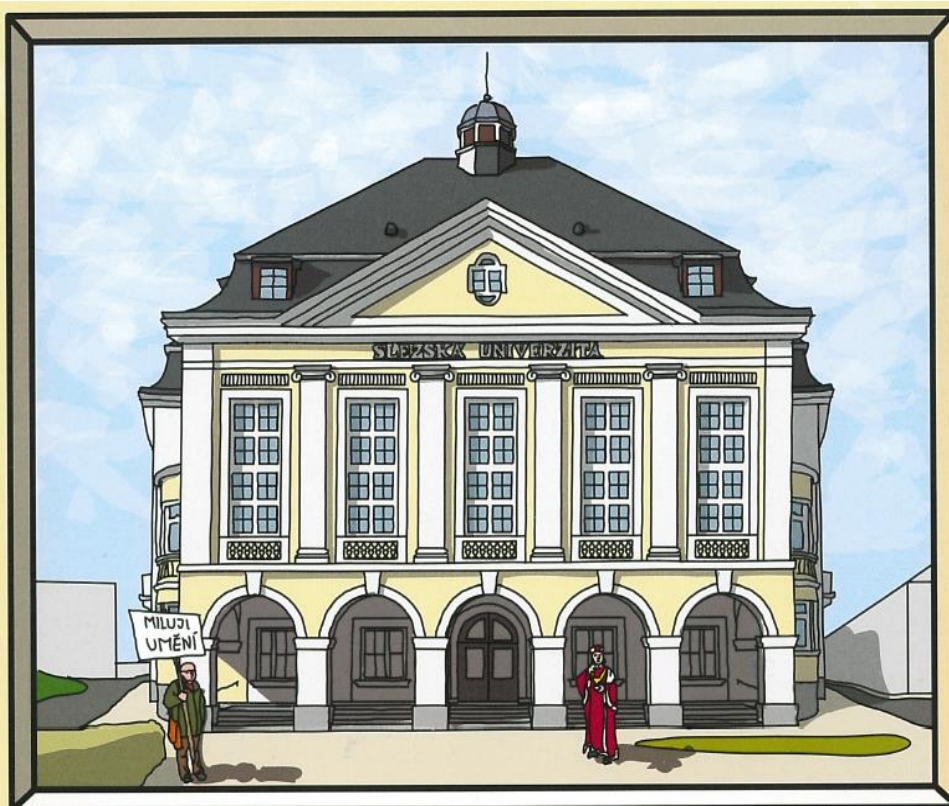
Rybí trh / 49.9388550N, 17.900450E

BUDOVA REKTORÁTU SLEZSKÉ UNIVERZITY

Počátkem 20. století vznikla na okružní opavské třídě neoklasicistní budova posádkového velitelství s kasinem. Čtyřkřídlá stavba se středním dvorem má monumentální průčelí dělené v přízemí arkádami. Dříve budova sloužila pro potřeby vojenských posádek, nyní zde sídlí rektorát Slezské univerzity.

Na Rybníčku 1 / 49.9388433N, 17.8980408E

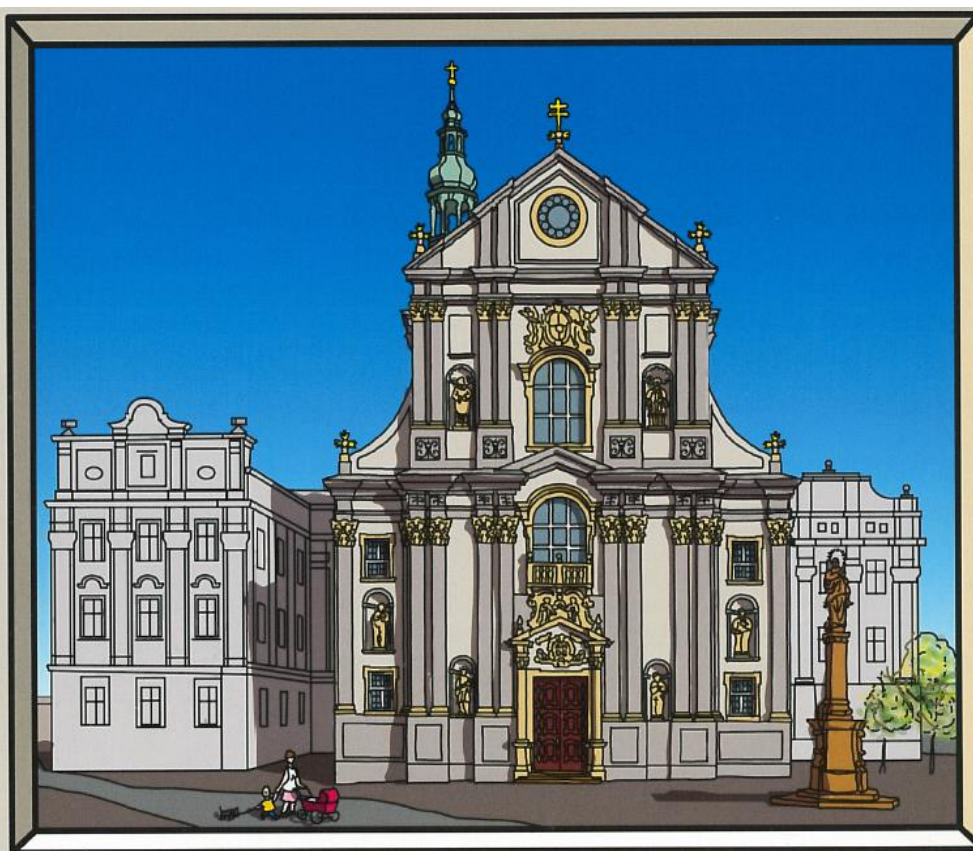
1681

KOSTEL SV. VOJTĚCHA

Kostel sv. Vojtěcha je významnou barokní stavbou postavenou na místě malého gotického kostelíku sv. Jiří. Jeho vzorem byl římský jezuitský kostel Il Gesù. Při osvobození města v roce 1945 vyhořel a byla zničena velká část fresek a hlavní oltář. Kostel, který je nemovitou památkou, je součástí areálu bývalé jezuitské koleje, ve které se nacházelo gymnázium, zasedal Slezský zemský sněm a nyní zde sídlí Zemský archiv v Opavě.

Dolní náměstí / 49.9393267N, 17.9059750E

1918

OBECNÍ DŮM

KP

Honosný nárožní novobarokní dům, jež se nachází na konci jedné z nejstarších opavských ulic, má bohatě zdobené fasády. Portikus hlavního průčelí nese balkon s monumentálním sousoším bohyně Ceres a boha Merkura. Až do roku 2005 sloužila budova bankovním účelům, poté byla přestavěna pro potřeby kulturních aktivit.

MP
Z

Ostrožná 46 / 49.9362883N, 17.9012058E

OBCHODNÍ A ŽIVNOSTENSKÁ KOMORA

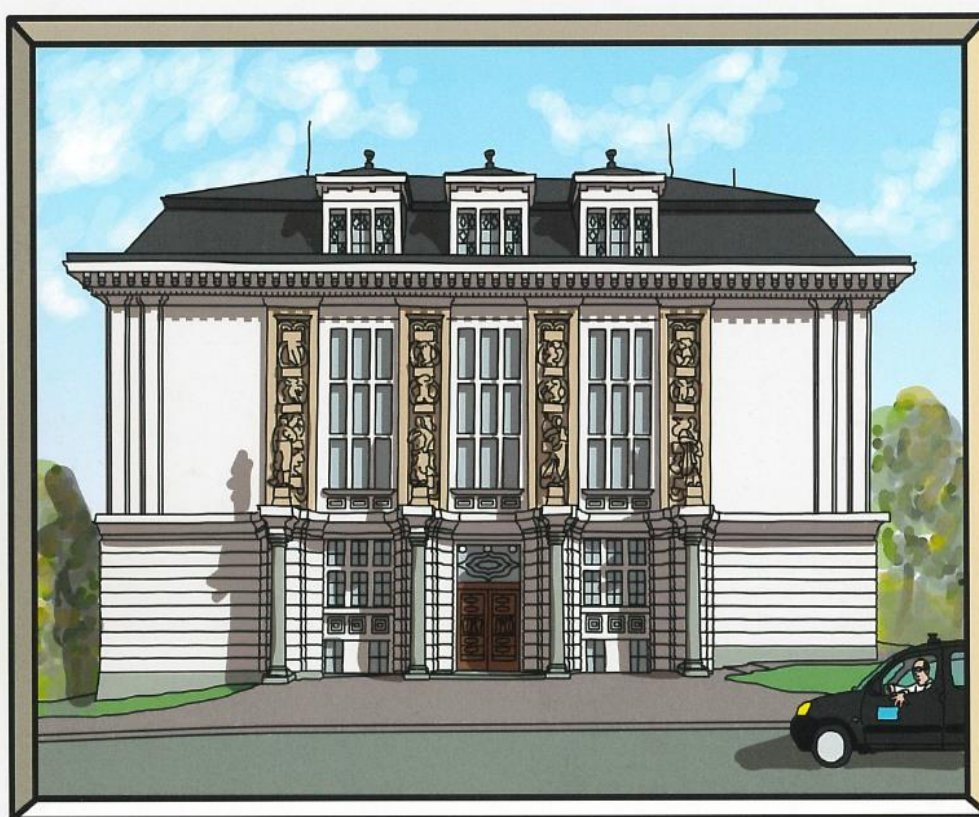

1910

Jedna z nejvýznamnějších architektonických památek Opavy byla postavena podle návrhu architekta Leopolda Bauera v neoklasicistním slohu.

Průčelí objektu je vyzdobeno uměleckými sochařskými díly, která vyjadřují vztah k výrobě, řemeslům a obchodu ve Slezsku. Pěkný interier zdobí štuky a barevné vitráže. Honosná budova dnes slouží pro potřeby městské knihovny.

Nádražní okruh 27 / 49.9353283N, 17.9056797E

1895

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

Reprezentativní neorenesanční budova muzea završená kopulí stojí v areálu zahrady bývalého opavského zámku. Hlavní průčelí se obrací směrem do parku k nádrži s vodou.

Fasády jsou rozděleny mohutnými sloupy a římsami, balustrádou a vysokými zaklenutými okny. Stavbu zdobí sochy, nejvýraznější jsou socha Génia a sousoší Pegasů. Slezské zemské muzeum shromažďuje přírodní a historické sbírky z území Slezska a Moravy.

Kojetického 10 / 49.9373308N, 17.9083836E

Příloha č. 14: Mapa Opavy a mapa centra města Opavy (zdroj: turistické informační centrum Opava).

SEZNAM NEUVÝZNAMNĚJŠÍCH PAMÁTEK CENTRA MĚSTA OPAVY

- 1 Hlaska
- 2 Slezské divadlo
- 3 Konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie
- 4 Obchodní dům Breda
- 5 budova Sportelny
- 6 Rektorát Slezské univerzity
- 7 Martini dům
- 8 Obecní dům
- 9 Knihovna Petra Bezručce
- 10 Minoritský klášter s kostelem sv. Ducha
- 11 Sobjkův palác
- 12 Blücherův palác
- 13 kostel sv. Jana Křtitele
- 14 Slezské zemské muzeum
- 15 Müllerův dům
- 16 kostel sv. Vojtěcha
- 17 Dům U bílého koníčka
- 18 Dominikánský klášter s kostelem sv. Václava
- 19 Dům u moutenlna
- 20 Boží koutek

CENTRUM MĚSTA OPAVY

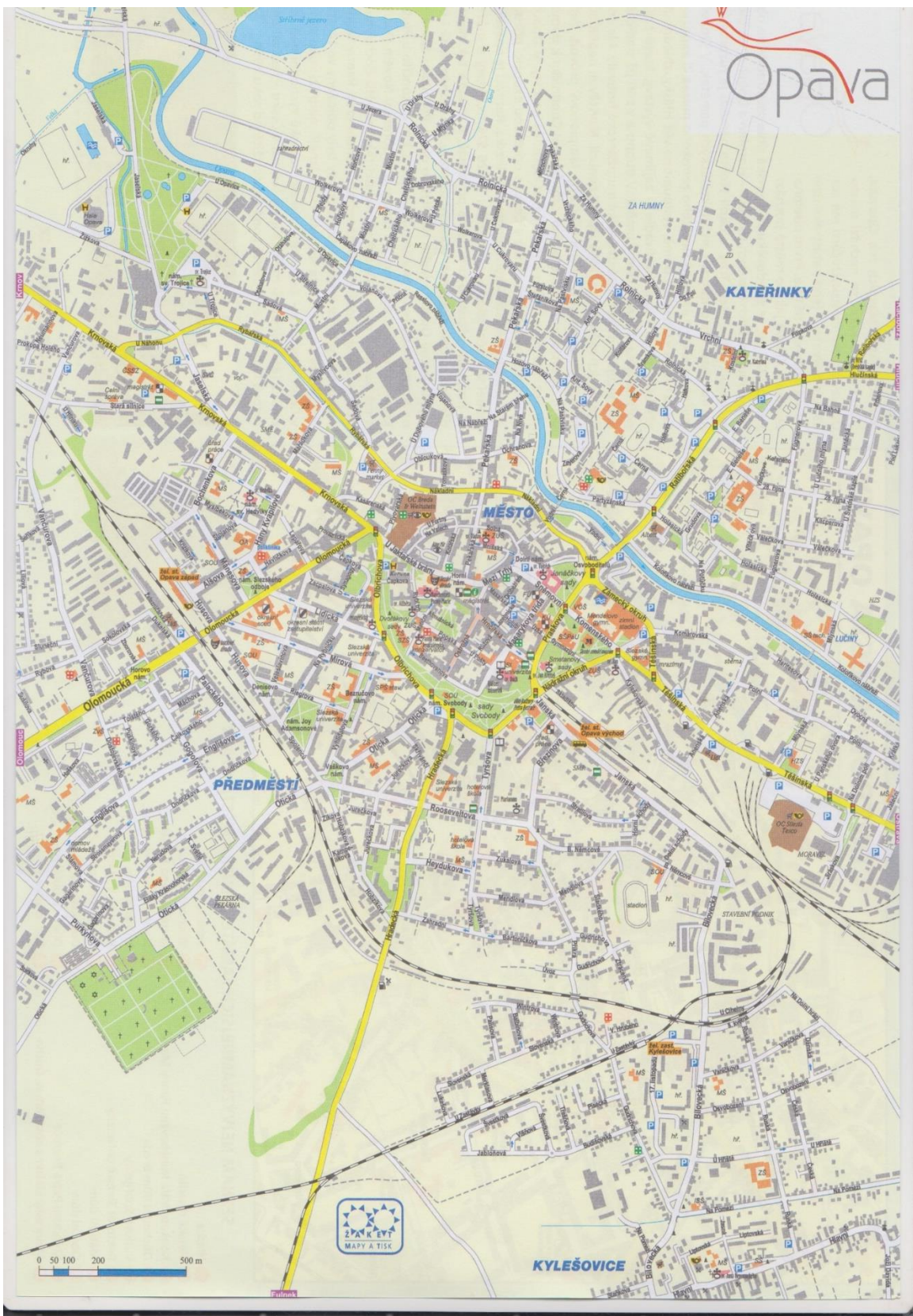
Nad soutokem hlavních řek Opavska, Opava a Moravice, se nachází město Opava. Včetně městských částí má cca 58 tisíc obyvatel a jeho katastrální území má rozlohu 9 061 ha. První písemná zmínka o Opavě jako o městě pochází z roku 1224. Již ve středověku se opavská sídla soustředila do oblašt obou dnešních hlavních náměstí – Horního a Dolního, včetně propojující ulice Mezi Třmi. V okolí těchto náměstí je rozprostřeno množství historických i architektonických památek. V Opavě můžete navštívit expozici Slezského zemského muzea či expozici města města v Obecním domě, vystoupit na věž Hlasky, zhlédnout představení ve Slezském divadle či zajímavé výstavy, které jsou pořádány například v Domě umění. V dubnu a v září již tradičně obhacují život ve městě dva velké multizámnrové festivaly. Ale ani v ostatních měsících se lidé v Opavě nemudí. Navštěvují například farmářské, vánoční a velikonoční trhy, lampionový průvod, den dětí, Opavské kulturní léto, folklorní festival Chodničky k domovu atd. Město se může chlubit hned několika unikáty. V Opavě se nachází nejstarší muzeum v Česku s poutavou expozicí přírodních a kulturněhistorických fenoménů Slezska. Raritou je opavský model sluneční soustavy v měřítku 1:626 576 tis., který si můžete prohlédnout při příjemné procházce po městě, a získáte tak nejen přehled o rozlehlosti naší sluneční soustavy, ale seznámíte se i se zajímavostmi Opavy a jejího nejbližšího okolí. Prohlídku začnete na Horním náměstí u Slunce o průměru 2,3 m a skončíte u Pluta, které se nachází asi 9 km od Opavy u arboréta v Novém Dvůře a má pouhé 4 mm. V Opavě se nachází také největší dochovaná ukázka slezské gotiky – konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie, mohutný trojlodní kostel, jehož základy byly položeny ve 14. století. Prohlédnout si zde můžete Nejkrásnější nádraží roku 2012 v České republice – tento titul získalo opavské východní nádraží z roku 1851. Nejstarší multizámnrový festival v Česku – festival Bezručova Opava – se ve městě koná nepřetržitě od roku 1958.

Conkatedrála Nanebevzetí Panny Marie

Slezské zemské muzeum

Historická budova na náměstí Republiky

www.opava-city.cz

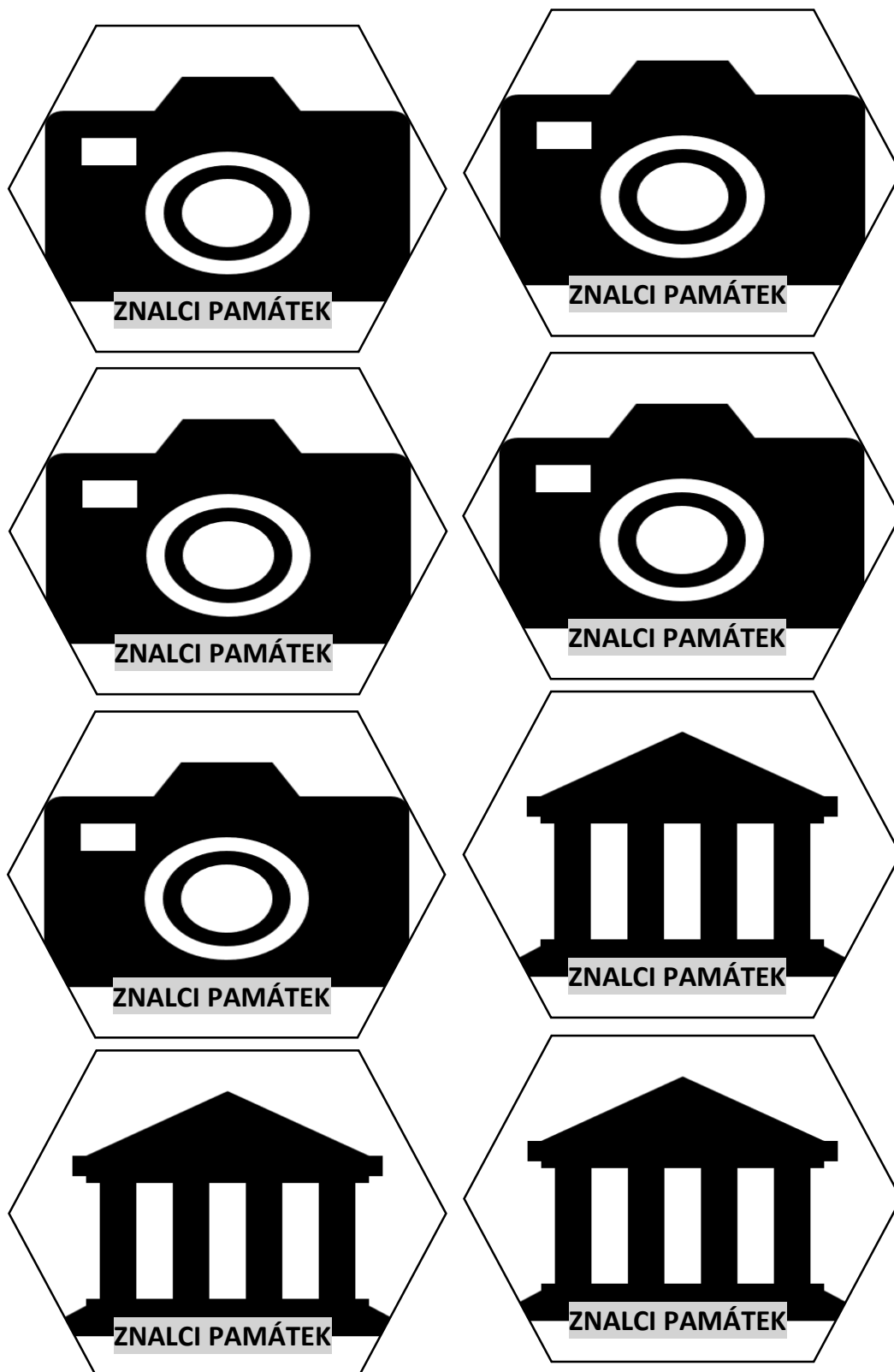
0 50 100 200 500 m

KYLEŠOVICE

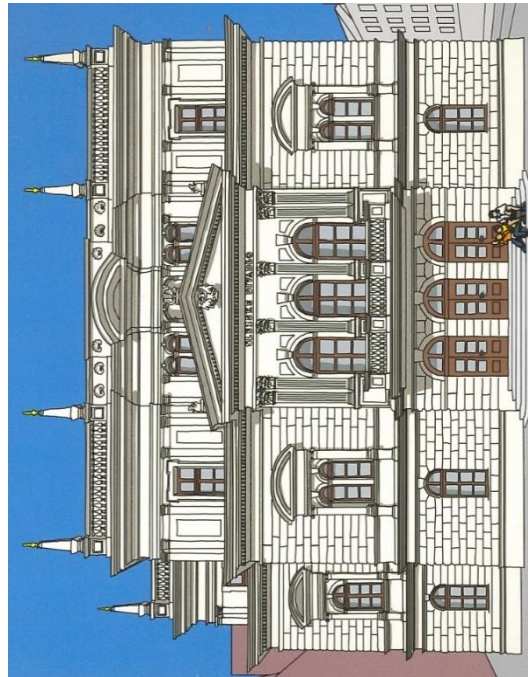
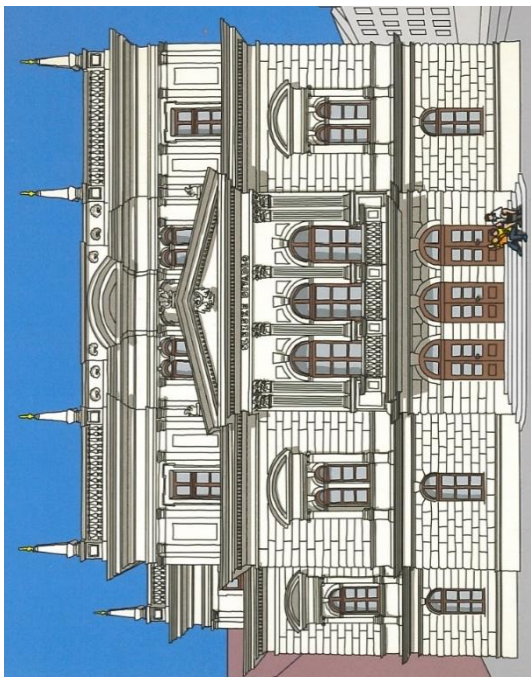
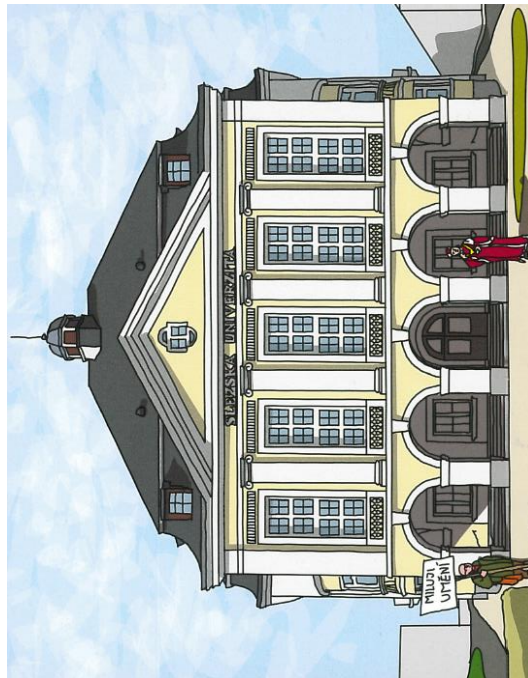
Příloha č. 15: Kartičky do hracího plánu (body) – 3. den

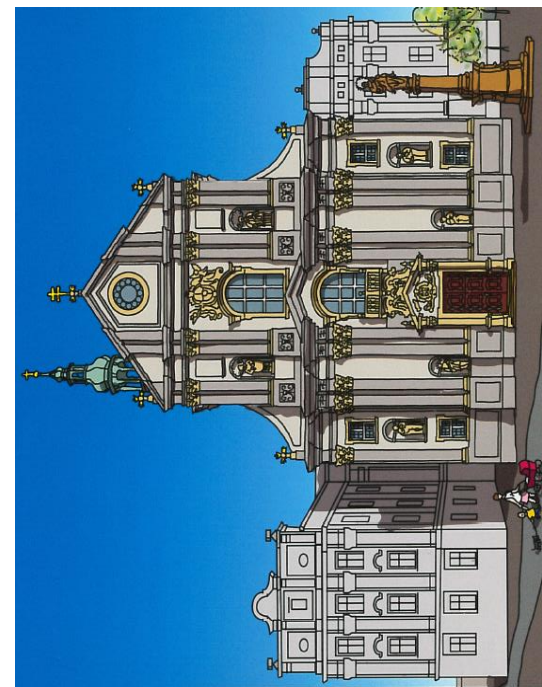
→ tisk 4x – pro každou skupinu

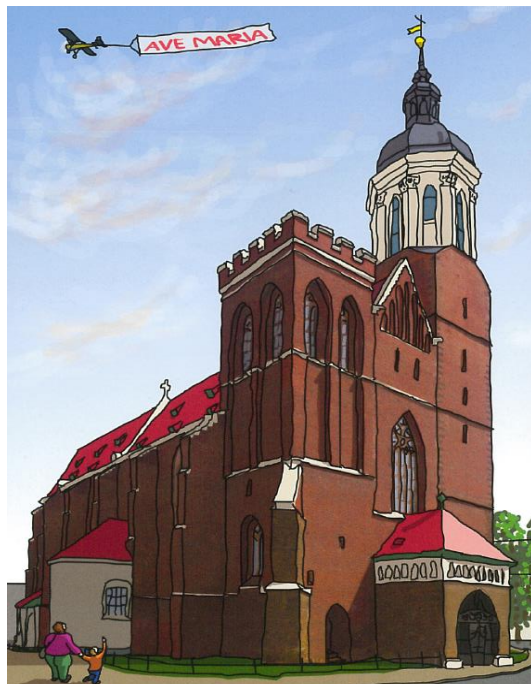
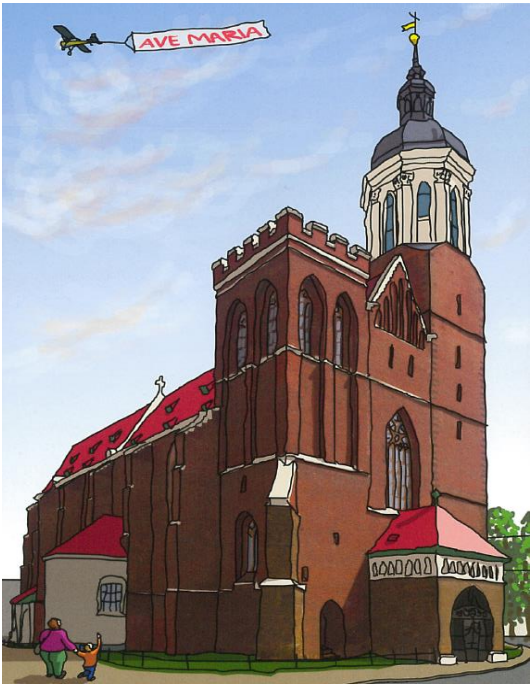
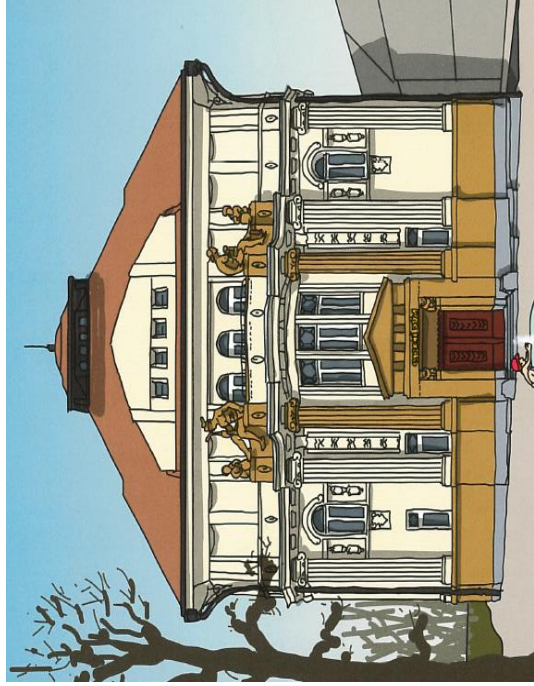
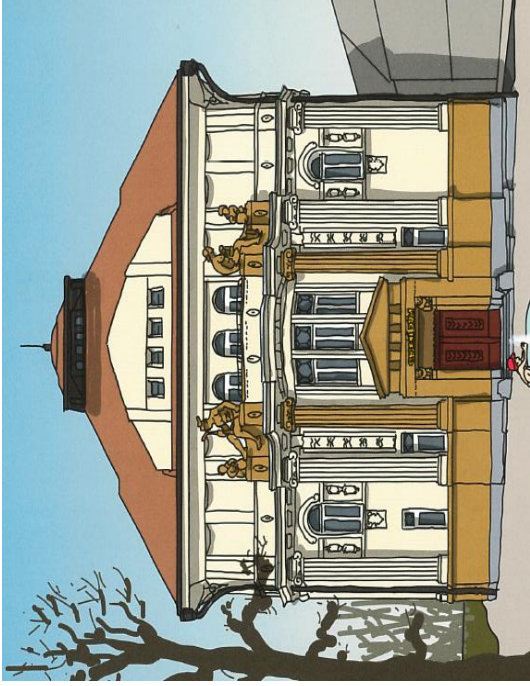

Příloha č. 16: Pexeso. → tisk 2x – smíchat kartičky.

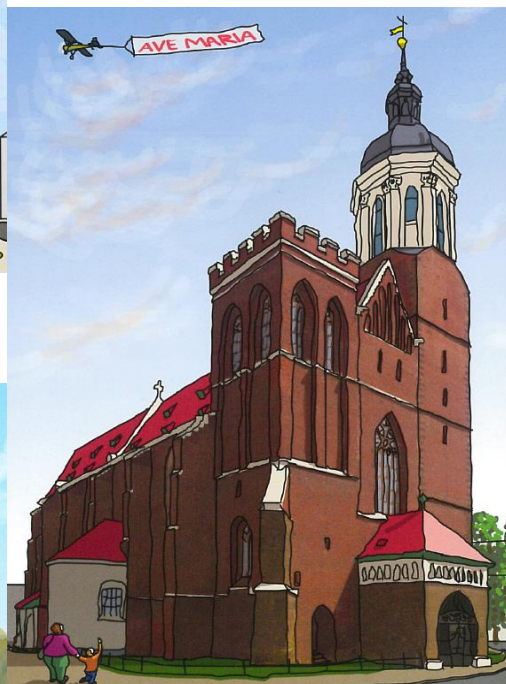

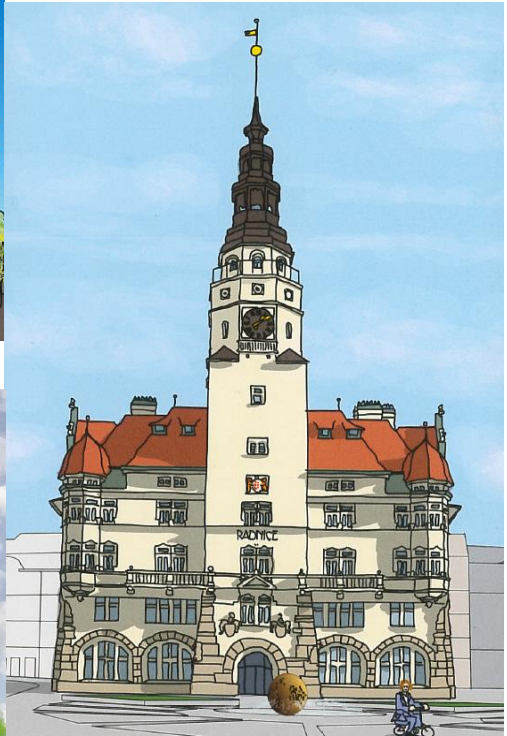

Příloha č. 17: Obrázky památek (promítnuty na interaktivní tabuli).

Příloha č. 18: Pracovní list (radnice).

– RADNICE

Jméno:

Název týmu:

1. Naší radnici říkáme názvem:

- a) Hasičák
- b) Hláska
- c) Hlásek

2. Radnice se nachází na náměstí:

- a) Dolním
- b) Středním
- c) Horním

3. V radnici sídlí:

- a) finanční úřad
- b) policie
- c) magistrát

4. Součástí budovy radnice je:

- a) turistické informační centrum
- b) divadlo
- c) kostel

5. Název budovy radnice _____ je také názvem:

- a) zpravodaje města Opavy (magazínu)
- b) denního menu
- c) tramvaje

6. Radnice je budova, která se řadí do slohu:

- a) gotiky
- b) baroka
- c) renesance

7. Současná věž (z kamene) byla postavena místo dřevěné věže (ta shořela), již ve století:

- a) 17.
- b) 21.
- c) 1158

8. Stavitel nové kamenné věže po požáru byl:

- a) žádný
- b) Kryštof Prochhuber
- c) architekt Rudolf Smetze

9. Doplně: „Před radniční budovou se nachází jeden z modelů sluneční soustavy – betonový model _____.“

- a) Pluta
- b) Slunce
- c) míče

10. Je tato budova chráněna jako kulturní památka České republiky? Zakroužkuj správnou odpověď.

ANO – NE

11. Rozhodni, jestli tato budova sloužila v minulosti jako:

- a) městský orloj → ANO – NE
- b) škola → ANO – NE
- c) ohlašovna požárů → ANO – NE
- d) nemocnice → ANO – NE
- e) strážní věž → ANO – NE

12. Před budovou můžeme vidět tři vlajky. Které?

- a) vlajku EU, vlajku ČR a vlajku Opavy
- b) vlajku Slezska, vlajku Opavy a vlajku ČR
- c) vlajku Ostravy, vlajku Olomouce a vlajku Opavy

13. V budově radnice sídlí:

- a) primátor
- b) starosta
- c) prezident

14. V této budově se pravidelně schází:

- a) městská policie ČR
- b) zastupitelstvo města
- c) zvířata na očkování

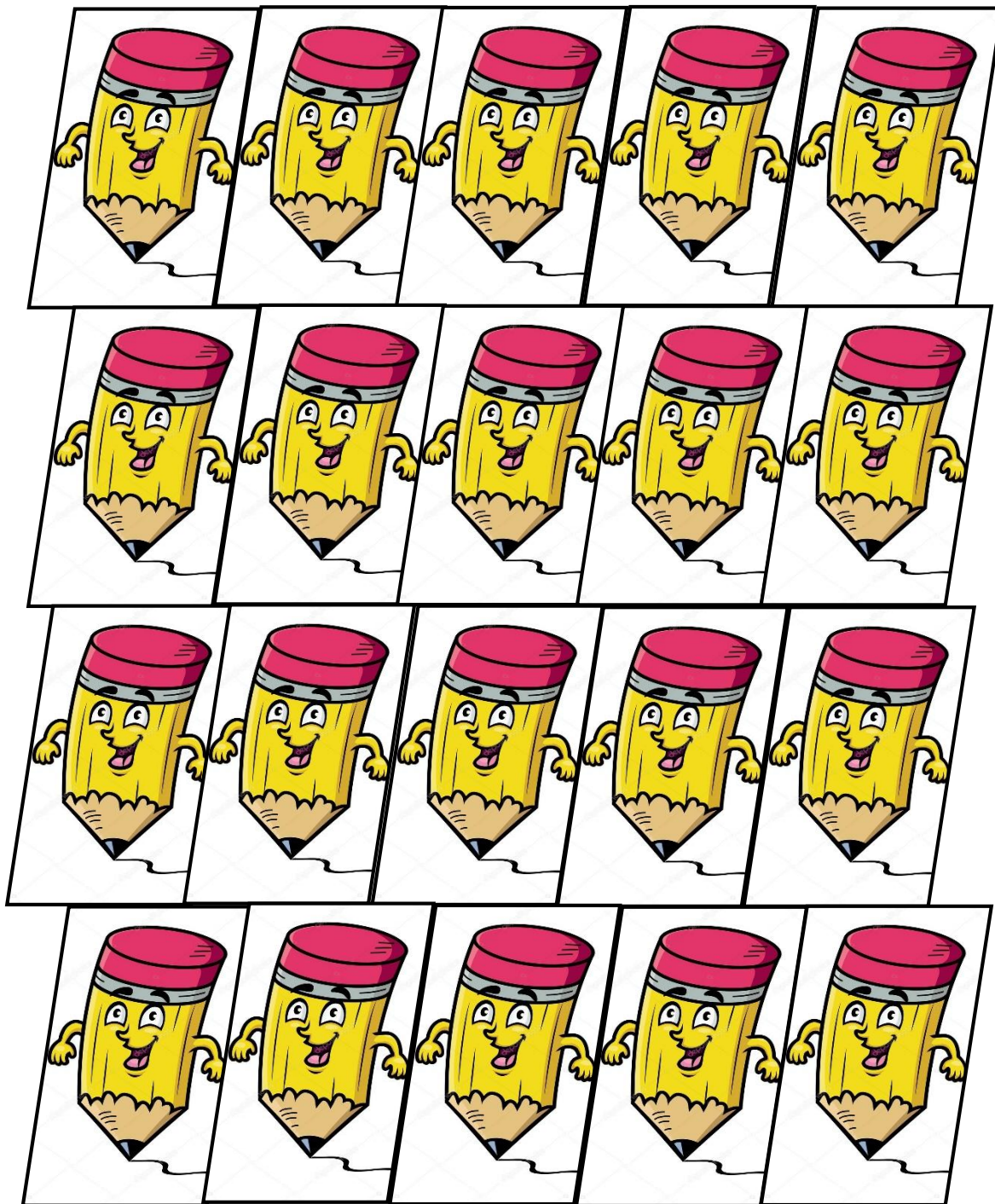
15. Do této budovy půjdu, když si budu chtít zařídit:

- a) občanský průkaz
- b) pas
- c) rybářský lístek

Příloha č. 19: Kartičky do hracího plánu (body) – 4. den.

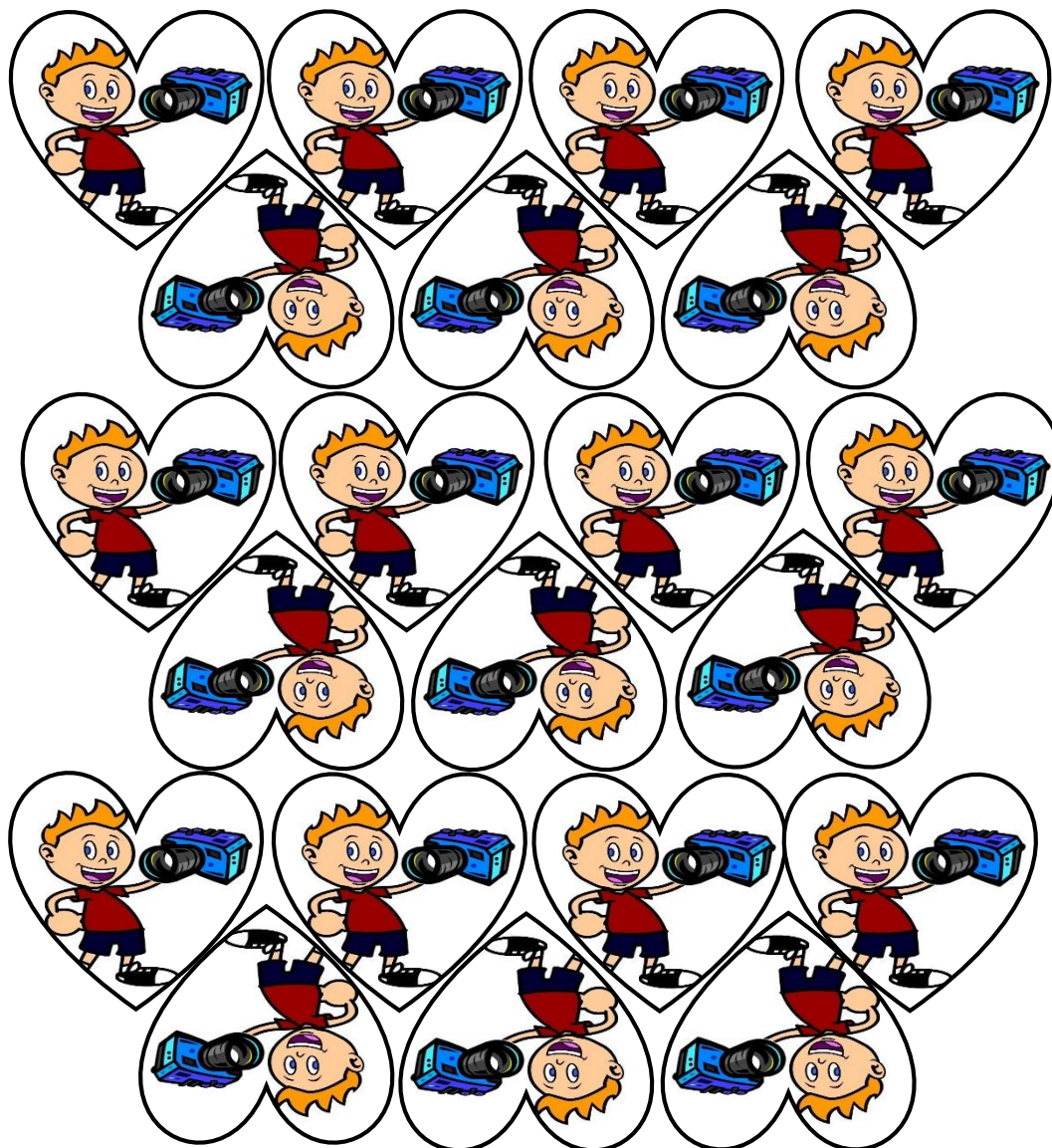
→ Pracovní list – každá skupina 5 kartiček za vyplnění pracovního listu

→ Trasa – max. každá skupina 2 kartičky za správně vyznačenou trasu (s chybami – 1 kartička)

→ Vyfocené fotografie – plusové kartičky – 5 kartiček každá skupina

Příloha č. 20: Fotografie osobností, kartičky se jmény osobností, kartičky s charakteristikami osobností.

→ Obrázky pořadí: Bezruč – Adamsonová – Bauer – Křížkovský – Mendel - Vančura

PETR BEZRUČ

JOY ADAMSONOVÁ

LEOPOLD BAUER

PAVEL

KŘÍŽKOVSKÝ

JOHANN GREGOR

MENDEL

**VLADISLAV
VANČURA**

spisovatel, básník

**autor sbírky Slezské
písně (básně)**

**knihovna v Opavě nese
jeho jméno**

literární pseudonym –

Vladimír Vašek

spisovatelka,

ochránkyně zvířat

dílo Příběh Ivce Elsy

pamětní deska na

rodném domě v Opavě

život v Africe – Keni

**architekt, stavitel,
návrhář**

**nejznámější dílo
Breda&Weinstein**

**autor projektu dnešní
budovy Městský dům
kultury P. Bezruč**

**hudební skladatel,
sbormistr, dirigent**

zpěvák v kostele sv.

Ducha v Opavě

vystudoval opavské

gymnázium

přírodovědec a

zakladatel genetiky

jeho jméno nese název

jednoho z opavských

gymnázíí

**objevy uznány až po
smrti**

**spisovatel, filmový
režisér**

**povídka Dlouhý, Široký
a Bystrozraký**

**film na motiv jeho
knihy Kubula a Kuba
Kubikula**

Příloha č. 21: Texty o osobnostech.

→ tisk 4x (každá skupina)

Petr Bezruč

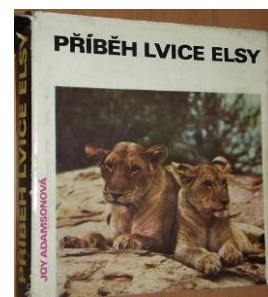
Narodil se v roce 1867 v Opavě a zemřel roku 1958 v Olomouci. Dožil se 90 let. Vlastním jménem se jmenoval Vladimír Vašek. Byl básník a prozaik. Nejčastěji psal balady. Svůj pseudonym využil, aby upoutal pozornost. Psal především poezii – jeho nejznámější dílo je Slezské písně, která obsahuje přibližně 45 básní. Dále napsal Slezské číslo, kde zobrazil krajinu opavského a těšínského Slezska (například Maryčka Magdonova, Kantor Halfar). V Opavě můžeme navštívit Městský dům kultury Petra Bezruče, ve kterém se nachází knihovna, ale také jeho památník.

Joy Adamsonová

Narodila se roku 1910 v Opavě a zemřela roku 1980 v Keni. Dožila se 69 let. Vlastním jménem Friederika Viktorie Gessnerová. Byla malířka, spisovatelka, ale hlavně velká ochránkyně zvířat v Africe. Velkou část života žila v Africe, kde se snažila zachraňovat africkou přírodu. Jednoho dne její manžel stopoval lidožravého lva a náhle na něj zaútočila lvice – manžel ji zastřelil, protože si myslel, že jde o hledaného lidožrouta. Lvice ale bránila své tři mlád'ata – lvici Elsu si manželé nechali, a nakonec ji vrátili zpět do divočiny. Joy Adamsonová napsala o tom knihu „Příběh lvice Elsy“

Pavel Křížkovský

Narodil se roku 1820 v Holasovicích (blízko Opavy) a zemřel roku 1885 v Brně. Byl to hudební skladatel, sbormistr a dirigent. Křížkovský navštěvoval školu v Neplachovicích, a tak si jeho talentu všiml učitel hudby i zpěvu – Jiří Janáček (otec skladatele Leoše

Janáčka). Díky tomu se stal zpěvákem v kostele sv. Ducha v Opavě a mohl vystudovat opavské gymnázium. Nakonec odešel do Brna, kde také zemřel.

Leopold Bauer

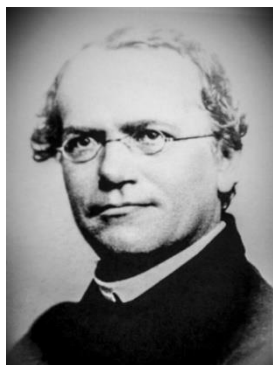

Narodil se roku 1872 v Krnově a zemřel roku 1938 ve Vídni. Byl to významný stavitel, architekt, návrhář. V Opavě sice nežil, ale tvořil zde velmi hodnotná díla. Jeho nejznámější dílo je obchodní dům Breda&Weinstein, což byl největší a nejmodernější obchodní dům v Rakousku-Uhersku. Název Weinstein získala po svém investorovi – Davidu Weinsteinovi. Bohužel dnes tento obchodní dům je nevyužíván. Dále je autorem projektu budovy obchodní a živnostenské

komory v Opavě – nynějšího městského domu kultury Petra Bezruče.

Johann Gregor Mendel

Narodil se roku 1822 v Hynčicích u Oder a zemřel roku 1884 v Brně. Byl to významný přírodovědec a zakladatel genetiky. Vystudoval opavské gymnázium, které je dnes po něm

pojmenováno – „Mendelovo gymnázium“. V oblasti genetiky je významný z hlediska formulace tří genetických zákonů, které určují přenos dědičných vlastností z rodičů na jejich děti. Jeho objevy však byly uznány až 16 let po jeho smrti.

Vladislav Vančura

Narodil se roku 1891 v Háji ve Slezsku (blízko Opavy) a zemřel roku 1942 v Praze. Významný spisovatel, filmový režisér, původním povoláním lékař. Brzy však s rodiči opustili Opavu a odstěhovali se. Napsal povídku – Dlouhý, Široký a Bystrozraký, knihu Kubula a Kuba Kubikula, která je taky zfilmována.

Příloha č. 22 – Kartičkami se jmény osobností do obálek.

PETR BEZRUČ	PETR BEZRUČ
JOY ADAMSONOVÁ	JOY ADAMSONOVÁ
LEOPOLD BAUER	LEOPOLD BAUER

PAVEL KŘÍŽKOVSKÝ	PAVEL KŘÍŽKOVSKÝ
JOHANN GREGOR MENDEL	JOHANN GREGOR MENDEL
VLADISLAV VANČURA	VLADISLAV VANČURA
PETR BEZRUČ	PETR BEZRUČ
JOY ADAMSONOVÁ	JOY ADAMSONOVÁ
LEOPOLD BAUER	LEOPOLD BAUER
PAVEL KŘÍŽKOVSKÝ	PAVEL KŘÍŽKOVSKÝ
JOHANN GREGOR MENDEL	JOHANN GREGOR MENDEL
VLADISLAV VANČURA	VLADISLAV VANČURA

Příloha č. 23: Vzory snímků z PPT prezentace – hra Riskuj (vlastní zpracování převzato od: Lepšia Geografia, Kompas pre učiteľa, www.lepsigeografia.sk).

ZÁKLADNÍ INFORMACE	HISTORIE	PAMÁTKY	EXKURZE	OSOBNOSTI	ZÁKLADNÍ INFORMACE	Otázka za 100 bodů	ODPOVĚĎ	
100	100	100	100	100	V KTERÉM KRAJI LEŽÍ MĚSTO OPAVA?		V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI	
200	200	200	200	200	VYBER, KTERÝ ZNAK OPAVY JE SPRÁVNÝ:		PŘIBLIŽNÝ POČET OBYVATEL MĚSTA OPAVY JE?	
300	300	300	300	300	60 000 OBYVATEL		KATEŘINKY U OPAVY JAKTAŘ OPAVA – MĚSTO OPAVA – PŘEDMĚSTÍ KYLEŠOVICE	
400	400	400	400	400	VYJMENUJTE ALESPŇ 3 OKRAJOVÉ ČÁSTI OPAVY		KDE SÍDLILI BLÍZKO OPAVY PŘEMYSLOVCI?	
500	500	500	500	500	VYJMENUJTE ALESPŇ 3 CENTRÁLNÍ ČÁSTI OPAVY		KDO POTVRDIL MĚSTSKÁ PRÁVA OPAVĚ V ROCE 1224?	
ZÁKLADNÍ INFORMACE	Otázka za 200 bodů	ODPOVĚĎ	ZÁKLADNÍ INFORMACE	Otázka za 300 bodů	ODPOVĚĎ	ZÁKLADNÍ INFORMACE	Otázka za 400 bodů	ODPOVĚĎ
ZÁKLADNÍ INFORMACE	Otázka za 500 bodů	ODPOVĚĎ	HISTORIE	Otázka za 100 bodů	ODPOVĚĎ	HISTORIE	Otázka za 200 bodů	ODPOVĚĎ
ZÁKLADNÍ INFORMACE	Otázka za 300 bodů	ODPOVĚĎ	HISTORIE	Otázka za 100 bodů	ODPOVĚĎ	HISTORIE	Otázka za 200 bodů	ODPOVĚĎ

HISTORIE Otázka za 300 bodů

CO ZALOŽILI V OPAVĚ
JEZUITÉ?

ODPOVĚĎ

JEZUITSKÉ
GYMNÁZIUM

HISTORIE Otázka za 400 bodů

ZE KTERÝCH DVOU
NÁZVŮ VZNIKLO
MĚSTO OPAVA?

ODPOVĚĎ

Z INDOEVROPSKÉHO
SLOVA APA A
GERMÁNSKÉHO AHWA

HISTORIE Otázka za 500 bodů

CO BYLO ZALOŽENO
ROKU 1814 V OPAVĚ?

ODPOVĚĎ

NEJSTARŠÍ MUZEUM
V ČESKÝCH ZEMÍCH A STŘEDNÍ
EVROPĚ – SLEZSKÉ MUZEUM

PAMÁTKY Otázka za 100 bodů

POJMENUJTE TUTO
PAMÁTKU NA
OBRÁZKU:

ODPOVĚĎ

SLEZSKÉ ZEMSKÉ
MUZEUM

PAMÁTKY Otázka za 200 bodů

VYBER, KTERÁ PAMÁTKA
JE DŮM KULTURY PETRA
BEZRUČE:

ODPOVĚĎ

PAMÁTKY Otázka za 300 bodů

NA KTERÉM Z TĚCHTO
OBRÁZKŮ JE BUDOVA
SLEZSKÉ UNIVERZITY?

ODPOVĚĎ

PAMÁTKY Otázka za 400 bodů

POJMENUJTE TUTO
PAMÁTKU:

ODPOVĚĎ

KONKATEDRÁLA
NANEBEVZETÍ PANNY
MARIE

PAMÁTKY Otázka za 500 bodů

PODLE POPISU ŘEKŇETE,
O KTEROU PAMÁTKU SE
JEDNÁ:

Významná barokní stavba postavena na místě malého gotického kostelíku sv. Jiří. Jeho vzorem byl římský jezuitský kostel. Vyhořel a velká část byla zničena. Je součástí areálu bývalé jezuitské koleje, kde se nacházelo gymnázium, nyní zde sídlí Zemský archiv v Opavě. Najdeme jej na Dolním náměstí.

ODPOVĚD

KOSTEL SV. VOJTĚCHA

EXKURZE

Otázka za 100 bodů

JAK SE NAZÝVÁ TATO
BUDOVA, KTEROU JSME
NAVŠTÍVILI?

ODPOVĚD

RADNICE - HLÁSKA

EXKURZE

Otázka za 200 bodů

ODPOVĚD

NA KTERÉM NÁMĚSTÍ
SE NACHÁZÍ RADNICE
MĚSTA OPAVY?

NA HORNÍM NÁMĚSTÍ

EXKURZE

Otázka za 300 bodů

KTERÝ MĚSTSKÝ ÚŘAD
SÍDLÍ V RADNICI A KDO
JE NEJVYŠŠÍM
PŘEDSTAVITELEM
MĚSTA?

ODPOVĚD

MAGISTRÁT MĚSTA
OPAVY, PRIMÁTOR
MĚSTA OPAVY

EXKURZE

Otázka za 400 bodů

DO KTERÉHO SLOHU SE
ŘADÍ BUDOVA
RADNICE?

RENEŠANCE

EXKURZE

Otázka za 500 bodů

ODPOVĚD

JAK SE JMENOVAL
STAVITEL NOVÉ
KAMENNÉ VĚŽE
HLÁSKY PO POŽÁRU?

KRYŠTOF PROCHHUBER

OSOBNOSTI

Otázka za 100 bodů

KDO NAPSAL KNIHU
KUBULA A KUBA
KUBIKULA?

- A. Joy Adamsonová
- B. Vladislav Vančura
- C. Petr Bezruč

ODPOVĚD

B. VLADISLAV
VANČURA

OSOBNOSTI

Otázka za 200 bodů

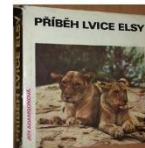
JOY ADAMSONOVÁ JE
AUTORKOU KNIHY:

- A. Kubula a Kuba Kubikula
- B. Slezské písně
- C. Příběh lvice Elsy

ODPOVĚD

C. PŘÍBĚH LVICE ELSY

<p>OSOBNOSTI Otázka za 300 bodů</p> <p>PO KTERÉ OSOBNOSTI NESE NÁZEV TOTO GYMNÁZIUM?</p> <p>ODPOVĚD</p>	 <p>JOHANN GREGOR MENDEL → MENDELOVO GYMNÁZIUM</p>	<p>OSOBNOSTI Otázka za 400 bodů</p> <p>PODLE POPISU URČETE, O KTEROU OSOBNOST SE JEDNÁ: Narodil se v Opavě, vlastním jménem se jmenoval Vladimír Vašek. Byl to básník a prozaik, psal především poezii. Nejznámější dílo je Slezské písně. V Opavě můžeme navštívit knihovnu v Městském domě kultury, po němž nese jeho jméno.</p> <p>ODPOVĚD</p>
<p>ODPOVĚD</p> <p>PETR BEZRUČ</p> <p>ODPOVĚD</p>	<p>OSOBNOSTI Otázka za 500 bodů</p> <p>PODLE POPISU URČETE, O KTEROU OSOBNOST SE JEDNÁ: Narodil se v Krnově, významný stavitel, architekt, návrhář. V Opavě nežil, ale tvořil velmi hodnotná díla – například největší a nejmodernější obchodní dům Breda&Weinstein nebo nynější městský dům kultury P. Bezruče.</p> <p>ODPOVĚD</p>	<p>ODPOVĚD</p> <p>LEOPOLD BAUER</p> <p>ODPOVĚD</p>

www.lepsiajgeografia.sk
© copyright 2014 Peter Tarárik

Příloha č. 24: Kartičky do hracího plánu (body) – 5. den.

1. osobnosti

<p>OSOBNOSTI 100</p>	<p>OSOBNOSTI 200</p>	<p>OSOBNOSTI 300</p>	<p>OSOBNOSTI 400</p>	<p>OSOBNOSTI 500</p>
--	--	--	--	--

2. Památky

PAMÁTKY 500
PAMÁTKY 400
PAMÁTKY 300
PAMÁTKY 200
PAMÁTKY 100

3. Historie

HISTORIE 500
HISTORIE 400
HISTORIE 300
HISTORIE 200
HISTORIE 100

4. Základní informace

ZÁKLADNÍ INFORMACE 500
ZÁKLADNÍ INFORMACE 400
ZÁKLADNÍ INFORMACE 300
ZÁKLADNÍ INFORMACE 200
ZÁKLADNÍ INFORMACE 100

5. Exkurze

EKKURZE 500
EKKURZE 400
EKKURZE 300
EKKURZE 200
EKKURZE 100

DIPLOM NEJLEPŠÍMU

ZNALCI OPAVY

**za úspěšné dokončení
projektového týdne**

„společná fotka třídy z vycházky před Hláskou“

DIPLOM NEJLEPŠÍ

ZNALKYNI OPAVY

**za úspěšné dokončení
projektového týdne**

„společná fotka třídy z vycházky před Hláskou“

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Radka Hrušková
Katedra nebo ústav:	Katedra primární a preprimární pedagogiky
Vedoucí práce:	Mgr. Alena Vavrdová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2020

Název závěrečné práce:	Využití regionálních prvků v práci učitele primární školy – Opavsko
Název závěrečné práce v angličtině:	Application of regional elements in the work of a primary school teacher (Opavsko region)
Anotace závěrečné práce:	Diplomová práce je určena učitelům a žákům 1. stupně ZŠ v regionu Opavsko. Teoretická část je zaměřena na definování základních pojmů k tématu využití regionálních prvků v práci učitele primární školy, vymezuje využití těchto prvků v kurikulárním dokumentu RVP ZV, organizací forem výuky – především projektovou metodou, která navazuje na praktickou část diplomové práce a celkovou charakteristiku regionu Opavsko. V empirické části zpracováváme a vyhodnocujeme výsledky didaktického testu a analyzujeme rozhovory, pomocí nichž zjišťujeme znalosti žáků 5. ročníků o městě Opava. Praktická část obsahuje projekt zaměřený na region Opavsko, je určený pro žáky 4. nebo 5. ročníku ZŠ.
Klíčová slova:	region, znalosti regionu, regionální prvky, regionální výuka, regionální tematika v RVP ZV, charakteristika města Opavy, projektové vyučování

Anotace v angličtině:	<p>This thesis is designated for elementary school teachers and pupils in the Opavsko region. The theoretical section is focused on defining the basic concepts concerning the use of regional elements in the work of a primary school teacher, defines the use of these elements in the curriculum document RVP ZV, organization of the forms of education – especially using the project method, which is linked to the practical section of the diploma thesis, and the overall characteristic of the Opavsko region. In the empirical section the results of the didactic tests are processed and evaluated, and the interviews are analysed, by means of which the knowledge of the 5th grade pupils about the town of Opava is determined. The practical part contains a project focused on the Opavsko region and is designated for pupils of 4th of 5th year of elementary school.</p>
Klíčová slova v angličtině:	<p>Region, knowledge of region, region elements, region studies, regional theme in Framework Educational Programme for Elementary School, characteristic of town Opava, project teaching</p>
Přílohy vázané v práci:	<p>Celkem 25 příloh</p>
Rozsah práce:	<p>122 stran + 72 stran přílohy</p>
Jazyk práce:	<p>Český</p>